

**T.C.
ÇANAKKALE ONSEKİZ MART ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
AFET EĞİTİMİ VE YÖNETİMİ ANABİLİM DALI
AFET EĞİTİMİ VE YÖNETİMİ BİLİM DALI**

**CEZA İNFAZ KURUMLARINDA AFET VE ACİL DURUM PLANLAMASI
(CİKAP): İZMİR KADIN KAPALI CEZA İNFAZ KURUMU UYGULAMASI**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

NESLİHAN KÜÇÜK

**ÇANAKKALE
OCAK, 2021**

T.C.
Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi
Lisansüstü Eğitim Enstitüsü
Afet Eğitimi ve Yönetimi Anabilim Dalı
Afet Eğitimi ve Yönetimi Bilim Dalı

Ceza İnfaz Kurumlarında Afet ve Acil Durum Planlaması (CİKAP):
İzmir Kadın Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Uygulaması

Neslihan KÜÇÜK
(Yüksek Lisans Tezi)

Danışman
Dr. Öğr. Üyesi Fehmi Volkan AKYÖN

Çanakkale
Ocak, 2021

Taahhütname

Yüksek Lisans Tezi olarak sunduğum; “Ceza İnfaz Kurumlarında Afet ve Acil Durum Planlaması (CİKAP): İzmir Kadın Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Uygulaması” başlıklı çalışmanın kendi tez çalışmam olduğunu, hiçbir aşamasında bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı davranışımın olmadığını, yararlandığım eserlerin kaynaklarda gösterildiğini ve kullanılan her yer de atıf yapıldığını belirtir ve doğrularım.

24/02/2021

Neslihan KÜÇÜK

Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi

Lisansüstü Eğitim Enstitüsü

Onay

Neslihan KÜÇÜK tarafından hazırlanan çalışma, 28/01/2021 tarihinde yapılan tez savunma sınavı sonucunda jüri tarafından başarılı bulunmuş ve Yüksek Lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Tez Referans No:.....

	Akademik Unvan	Adı SOYADI	İmza
Danışman	Dr. Öğr. Üyesi	Fehmi Volkan AKYÖN	
Üye	Dr. Öğr. Üyesi	Erdem GÜNDOĞDU	
Üye	Dr. Öğr. Üyesi	Elif Ezgi GÜREL	

Tarih:/...../2021

İmza:

Prof. Dr. Pelin KANTEN

Enstitü Müdürü

Önsöz

“Ceza İnfaz Kurumlarında Afet ve Acil Durum Planlaması (CİKAP) : İzmir Kadın Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Uygulaması” çalışmasının konusu, ceza infaz kurumunda görev yapan personellerin yeterlikleri ile afetle karşılaşılması sonucu personelin sağlayacağı katkıların değerlendirilmesi ve günümüzde afetle karşı karşıya kalma olasılığının yüksek olmasından kaynaklı ceza infaz kurumlarında gerekli önlem ve planların yapılmadığı gerekçesi ile üzerinde durulmaya değer bulunmuştur.

Bu çalışmanın hazırlanmasında yardımlarını esirgemeyen danışman hocam Dr. Öğr. Üyesi Fehmi Volkan AKYÖN’e teşekkürlerimi sunmayı bir borç bilirim. Anket çalışmamın uygulanması ve gerekli eğitimlerin verilmesi aşamasında verdikleri desteklerden dolayı Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü’ne, İzmir Kadın Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürü Meltem BABAOĞLU’na ve anket çalışmamda katılımcı olmayı kabul eden tüm personele teşekkür ederim.

Ayrıca yetişmem de katkıları olan tüm hocalarıma minnettar olduğumu ifade eder, bu günlere ulaşmam da emeklerini hiçbir zaman ödeyemeyeceğim aileme ve arkadaşlarıma şükranlarımı sunarım.

Afet bilincine sahip, afete her daim hazır bireyler yetiştirilmesi dileğiyle.

Özet

Ceza İnfaz Kurumlarında Afet ve Acil Durum Planlaması (CİKAP): İzmir Kadın Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Uygulaması

Ülkemizde son zamanlarda daha sık meydana gelen afetler dikkate alınamayacak kadar önemsiz olmamakla birlikte hayatımızın içine daha çok yerleşmeye başlamıştır. Bu sebeptendir ki bütün kurum ve kuruluşların kendilerine ait afet ve acil durum planına ihtiyaç duyduğu anlaşılmaktadır. Ancak kurum ve kuruluşların afet ve acil durum planlarını tek başına değil de diğer kurumlarla koordineli olarak hazırlamaları gerekmektedir. Öncesinde yaşanan ve yaşanılabilecek afetler de göz önüne alınarak hazırlanan afet ve acil durum planları kurum ve kuruluşlar için model oluşturarak afet öncesi, anı ve afet sonrasında daha başarılı olmayı sağlayacak olup bu sayede deprem, yangın vb. afet durumlarında daha az can ve mal kaybı yaşanabilecektir. Bu çalışmada, uygulanabilir afet ve acil durum planlarının ışığında ceza infaz kurumu afet ve acil durum planında ve İzmir Kadın Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda karşılaşılabilecek sorunların tespiti ve çözüm yolları aranmaya çalışılmıştır.

Çalışmanın amacı, afet ve acil durum planı ve ceza infaz kurumlarının afet ve acil durum planını uygulamalarının değerlendirilmesidir. Bu bağlamda İzmir Kadın Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda 19-53 yaş aralığında çalışan 55 kadın ve 11 erkek personel araştırmaya katılmıştır. 30 sorudan oluşan bir anket çalışması yapılarak acil durum ve afet bilgi düzeyleri ölçülmüştür. Eğitim ve tatbikat yapılmıştır. Eğitim sonrasında katılımcılardan aynı anket sorularını yeniden cevaplandırılması istenmiştir. Sonuç olarak katılımcıların eğitim öncesi ve eğitim sonrası verdikleri doğru cevap sayılarında pozitif yönde artış gösteren anlamlı farklılıkların olduğu tespit edilmiştir. Dolayısıyla acil durum ve afet konusunda ceza infaz kurumları çalışanlarına belirli aralıklarla eğitim verilmesinin gerekliliği ortaya konmuştur.

Anahtar Kelimeler: Acil durum, Afetler, Acil durum ve afet planlaması, Ceza infaz kurumları

Abstract

Disaster and Emergency Planning in Penal Institutions (CİKAP): İzmir Women's Closed Penal Institution Application

Although the disasters that have occurred more frequently recently in our country are not too insignificant to ignore, they have started to become more embedded in our lives. For this reason, it is understood that all institutions and organizations need their own disaster and emergency plan. However, institutions and organizations need to prepare disaster and emergency plans not alone, but in coordination with other institutions. Earthquake, fire and so on. less loss of life and property may occur in disaster situations. In this study, it has been tried to identify the problems that may be encountered in the Institution of applicable disaster and emergency plans and to seek solutions. In the light of the disaster and emergency plan of the penal institution and İzmir Women's Closed Prison execution.

The aim of the study is to evaluate the disaster and emergency plan and the implementation of the disaster and emergency plan of penal institutions. In this context, 55 judges and 11 male personnel working between the ages of 19-53 in İzmir Women's Closed Penitentiary Institution participated in the study. Emergency and disaster information levels were measured by conducting a survey consisting of 30 questions. Training and exercises have been done. After the training, the participants were asked to answer the same questionnaire questions again. As a result, it was determined that there were significant differences that showed a positive increase in the number of correct answers given by the participants before and after the training. Therefore, it has been stated that training should be given to prison staff at regular intervals on emergency and disaster issues.

Keywords: Emergency, Disasters, Emergency and disaster planning, Penal execution institution

İçindekiler

	<u>Sayfa</u>
Onay	i
Önsöz.....	ii
Özet	iii
Abstract	iv
İçindekiler.....	v
Tablolar Listesi.....	ix
Şekiller Listesi	x
Kısaltmalar Listesi	xi
Bölüm I: Giriş.....	1
Araştırmanın Konusu	1
Araştırmanın Problemi	2
Araştırmanın Amacı	3
Araştırmanın Önemi	4
Araştırmanın Varsayımları	5
Araştırmanın Sınırlılıkları	5
Tanımlar	5
Bölüm II: Afet ve Acil Durum Kavramı, Afet Türleri, Etkileri ve Afet Yönetim Sistemi	
Aşamaları	8
Afet Kavramı.....	8
Acil Durum Kavramı.....	9
Afet Türleri.....	10
Doğal afetler	10
Doğal olmayan (Teknolojik/İnsan Kaynaklı) Afetler	11
Afet Yönetimi.....	13
Türkiye’deki Afet Yönetiminin Tarihsel Gelişimi.....	14
Afet Yönetim Sürecinin Aşamaları	19
Zarar Azaltma Aşaması	19
Hazırlık Aşaması.....	20
Kurtarma ve İlk Yardım.....	22
İyileştirme ve Yeniden İnşa	23
Afetin Etkileri.....	24

Afetlerin Fiziksel ve Ekonomik Etkileri	25
Afetin Psikolojik Etkileri	26
Afet Eğitimi ve Planlaması	27
Bölüm III: Kavramsal Çerçeve de Ceza İnfaz Kurumu, Afet ve Acil Durum	
Planlaması ve Operasyonları	30
Ceza İnfaz Kurumu Tanımı	30
Türkiye’de Ceza İnfaz Kurumu Türleri	32
Kapalı Ceza İnfaz Kurumu ve Özellikleri	32
Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumu ve Özellikleri.	33
Kadın Kapalı Ceza İnfaz Kurumu ve Özellikleri.....	33
Çocuk ve Gençlik Kapalı Ceza İnfaz Kurumu ve Özellikleri	34
Açık Ceza İnfaz Kurumu ve Özellikleri	34
Çocuk Eğitimevi ve Özellikleri	34
Ceza İnfaz Kurumlarında Afet ve Acil Durum Planlaması.....	35
Ceza İnfaz Kurumlarında Afet ve Acil Durum Planına Neden Gereksinim Vardır?	37
Ceza İnfaz Kurumları Afet ve Acil Durumlara Ne Kadar Hazır?.....	37
Ceza İnfaz Kurumu Afet ve Acil Durum Planı Özellikleri	38
Ceza İnfaz Kurumunda Afet ve Acil Durum Planı Gerektiren Tehlikeler.....	39
İnsan Kaynaklı Afetler	39
Yangın.....	39
Patlama.....	41
Terör saldırıları	41
Salgın (Bulaşıcı) Hastalıklar	42
Gıda Zehirlenmeleri	42
Sabotaj	44
Doğal Afetler	44
Sel ve Taşkınlar.....	44
Heyelan	45
Çığ.....	46
Deprem.....	47
Ceza İnfaz Kurumu Personelinin Afet ve Acil Durumlarda Yapması Gerekenler.	49
Ceza İnfaz Kurumu Afet ve Acil Durum Planı Uygulama Aşamaları	50
Eğitim ve Tatbikatlar.....	53
Masa Başı Tatbikatı	54

Saha Tatbikatı	54
Ceza İnfaz Kurumu Afet ve Acil Durum Planı Komitesi	55
CİKAP Başkanı.....	56
Lojistik Yönetimi.....	59
Halkla İlişkiler Yönetimi	59
Kurumlararası Koordinasyon Yöneticisi	60
Güvenlik Yöneticisi	61
Planlama-Operasyon Yöneticisi	62
Ambar (Finans) Yöneticisi.....	63
Tıbbi Teknik Direktörü	63
Tahliye Kuralları	64
Bölüm IV: Yöntem.....	66
Araştırmanın Modeli	66
Araştırmanın Evreni ve Örneklemi	66
Veri Toplama Teknikleri	66
Katılımcı Bilgileri	67
Bölüm V: İzmir Kadın Kapalı Ceza İnfaz Kurumu, Ceza İnfaz Kurumu Afet ve Acil Durum Planı Uygulaması, Araştırma Bulguları.....	68
İzmir Kadın Kapalı Ceza İnfaz Kurumu	68
İzmir Kadın Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Afet ve Acil Durum Planı	70
İçeriği	70
Genel Esasları	71
Kurumun Organizasyon Şeması	72
İzmir Kadın Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda Gerçekleşebilecek Afet ve Acil Durumlara Karşı Alınabilecek Tedbirler	73
Afet Yönetimi Aşamalarının Uyarlanması.....	84
Zarar Azaltma ve Hazırlık Aşaması.....	84
1. Yapısal ve Yapısal Olmayan Tehlikeleri Azaltma Çalışmalarının Yapılması ve Planlanması ve Azaltma Çalışmaları	84
2. Personel Eğitimleri ve Personel Yeterliliği	85
Müdahale Aşaması	86
1. Afet ve Acil Durumlarda Ceza İnfaz Kurumları Yapı ve İşleyişi.....	86
2. Kurtarma ve Yardım.....	87
3.Koordinasyon	87

4. Hızlı Sağlık İhtiyaçlarının Değerlendirilmesi	88
5. Personel Göreve Çağırılması	89
6. Haberleşme	89
7. Ceza İnfaz Kurumunun Boşaltılması	89
İyileştirme ve Yeniden Yapılanma Aşaması	90
Araştırmanın Bulguları	91
Sonuç	102
Tartışma	104
Öneriler	108
Kaynakça	111
Ekler	119
Ek A: Tatbikat Öncesi ve Sonrası Anket Soruları	120
Ek B: Adalet Bakanlığı Anket Kullanım ve Uygulama İzni Yazısı	127
Ek C: Araştırma Etik Kurul Raporu	128
Ek D: Eğitimden Bazı Fotoğraflar	129
Özgeçmiş	132

Tablolar Listesi

Tablo Numarası	Başlık	Sayfa
1.	Daha güvenli besin hazırlamak için Dünya Sağlık Örgütü'nün dikkat çektiği 5 nokta	43
2.	İzmir Kadın Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Personel Listesi	86
3.	Katılımcıların demografik bulgulara göre dağılımları	91
4.	Katılımcıların afet yaşama durumlarına göre dağılımları	92
5.	Katılımcıların eğitim öncesi ve sonrası 8-12. Sorulara verdikleri doğru cevap sayıları	93
6.	Katılımcıların eğitim öncesi ve sonrası 13-30. Sorulara verdikleri doğru cevap sayıları.....	95
7.	Katılımcıların eğitim öncesi ve sonrası verdikleri cevapların doğruluk testleri ...	96
8.	Eğitim öncesi ve sonrası verilen cevapların özet istatistikleri ve test sonucu p-değerleri	97
9.	Katılımcıların eğitim öncesi ve sonrası verdikleri doğru cevap sayıları ve demografik bulguları ile ilişkili özet istatistikler	98
10.	Katılımcıların afet yaşama durumlarına göre eğitim öncesi ve sonrası verdikleri cevapların istatistiksel sonuçları	100

Şekiller Listesi

Şekil Numarası	Başlık	Sayfa
1.	Türkiye’deki afet olay sayısının afet türlerine göre dağılımı	10
2.	Afet yönetim sistemi	14
3.	Afet yönetimi aşamaları	19
4.	Yanma olayı için gereken elementleri	40
5.	Türkiye sel zararı ve tehlike haritası	45
6.	Türkiye Heyelan Afet Haritası	46
7.	Türkiye’deki çığ olaylarının gerçekleştiği iller	47
8.	Türkiye deprem bölgeleri haritası	48
9.	Afet ve Acil Durum Planlamasında Sorumlu Aktörler	51
10.	CİKAP Afet ve Acil Durum Planı Teknik Şeması.....	56
11.	İzmir Kadın Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Konumu	68
12.	Afet ve Olağandışı Durumlarda İzmir Kadın Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğü Yönetimi Koordinasyon Şeması.....	72
13.	İzmir Kadın Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğü Yapısı.....	74
14.	Yangın Sınıfları ve Söndürme Maddeleri	77
15.	Yangın Söndürme Cihazı Kullanma Talimatı	78
16.	İzmir ve yakın çevresi fayları	78
17.	Ceza İnfaz Kurumları Afet ve Acil Durum Yönetimi Koordinasyon Şeması.....	88
18.	Tahliye Kararı	89

Kısaltmalar Listesi

AADP:	Afet ve Acil Durum Planlaması
AFAD:	Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı
AR-GE:	Araştırma ve Geliştirme
BM:	Birleşmiş Milletler
C.İ.K:	Ceza İnfaz Kurumu
CİKAP:	Ceza İnfaz Kurumlarında Afet ve Acil Durum Planlaması
ÇED:	Çevresel Etki Değerlendirmesi
EM-DAT:	The International Disaster Database
H/T:	Hükümlü / Tutuklu
İKBM:	İnfaz ve Koruma Başmemuru
İKM:	İnfaz ve Koruma Memuru
İTÜ:	İstanbul Teknik Üniversitesi
KHK:	Kanun Hükmünde Kararname
KKT:	Kuru Kimyevi Toz
km:	kilometre
M.S.:	Milattan Sonra
p:	Anlamlılık Düzeyi
SPSS:	Statistical Package for the Social Sciences
OKM:	Olay Komuta Sistemi
Örn.:	örneğin
TBMM:	Türkiye Büyük Millet Meclisi
T.C.:	Türkiye Cumhuriyeti
TDK:	Türk Dil Kurumu
TS EN:	Türk Standardı-Avrupa Normları ve Standardı (European Norm)

TUİK:	Türkiye İstatistik Kurumu
UDK:	Ulusal Deprem Konseyi
UKKDF:	Uluslararası Kızılhaç ve Kızılay Dernekleri Federasyonu
UMKE:	Ulusal Medikal Kurtarma Ekibi
vb.:	ve benzeri
vd.:	ve diğerleri
yy:	yüzyıl
WHO:	Dünya Sağlık Örgütü
%:	Yüzde

Bölüm I: Giriş

Araştırmanın Konusu

Afetler; her zaman hayatımızın bir parçası olan, meydana geldiği bölgelerde can ve mal kayıplarına neden olan olaylardır. Afetlerin yaşandığı alanlarda ekonomik, sosyal, kültürel, fiziksel, psikolojik olarak etkilenmeden kaynaklı bölgesel ve ulusal gerileme aynı zamanda kayıplar yaşanmaktadır. Bu duruma karşı gerekli tedbirlerin alınarak zararların en aza indirgenmesi veya tamamen ortadan kaldırılması yönünde gerekli çalışmalar yapılması bölgenin olumlu yönde gelişebilmesi açısından oldukça önemlidir.

Dünyada ve Türkiye’de afet ile ilgili yapılan çalışmalara bakıldığında, sürekli oluşum ve meydana gelme olasılığından dolayı hala dikkat çekici bir konu olma özelliğini koruduğunu söylemek mümkündür. 1999 yılında meydana gelen Düzce ve Marmara depremleri sonrasında birçok olayda kaos yaşanmış ve ülkemiz açısından afetlerin önemi biraz daha fazla anlaşılmıştır. Bu önem arz eden depremlerden ve afetlerden sonra ülkemiz çağdaş bir afet yönetim modeli oluşturmaya yönelik adımlar atmış ve çalışmaları arttırmıştır.

Bu yaşanan afetler ülkemizin büyük çaplı afetlere hazır olmadığını, afet öncesi, afet anı ve sonrasına ilişkin kurumsal, yönetsel, yasal ve uygulama sorunlarının eksikliklerinin bulunduğunu ortaya çıkarmıştır. Yine de ülkemizde yaşanan afetlerden sonra afet yönetimine olan önem artsa da ülkemizde afet ve acil durum planlarının hazırlanması, sistematik bir şekilde uygulanmasının yapılmadığı görülmektedir. Oysa ki iyi hazırlanmış bir afet ve acil durum planı ile olay anında etkili kararlar almak daha güvenilir olacaktır. Bunun için en önemli olan nokta, en küçük birimden en yüksek birime doğru uyumlu çalışacak iyi bir afet ve acil durum planının bulunmasıdır. Afet anında elimizde ulusal afet planına uyumlu Ceza İnfaz Kurumu afet ve acil durum planı varsa afetlerde yaşanan sorunlar minimum seviyede olacaktır.

Bu çalışma “Afet ve acil durum planı, Ceza İnfaz Kurumlarında Afet ve Acil Durum Planlaması ve İzmir Kadın Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Uygulaması” konusu içinde yer alan ve araştırmanın konusunu oluşturan İzmir Kadın Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda düzenlenen afet eğitimi, afet öncesi hazırlık, afet anı ve sonrası gibi çalışmaları kapsayan personel yeterlikleri ile hükümlü ve tutuklu yetiştirilmelerinin afetle karşılaşılması sonucu sağlayacağı katkılarının değerlendirilmesi ve bu durum karşısında herhangi bir önlem alınmamasından kaynaklanan sorundan dolayı planlanıp yürütülmüştür.

Araştırmanın Problemi

Afetler engellenemediği ve beraberinde getirdiği ölüm, sakatlıklarla sonuçlandığı için gündemden hiç eksik olmayan ve gündemini her zaman koruma ihtimali olan önemli bir konudur. Öncelikle olabilme olasılığı olan afetlerin engellenmesi yolunda tedbirlerin alınması, önlenemeyenlerin ise afet sonrası mücadelede yeterli konuma gelinmesi gerekmektedir. Ülkemiz afeti yaşama ihtimali yüksek olan bir bölgede yer almaktadır. Dolayısıyla afeti yaşayan bölge ya da kurum/kuruluşlar, afet anında yetersiz kalan işlevsel kapasitelerini, afetin gerektirdiği düzeyde artırma ihtiyacı duymaktadırlar. Ancak kurum ve kuruluşların hazırlamış oldukları afet ve acil durum planları tek başına yeterli olmayacağı gibi kurumların birbirleri ile de koordinasyonun sağlanması beklenirken, bazı kurum/kuruluşlarda afet ve acil durum planları bile mevcut değildir. Bu durum; hazırlık çalışmalarının sürekli ve etkili olarak yapılması gerekliliğini ifade etmektedir. Bu plan sayesinde ceza infaz kurumları deprem ve benzeri olaylarda daha az can ve mal kaybına uğrayacaktır.

Ceza İnfaz Kurumlarında Afet ve Acil Durum Planlaması, cezaevlerinin işlevsel kapasitelerini artırmak ve mevcut imkânların en üst düzeyde yönetme prensibi üzerine kurulmasını sağlamak amacıyla hazırlanacaktır. Bahsi geçen kapasite artışı, ihtiyaç duyulan malzeme ve iş gücü ile doğrudan ilişkilidir. Kapasite artışının en önemli unsurlarından biri; ihtiyaç duyulan tüm personeli, acil durum planına uygun olarak göreve çağırarak, personele

yeterli eğitim, tatbikatları sağlamak ve uygun zaman çizelgeleri ile iş gücü kullanımını sağlamaktır. Ancak afetin yarattığı iletişim bozuklukları nedeniyle, mesai saati dışında olan personel ile iletişim kurmak zor olabileceği için hazırlanacak olan planda en ince detaylara kadar yer verilmeye çalışılacaktır.

Ülkemizde Ceza İnfaz Kurumlarında mevcut olan kapasitenin fazla olması kurumlara olan önemi artırmaktadır. Ceza İnfaz Kurumlarında yaşamını devam ettiren mahkûmlar ve personel için afet anında yapılabileceklerin sınırlı olmasından dolayı tezimiz önem taşımakta ve İzmir Kadın Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda uygulanabilirliği sağlandığı takdirde ülkemizde bulunan tüm cezaevleri için bir örnek teşkil edebilir ve fayda sağlayabileceği düşünülmektedir.

Araştırmanın Amacı

Ceza İnfaz Kurumlarında Afet ve Acil Durum Planlaması (CİKAP), cezaevinin kolayca uygulayabileceği, tüm personelinin belli ilkeler ve standartlaştırılmış eğitimler sonucunda kurumlarını olası afetlere hazır hale getirebilecekleri, İzmir Kadın Kapalı Ceza İnfaz Kurumu için ulusal ve uluslararası standartlara uygun bir C.İ.K afet ve acil durum planı modeli oluşturmayı amaçlamaktadır. Amaç zaman içerisinde uygulanabilirliği artacak olan bir sistem kurmaya çalışmaktır. Bu tez, Ceza İnfaz Kurumlarının afet ve acil durumlara karşı hazırlıklı olmasını sağlayacak ve karşılaşılan afetler karşısında yapılabilecek çalışmalara öncü olabilmesi için bir rehber olarak hazırlanacaktır.

CİKAP Ceza İnfaz Kurumlarında afet ve acil durumlarla ilgili riskleri önlemeyi ve azaltmayı, afet ve acil durumlara karşı hazırlıklı olmayı, afet anında ve sonrasında neler yapılabileceği hakkında bilgi sahibi olmayı amaçlamaktadır. Bu amaç doğrultusunda CİKAP'ın temel hedefleri; Ceza İnfaz Kurumlarında afet tehlikelerine karşı zarar görebilirliğini azaltarak, personelin ve mahkûmların can güvenliğini korumak, yatırım ve donanımın zarar görmesini önlemektir.

Bu sebeplerle tezimizde; eğitim, tatbikat, afet ve acil durum planlamasının örnek politikamız olması sağlanacaktır. Bu bağlamda; ceza infaz kurumlarında çalışanların afet yönetim bilgi ve becerileri tespit edilerek, Kurumsal Afet ve Acil Durum Planlaması (CİKAP) modeli geliştirilmesi planlanmıştır. Kadın Kapalı Ceza İnfaz Kurumları özelinde geliştirilen Ceza İnfaz model doğrultusunda, İzmir Kadın Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda Afet ve Acil Durum Planlaması Çalışması amaçlanmıştır. .

Araştırmanın Önemi

İyi bir afet ve acil durum planı, olası bir afet durumunda çıkan sorunlarla nasıl başa çıkılabileceği konusunda yol gösterici olacaktır. Ülkemizde de büyük çaplı can ve mal kaybına neden olabilen afetler meydana geldiği için AADP gibi bu konuda yapılan çalışmalar daha önemli duruma gelmiştir. Her ne kadar önlemler yavaş yavaş alınmaya başlansa da Ceza İnfaz Kurumlarının olası bir afete karşı sorumlulukları ile ilgili bir çalışma henüz mevcut değildir. Bu alanlarda yaşamını devam ettiren insanlar her ne kadar suçlu konumunda olsalar da olası bir afet anında canları tehlike altındadır. Bunun içindir ki Ceza İnfaz Kurumları gibi imkânların daha az olduğu kurumlarda afet olmadan önce ve olduktan sonra yapılması gereken çalışmalar bir bütün olarak ele alınmalı ve yönetilmelidir. Bu nedenle afetlerde nasıl organize olmamız gerektiği, gerekli olan kaynakları nereden ve hangi yöntemle karşılayabileceğimizin önceden planlanması gerekmektedir. Ceza İnfaz Kurumlarında bulunan hükümlü ve tutukların suçlu konumunda bulunmalarından dolayı bir faydası dokunamayacağı gibi onların korunması ve firarların önlenbilmesi için personelin verimli ve yeterli olması sağlanmalıdır. Çünkü personel ne kadar eğitilmiş ve yeterli olursa bir afet anında planlar doğrultusunda en az hasarla olay atlatılabilir.

Bu araştırma, çok büyük bir felaketle karşı karşıya kalınmadığı sürece afetlerin ne kadar önem arz ettiği anlaşılmayan ve günümüz koşullarında ceza infaz kurumlarında şu anlık çok büyük can ve mal kaybına sebebiyet veren durumlarla karşılaşılmadığı için üzerinde

yeterince durulmamış olan cezaevlerindeki afet ve acil durum planlarının çalışmalar sonucu oluşmasını sağlayarak, personelin verimliliğini ve kendine güvenini artırarak ceza infaz kurumlarında kaos oluşmamasının sağlanması ve durumun olumsuz koşullar altında bile en az can ve mal kaybıyla sonuçlanması açısından önemlidir.

Araştırmanın Varsayımları

Araştırmaya katılan 66 personelin veri toplama aracı maddelerine verdikleri cevapların gerçeği yansıttığı varsayılmaktadır.

Araştırmanın Sınırlılıkları

Bu çalışma sonucunda elde edilen bulgulara ilişkin genellemeler aşağıda belirtilen sınırlılıklar dâhilinde geçerlidir.

- Çalışma, Adalet Bakanlığı bünyesinde hizmet veren İzmir Kadın Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda görev yapan İnfaz ve Koruma Memurlarının afetlere hazırlık ve farkındalıkları ile sınırlıdır.
- Çalışma 2018 yılında elde edilen verilerle sınırlıdır.
- Elde edilen sonuçlar veri toplama araçlarından gelen bilgilerle sınırlıdır.
- Kurumun güvenliği ve verilerin gizliliği açısından yeterli bilgiye ulaşma açısından sınırlıdır.
- Konuyla ilgili daha önce araştırma yapılmamış olması da kısıtlılık sebebidir.

Tanımlar

Acil Durum: Beklenmedik ve aniden gelişen (afet, sabotaj gibi), zararlarını en aza indirmek için acil tedbirler alınmasını gerektiren olağanüstü durum ya da olay, (<https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/emergency>).

Acil Durum Planı: Aniden meydana gelebilecek afet gibi acil durumlarda yapılması gereken işlemler ve eylemlerin tasarlandığı plan (<http://www.kutahyaasistanosgb.com/acildurum.html>).

Afet: Acil durumdan daha büyük düzeyde müdahale gerektiren, ansızın ortaya çıkan can ve mal kayıplarının yanı sıra ekonomik, fiziksel ve sosyal kayıplara neden olan, ulusal çaptaki kurum ve kuruluşların birlikte hareket etmesini gerektiren insan ve doğal kaynaklı olaylardır (Erkal ve Değerliyurt, 2009).

Afet Eğitimi: İnsanları afetler, tehlikeler, yaşanan çevre ve coğrafi konum, güvenilir bilgi kaynakları, çevrede meydana gelebilecek afetler ile ilgili kurum ve kuruluşlar hakkında bilgilendirme anlamına gelir (Mızrak, 2018).

Afet Yönetimi: Afet safhalarında yapılması gereken faaliyetlerin planlanması, koordine edilmesi ve yönetilmesi şeklinde tanımlanabilir (Şahin, 2009).

Ceza İnfaz Kurumu: Hüküm giymiş kişilerin cezalarını çektikleri ve aynı zamanda ıslah edildikleri fiziki mekânlardır (Taşkın, 2010).

Doğal afetler: Aniden gelişen ve meydana geldiği alanda can ve mal kayıplarına sebep olabilen doğa kaynaklı olaylardır. Yaşanılan zararlar birçok insanın yaşadıkları alanları terk etmesine ve göçe maruz kalmasına sebebiyet verebilmektedir (Lee, 2012).

Hükümlü: Cezai hüküm verilmiş suçlu kimse (TDK, 2019).

İnfaz ve Koruma Memuru: Cezaevi ve ıslah evlerinde cezalarını ifa eden mahkûmların gereksinimlerini karşılayan ve onların topluma kazandırılmasına destek veren kişilerdir (<https://www.milliyet.com.tr/kariyer/infaz-koruma-memuru-nedir-ne-is-yapar-ve-nasil-olunur-6336174>).

Kapalı Ceza İnfaz Kurumu: İçten ve dıştan koruma ile görevli personellerinin bulunduğu ve dışarıyla hiçbir şekilde ilişkisi olmayan cezaevi türüdür. (https://tr.wikipedia.org/wiki/Türkiye%27deki_cezaevleri) .

Kadın Kapalı Ceza İnfaz Kurumu: Ayrı bölümlerde tutulmaları gereken kadın mahkûmlar için içten ve dıştan koruma ile görevli personeli bulunan ve dışarıya temasa imkân vermeyen cezaevleridir (https://tr.wikipedia.org/wiki/Türkiye%27deki_cezaevleri).

Mahkûm: “Hüküm giymiş, hükümlü” (TDK, 2019).

Tutuklu: Hakkında henüz hüküm verilmemiş ancak çeşitli gerekçelerle hüküm verilinceye kadar cezaevinde tutulmasına mahkemece karar verilmiş kimse (TDK, 2019).

Bölüm II: Afet ve Acil Durum Kavramı, Afet Çeşitleri, Etkileri ve Afet Yönetim Sistemi Aşamaları

Afet Kavramı

Arapça kökenli bir sözcük olan afetin kelime anlamı; “büyük felaket, bela, yıkım” anlamındadır (Develioğlu, 2006). Türk Dil Kurumu (TDK) sözlüğünde ise: “çeşitli doğa olaylarının sebep olduğu yıkım” şeklinde tanımlanmaktadır (www.tdk.gov.tr, 2018). Birleşmiş Milletler’in yapmış olduğu tanıma göre afet; çevresel, ekonomik ve sosyal kayıplara sebebiyet veren, toplumu derinden etkileyen ve etkilenen toplumun kendi kaynaklarını kullanarak baş edebilme kapasitelerini aşan durumlardır (UNISDR, 2009).

Afet ve Acil Durum Yönetim Başkanlığı (AFAD) tarafından ise afet kavramı: “toplumun tamamı veya belli kesimleri için fiziksel, ekonomik ve sosyal kayıplar doğuran, normal hayatı ve insan faaliyetlerini durduran veya kesintiye uğratan, etkilenen toplumun baş etme kapasitesinin yeterli olmadığı doğa, teknoloji veya insan kaynaklı olaylar” olarak tanımlanmıştır (AFAD, 2014a).

UKKDF (Uluslararası Kızılhaç ve Kızılay Dernekleri Federasyonu) (2001)’de de afet kavramı “Doğal kaynaklı veya insanların neden olduğu, bir toplumun normal işleyişini etkileyen, toplumun yalnızca kendi kaynaklarını kullanarak önleme yetisinin ötesindeki, geniş boyutlu insan, materyal, çevresel kayıplara yol açarak bozan, felaket derecesindeki olay” olarak tanımlamıştır.

Karaman’a göre afet: “Toplumun tamamı veya bir kısmında gerek insan varlığı gerekse flora (bitki varlığı) ve faunayı (hayvan varlığı) olumsuz etkileyerek fiziksel, ekonomik ve sosyal kayıplar doğuran, normal hayatın işleyişini, insan faaliyetlerini durduran ya da kesintiye uğratan doğal, teknolojik veya insan kaynaklı olaylar” şeklinde tanımlanmıştır (Karaman, 2017).

Bir olayın afet olarak nitelendirilebilmesi için, insan faaliyetlerinin sürdürüldüğü yerleşim yerlerini etkisi altına alarak sekteye uğratmış olması ve bu yerleşim yerlerinde kayıplara neden olması gerekmektedir. Farklı bir ifadeyle afet; bir olayın kendisi olmamakla birlikte, bazen beklenen bazen de aniden doğurduğu sonuç olarak ifade edilebilir (Kadioğlu ve Özdamar, 2008).

Uluslararası Afet Veri tabanı EM-DAT sınıflandırmasına göre bir olayın afete neden olabilmesi ve afet veri tabanına kaydedilmesi için;

- Gerçekleşen olayda en az 10 veya daha çok kişinin hayatını kaybetmiş olması (olay sonrası kayıplar da vefat olarak değerlendirilir.),
- Gerçekleşen olayda 100 veya daha fazla kişinin olaydan etkilenmiş olması,
- Olayın gerçekleştiği ülkenin yönetiminin olayla ilgili acil durum beyanı ve / veya uluslararası yardım için başvurusunun olması gerekmektedir (www.emdat.be).

Literatürde afet kavramı ile ilgili pek çok tanıma rastlansa da, gelinebilecek ortak noktayı; toplumun müdahale sırasındaki kaynakların yetersiz kalmasıyla kapasite aşımına neden olan bir olayın vuku bulması ve özellikle telafisi mümkün olmayan kayıpların ortaya çıkması olarak ifade etmek mümkündür.

Acil Durum Kavramı

Acil durum, acilen müdahale edilmesi ve acil yardım kurtarma faaliyetlerinin yürütülmesini gerektiren durum, hal ve olaylardır. Afetlerin ortaya çıkması hali olarak da ifade edilmektedir (Ergünay, 2009).

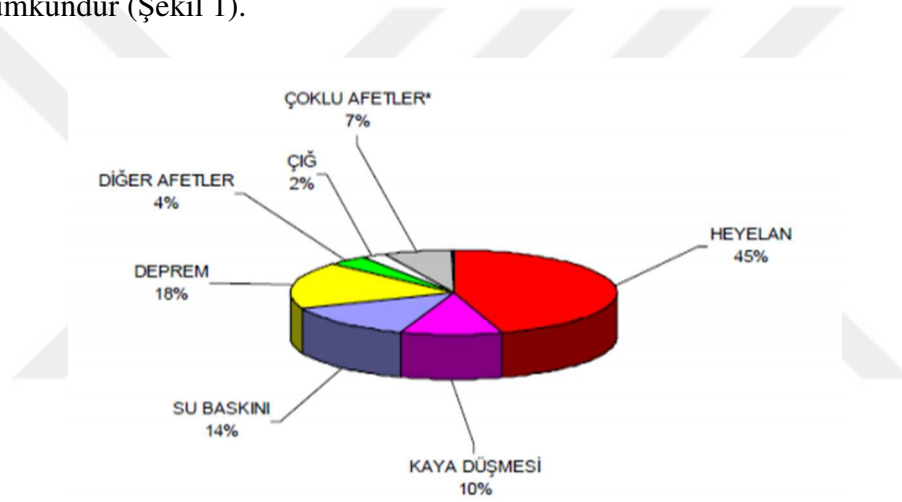
AFAD verilerine göre acil durum; halkın tamamı ya da bir bölümünün normal yaşantısını durduran yahut sekteye uğratması sonucu ivedilikle müdahale etmeyi zorunlu kılan olaylar ve bu olayların doğurduğu kriz halini ifade eder (AFAD, 2014a).

AFAD'ın belirlemiş olduğu acil durumlar; kurumun çalışma ve ilgi alanına göre daha çok doğal afetlere yöneliktir. Bu nedenle iş sağlığı ve güvenliği bakımından

değerlendirildiğinde acil durum; yangın, patlama, tehlikeli kimyasal madde yayılımı, doğal afetler, ilkyardım ve tahliye gerektirecek olay ve kazalar, gıda zehirlenmesi, sabotaj gibi durumları içermektedir.

Afet Türleri

AFAD resmi internet sitesinden alınan bilgilere göre doğal ve teknolojik kaynaklı afetler ve alt grupları 37 farklı tür ve 5 grup halindedir. Afetleri belli bir sınıflandırma kalıbına uydurmak mümkün olmadığından afet sınıflaması da afet tanımı gibi kargaşaya neden olmaktadır. Yine de afetleri doğal ve insan kaynaklı afetler olmak üzere iki ana sınıfa ayırmak mümkündür (Şekil 1).

Şekil 1. Türkiye'deki afet olay sayısının afet türlerine göre dağılımı (Gökçe, Özden ve Demir, 2008).

Şekil 1'de görülen Türkiye'de karşılaşma oranları verilen afet türleri aşağıda açıklanacaktır.

Doğal Afetler: Kaynağına bakıldığında doğanın etkin rolünün olduğu, vereceği zararların azaltılabildiği ancak oluşumlarına engel olunamadığı olaylardır. Doğal afetler nitelikleri bakımından iki grupta incelenmektedir. Bunlar jeolojik ve meteorolojik kaynaklı afetlerdir.

Oluşumunda jeolojik (deprem, kütle hareketleri, volkanik patlamalar), hidrolojik (sel, toprak kayması, dalga hareketleri), meteorolojik (havanın aşırı ısınma ve soğuması, fırtına, sis vb.), iklimsel (kuraklık, buzulların erimesi vb.) biyolojik (salgın hastalıklar, böcek istilaları vb.) dünya dışı (meteorit, asteroidlerin vb. çarpması ve buna bağlı oluşacak etkileri) kaynaklı tehlikelerden dolayı meydana gelen olaylardır (Guha-Sapir vd., 2016).

Sel ve fırtınalar, hortum, orman yangınları, sıcak hava dalgaları, hava kirliliği, kimyasal ve nükleer patlamalar, asit yağışları, çığlar, deniz ve göl su seviye yükselmeleri, yıldırım, kuraklık, dolu ve don olayı gibi afetler meteorolojik afetler olarak adlandırılır. Meteorolojik afetleri diğer doğal afetlerden ayıran en önemli özellik, afet öncesinden tahmin edilebilmesi ve yapılan uyarılarla olası zararların asgariye indirilebilmesidir. Bu durumdan faydalanarak, gelişmiş ülkelerin planlarında afet yönetimine dâhil olan, Çevresel Etki Değerlendirmesi (ÇED)'ne uygun olarak yapıların ve sanayi tesislerinin yerleşimi, çevresel risk yönetimi ile riskleri kaldırma ve azaltmaya yönelik girişimler, meteorolojik tahminler, izleme ve erken uyarılar doğal tehlikelerin afete dönüşmesini engelleyerek, can ve mal kaybında büyük oranda düşüşlere neden olacaktır (Karaman, 2017).

Doğal Olmayan (Teknolojik/İnsan Kaynaklı) Afetler: Oluşumunda insan/teknoloji etmenin etkin olduğu afet çeşitleridir. Teknolojik afetlerin kaynağı da insan eylem ya da eylemsizliğinin bir sonucu olduğu kanısıyla teknoloji ve insan faktörü birlikte ele alınmıştır. Bu afetlere çevre ve hava kirliliğinden kaynaklanan afetler, küresel iklim değişikliği sonucu meydana gelen çoraklık, ısınma, kuraklık, asit yağmurları, nükleer kazalar, biyoterörizm, terör eylemleri, göç hareketleri, endüstriyel kazalar, taşıma kazaları vb. örnek verilebilir (Guha-Sapir, 2008:2). Depremlerin, salgınların ve kıtlığın ölümcül sonuçlarına rağmen, dünya nüfusunun çok daha büyük bir kısmı, şiddetli çatışmalar, hastalıklar ve açlık gibi çoğu zaman göz ardı edilen olaylar nedeniyle ömürleri kısalır (Wisner vd., 2004).

Afetleri oluş şekillerine, büyüklüklerine, nedenlerine, süreçlerine, sıklıklarına, oluşum yerlerine ve kurumu nasıl etkilediğine göre de pek çok sınıflandırma yapılabilir (Demirhan, 2003; Özaslantaş, 2011; Waeckerle, 1991; Koenig, 2013; Yazar, 2002).

Nedenine Göre;

- 1) Doğal Afetler: Deprem, yanardağ patlaması, kasırga, hortum, aşırı soğuk ve sıcak havalarda, sel, böcek istilası vb.
- 2) İnsan Kaynaklı Afetler: Taşıt kazaları, nükleer kazalar, terör olayları, göç ve savaş, bina çökmesi, yangınlar, patlamalar, toplu zehirlenmeler, isyan, çevre kirliliği, toplu intiharlar vb.

Meydana Gelişine Göre;

- 1) Ani Gelişen Afetler: Deprem, toprak kayması, su baskını, çığ, kasırga, nükleer ve kimyasal kazalar vb.
- 2) Yavaş Gelişen Afetler: Kuraklık ve kıtlık, küresel sıcaklık, toprak kayması, şiddetli soğuk, salgın hastalıklar gibi.

Oluşum Süreçlerine Göre;

- 1) Uzun Süreli: Nükleer afetler, kasırga, kuraklık, tehlikeli madde sızıntısı, iklim değişiklikleri vb.
- 2) Kısa Süreli: Deprem, fırtına, uçak kazası vb.

Etkilediği Alana Göre;

- 1) Yerel: Mahalle, ilçe, küçük bir ilde meydana gelen afetler
- 2) Genel: Geniş bir bölgede veya ülkenin tamamında meydana gelen afetler
- 3) Küresel: Tüm dünyayı etkileyen afetlerdir. Tsunami, nükleer patlamalar vb.

Ölü/Yaralı Sayısına Göre;

- 1) Büyük: 200'den fazla ölüm
- 2) Orta: 100-200 arası ölüm

3) Küçük: 100'den az ölüm

Görülme Sıklığına Göre;

1) Sık: Deprem, yangın, savaş vb.

2) Nadir: Nükleer kazalar

Tahmin Edilebilirliğine Göre;

1) Kısmen Edilebilir: Seller

2) Tahmin Edilemez: Deprem

Oluşturduğu Hasara Göre;

1) Mal Kaybı: Kuraklık, açlık, erozyon, küresel ısınma vb.

2) Can Kaybı: Deprem, savaş, kimyasal kazalar vb.

Kurumlara Göre;

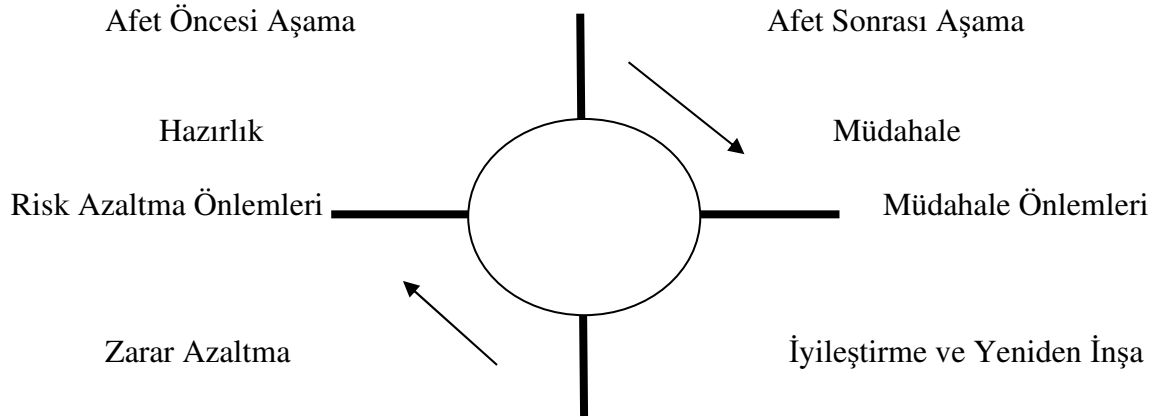
1) İç Afet: Sadece kurumun kendisini etkiler. Yangın, su baskını, tehlikeli madde sızıntısı, kapasiteyi aşan firar teşebbüsü vb.

2) Dış Afet: Kurum dışında gelişen afetin kurumu da etkilemesidir. Toplu trafik kazası, kimyasal saldırı vb.

3) Karma Afet: Bölgeyle beraber kurumda etkilenir. Deprem vb.

Afet Yönetimi

Afet Yönetimi temelinde, afetler sonucu meydana gelen zararlarının bertaraf edilmesi, hatta afetlerin önlenmesi amacı yatmaktadır. Bu amaç çerçevesinde afet öncesi, esnası ve sonrasındaki evrelerin izlenmesi gereken yolların planlanması, aşamalarının desteklenmesi, yönlendirilmesi, paydaşların koordine edilmesi için, toplum içindeki tüm bireylerin, kurum ve kuruluşların mevcut kaynaklarının kullanımını da bu ortak amacı içine alan bir yönetim organizasyonu şeklinde tanımlanmaktadır (Şekil 2), (Şahin, 2009).

Şekil 2. Afet Yönetim Sistemi

Şekil 2’de de görüldüğü üzere zarar azaltma ve hazırlık evresi afet öncesi aşamayı yani risk yönetimini, müdahale ve iyileştirme ve inşaa evreleri afet sonrası aşamayı yani kriz yönetimini kapsamaktadır.

Afetlerin geride bıraktıkları zararları en aza indirmek amacıyla ulusal ve uluslararası ölçekte iş birliği ve proje platformları oluşturulmalıdır. Elde edilen sonuçlar doğrultusunda harekete geçerek tedbirler almak; afete uğramış ve uğrayabilecek bölgelerin fizibilite çalışmalarını yaparak, yapı veya ikamet izni verilmeyecek bölgeleri belirlemek ve duyurmak gerekmektedir. Yerleşime açılarak, yapılar inşa edilecek bölgelerin afete maruz kalma durumu öngörülerek yapılacak yapılarla ilgili kuralları, teknolojiyle gelişen yeni teknikleri ve projelendirme esaslarını belirlemenin yanı sıra denetimlerle uygulanabilirliğinin izlenmesi de yapılması gerekenler arasındadır. Yapılan çalışmalar bu frekansları kapsamadığında, afet sonrası dönemlerde karşılaşılan tablo çok ağır olmaktadır. Afet sonrasında yaşanabilir ve güvenli yerleşim alanlarının oluşturulmasında, zorunlu olduğu görülen tedbirlerin afetler olmadan önce alınmasının önemi ortadadır (Arca, 2012: 3).

Türkiye’deki Afet Yönetiminin Tarihsel Gelişimi

Yüzyıllardır Anadolu’da yaşam sürmüş olan birçok medeniyet büyük ölçüde doğal afetler yaşamışlardır. Örn; Pamukkale’de bulunan antik Hierapolis şehri M.S. 60’da meydana gelen büyük depremle tarihten silinmiştir (Doğan, 2007).

Afet yönetimi yalnızca afetten sonra yapılması gereken faaliyetlerin planlanmasından ibaret değildir. Anadolu doğal afetler konusunda büyük oranda risk taşımaya rağmen, afet yönetiminin tarihi geçmişine bakıldığında afet sonrasına yönelik çalışmaların olduğunu, afet olmadan önce önlem için hiçbir faaliyetin uygulanmadığı görülmektedir. Afet sonrası faaliyetlere yönelik; ilk önemli deprem 14 Eylül 1509 yılında olmuş ve Osmanlı Padişahı II. Beyazıt tarafından zararın karşılanması hususunda bir ferman verilmiştir. Bu fermanın en önemli özelliği, surları dışında kalan ve sahilde doldurulmuş zemin üzerinde ev yapmak ve yığma taş yapının inşası yasaklanmış ve ahşap ya da karkas bina yapımı için teşvik edilerek depremin hasarlarının aza indirgenmesi için önlemlerin başlatılmasıdır (JICA, 2004).

11 Haziran 1868 "Osmanlı Yaralı ve Hasta Askerlere Yardım Cemiyeti" adı ile anılan, savaş sırasında yaralıların bakım ve tedavi ihtiyaçlarını karşılamak üzere Kızılay tarafından bir cemiyet kurulmuştur. "Meşrutiyet ilan edildikten sonra meydana gelen doğal afetlerde zarar görenlerin bakımı, barınması ve beslenmesinin karşılanması ve uluslararası yardım faaliyetlerini desteklemek üzere geliştirilmiştir. İlk "Depreme Dayanıklı İnşaat Yönetmeliği" düzenlemesi, 1848 tarihli Ebniye Nizamnamesi ile iyi inşa edilmiş evlerin sahiplerine 20 altın verilmesiyle başlamıştır. 1882 yılında çıkarılan "Ebniye Nizamnamesi" ile de, belediye teşkilatı ile de, belediye teşkilatı olan yerlerde, alt yapılar ve yolların düzenlenmesi konusu da, yapılarla birlikte esaslara bağlanmıştır" (Vatansever, 2002).

1923'te Cumhuriyetin ilan edilmesi ile birlikte yerleşme ve yapılaşmalara yeni yönetmelikler getirilmiştir. Mübadele, İmar ve İskân Bakanlığı'nın kuruluşu ile başlamış, fakat ilk yıllar göçmen mübadeleleri ve iskânı görevleri verilen bu Bakanlık, bir yıl sonra kapatılmıştır.

1930 yılında düzenlenen 1580 sayılı "Belediye Kanunu" ile belediyelere yerleşme ve yapılaşmalarla ilgili denetim ile gereksinim sahipleri için konut inşa ettirmek görevi de

verilmiştir. 1933 yılında 2290 Sayılı “Belediye Yapı ve Yolları Kanunu” ile de çağın şehircilik anlayışına uygun yeni esaslar getirilmiştir”.

Cumhuriyetin ilanından sonra imar ve belediyecilik hususunda pek çok kanun ve yönetmelik uygulamaya konulmuştur. Fakat bu kanun ve yönetmelikler içerisinde afetle ilgili hiçbir düzenlemeye yer verilmemiştir. “Türkiye’de yüzyılın en büyük depremi olan Erzincan depreminde 32962 kişi hayatını kaybetmiştir. 116.720 yapı yıkılmış ya da ağır hasarlar almıştır. O dönemin Hükümeti, yeni yasal düzenlemeler yapmışlardır. İlk kez 17 Ocak 1940 tarihinde 3773 Sayılı “Erzincan’ da ve Erzincan Depreminden Müteessir Olan Mıntikalarda Zarar Görenlere Yapılacak Yardımlar Hakkında Kanun” çıkarılmıştır”.

Ard arda yaşanan büyük depremlerden sonra 1958’de 7116 sayılı yasa ile yürürlüğe konulan maddelerden biri de afet hizmetleridir ve bunun üzerine “İmar ve İskân Bakanlığı” kurulmuştur. Savaş ve afetlerde halkın can ve mal kaybını en aza indirme amacı ile 7126 sayılı “Sivil Savunma Yasası” doğrultusunda İçişleri Bakanlığı’na bağlı “Sivil Savunma Genel Müdürlüğü” kurulmuştur.

1965’te İmar ve İskân Bakanlığı’na bağlı doğal afetlerle ilgili görevlerin daha hızlı ve etkin yürütülmesi için Afet İşleri Genel Müdürlüğü oluşturulmuştur. Afet İşleri Genel Müdürlüğü Türkiye’de doğal afetlerin zararlarının azaltılması için AR-GE çalışmalarını, üniversiteler ve diğer ilgili kurum ve kuruluşlarla işbirliği halinde yürütmekle yükümlüdür (JICA, 2004).

1972 yılında 1571 Sayılı “Bazı Tekel Maddeleri Fiyatlarında Yapılan Zamlardan Elde Edilen Hâsılatın T.C. Merkez Bankasında Açılacak Deprem Fonu Hesabında Toplanmasına Dair Kanun” çıkarılmıştır. Böylece deprem kaynaklı afetlerin zararlarını karşılamak üzere ayrı bir deprem fonu oluşturulmuştur.

Türkiye’de halen uygulanmakta olan afet yönetim mekanizması, 1959 yılında yürürlüğe giren ve 4623 sayılı eski yasayı kaldıran, 7269 sayılı “Umumi Hayata Müessir

Afetler Dolayısıyla Alınacak Tedbirlerle Yapılacak Yardımlara Dair Kanun” ile belirlenmiştir. Bu yasanın 4. maddesi gereğince Bakanlar Kurulu’nun 01.04.1988 gün ve 88/12777 sayılı kararı ile gerek merkezde ve gerekse il ve ilçelerde nasıl örgütlenileceği ve afet müdahale sistemi içerisinde yer alan kuruluşların görev, yetki ve sorumlulukları ile planlama ve hazırlık esasları belirlenmiştir”.

Bu bağlamda “Afetler Merkez Koordinasyon Kurulu”

- Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Müsteşarı’nın başkanlığında
- Milli Savunma Bakanlığı,
- Dışişleri Bakanlığı,
- İçişleri Bakanlığı,
- Hazine ve Maliye Bakanlığı,
- Milli Eğitim Bakanlığı,
- Sağlık Bakanlığı,
- Ulaştırma Bakanlığı,
- Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı,
- Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı,
- Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı,

- Tarım ve Orman Bakanlığı Müsteşarları ile Türkiye Kızılay Genel Başkanı veya Genel Müdürü’nün katılımıyla oluşmaktadır. Bu kurula Genelkurmay Başkanlığı’nın görev ve sorumlulukları ile ilgili konularda Genelkurmay Başkanlığı temsilcisi de katılmaktadır (İTÜ, 2002).

1992 yılında Erzincan’da yaşanan afet, fiziksel kayıpların yanı sıra göç, işsizlik, üretim kaybı vb. sosyo-ekonomik kayıpları beraberinde getirmiş ve halen yürürlükte olan 7269 Sayılı Kanunun yetersiz olduğu görülmüştür. Bu yüzden, 28.08.1992 tarihli ve 3838 Sayılı “Erzincan, Gümüşhane ve Tunceli İllerinde Vuku Bulan Deprem Afeti İle Şırnak ve

Çukurca’ da Meydana Gelen Hasar ve Tahribata İlişkin Hizmetlerin Yürütülmesi Hakkında Kanun” yürürlüğe girmiştir.

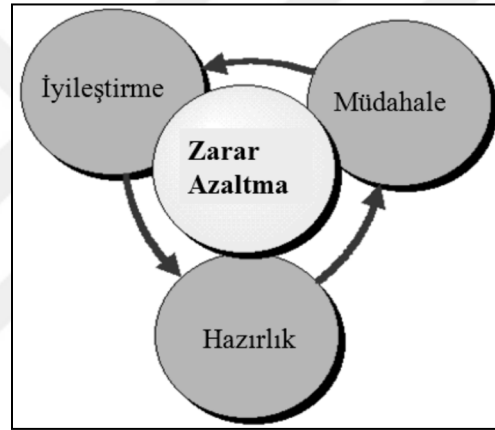
17 Ağustos 1999’da meydana gelen Gölcük Depreminin ardından deprem bölgesinde yaşanan sorunların acilen çözülmesi ve gereksinimlerin öncelikle karşılanabilmesi için Hükümet TBMM’den 452 sayılı yetki yasası ile “Kanun Hükmünde Kararname” (KHK) çıkarmak için yetki almıştır. Deprem zararlarının minimuma indirilmesi için büyük bir önem taşıyan yetki yasasıyla çıkarılan KHK ve yönetmeliklerin bazıları şunlardır;

- “Zorunlu Deprem Sigortası” (27 Aralık 1999, KHK no: 587)
- “Yapı Denetimi Hakkında Kanun Hükmünde Kararname” (10 Nisan 2000,KHK No: 595)
- “Yapı Denetimi Uygulama Yönetmeliği” (26 Mayıs 2000)
- “3030 Sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu Dışında Kalan Belediyelerin Uygulayacakları Tip İmar Yönetmeliği” (13 Temmuz 2000)
- “Yapı Malzemeleri Deney Laboratuvarlarında Bulunması Gereken Özellikler Hakkında Genelge” (30 Temmuz 2000)
- “Afet Yönetimi ile İlgili Olarak Yeni Bir Merkezi Kurum Kurulması” (KHK No: 583 ve 600)
- “İçişleri Bakanlığı Sivil Savunma Genel Müdürlüğü’nün Mevcut Arama-Kurtarma Kapasitesinin Geliştirilmesi” (Aralık 1999, 586 sayılı KHK ve Nisan 2000, 596 Sayılı KHK)
- “Ulusal Deprem Konseyinin (UDK) Kurulması” (Başbakanlığın 21 Mart 2000 Tarih ve 2000/9 sayılı yazısı)

17.06.2009 tarih, 27261 sayılı Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı’nın “Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun”, madde 7’de Acil Durum Yönetimi Başkanı’nın görevleri arasında belirtildiği üzere bütünleşik afet yönetim sistemi hükmolunmuştur.

Afet Yönetim Sürecinin Aşamaları

Gürsoy (2013) yapmış olduğu çalışmada afet yönetimini; afet sonrasında meydana gelecek zararların önlenmesi veya azaltılması amacıyla, hazırlık ve afet sonrasında müdahale ve iyileştirme süreçlerinde yapılması gereken faaliyetlerin, toplumun her kesiminin düşünülerek tasarlanması, koordinasyonun sağlanması, yasal ve kurumsal yapıların oluşturulması ve kaynakların bu amaç çerçevesinde yönetilmesi olarak tanımlamıştır. Bu tanıma göre; afet yönetimi; “zararı azaltma evresi, hazırlık evresi, müdahale evresi ve iyileştirme evresi” olarak dört evreden oluşmaktadır (Şekil 3).

Şekil 3. Afet Yönetimi Aşamaları

Zarar Azaltma Aşaması: Afet yönetiminin en önemli ve ilk aşaması zarar azaltma evresidir. Zarar azaltma; uzun vadede oluşan tehlikeli durumların ve bunların etkilerinin doğrultusunda meydana gelebilecek can ve mal kaybının azaltılmasını ya da tamamen yok edilmesini hedefleyen sürekliliği olan faaliyetlerdir. Zararın azaltılmasındaki amaçlar aşağıda görüldüğü gibi sıralamak mümkündür (Kadıoğlu ve Özdamar, 2008):

- Afetin zararlarını azaltmak için mevcut kaynakları tespit etmek,
- Yerleşim bölgesinde bulunan kurum ve kuruluşlar için olası tehlikeleri tespit etmek ve risk profili oluşturmak,

- Afet senaryoları oluşturmak ve çözüm üretmek,
- Etki analizi ve potansiyel zararlara yönelik hazırlıklar yapmak,
- Tehlike arz eden bölgelerde olası zararları azaltmaya yönelik alınacak önlemlerle ilgili işyerlerini ve halkı eğitimler vererek bilgilendirmek, .
- Kısa, orta ve uzun dönemde zararı azaltıcı planlar yapmak,
- Mevcut zarar azaltıcı tedbirleri değerlendirmek,
- Topluma, kurum ve kuruluşlara yönelik yapılan hazırlık ve planlar konusunda işbirliği sağlamak,
- Afet öncesi erken uyarı alt yapısı planlamak,
- Topluma afetle yaşama bilincini aşılama amacıyla çalışmalar yapmak,
- Kritik ve hayati risk taşıyan bina, tesis ve alt yapıları güçlendirmek,
- Hali hazırdaki planları sürekli güncelleyerek geliştirmek,
- Tarihi eserleri, çevreyi ve doğal hayatı korumaya yönelik çalışmalar yapmak,
- Kalkınmanın sürdürülebilirliğini sağlamak adına, iş yerlerini afetlere karşı dirençlendirme faaliyetleridir.

Hazırlık Aşaması: Bu aşamada; afet anı ve sonrasında ortaya çıkabilecek tehlikelere hazırlıklı olunması ve oluşan eksikliklerin tespit edilmesi amaçlarıyla gereken önlemlerin alındığı, olması muhtemel afet olaylarına karşı senaryoların hazırlanarak profesyonel ekiplerin yetiştirildiği, yasal düzenlemelerin yapıldığı ve gerek duyulan ekipmanların hazırlanmış olduğu aşamadır (Limoncu ve Atmaca, 2018).

Afete hazırlık; tahmin ve uyarıların bir doğal afete maruz kalmak üzere olan bir topluma erken yayılması, yerel yönetim ile birlikte ilgili devlet kurumunun birincil sorumluluğudur. İlgili görevlerin verildiği kurum ve kuruluşların belirlenmesi, bunlar arasında işbirliğinin sağlanması ve yürürlükteki yasal yönetmelikler/kanunlar hazırlıklı olma durumunu belirleyici unsurlardır (Atlı, 2005). Ayrıca uygulamada görevi bulunan kurum ve

kuruluşların sahip oldukları sorumlulukların ve yetkilerinin belirlenmesi de büyük bir öneme sahiptir (Şengün, 2007).

Yapılması gereken başlıca faaliyetler;

- Afet sırasında uygulanacak olan yasal mevzuatın ve kurumsal düzenlemelerin gözden geçirilmesi,
- Afetle ilgili yönetmeliklerin kontrol edilmesi,
- Afet tehlikesi ve risklerinin yeniden belirlenmesi,
- Tehlike ve risk haritaları oluşturulması,
- Afet senaryo haritaları hazırlanması, deprem erken uyarı ve kayıt sistemlerinin kurulması,
- Afet zararlarının azaltılması amacıyla kapsamlı eğitim ve tatbikatların yapılması,
- Erken uyarı sistemleri gibi önleyici ve zarar azaltıcı teknik faaliyetlerin geliştirilmesi ve uygulanması gibi uzun vade gerektiren çalışmalardır (Ergünay, 2009).

Tahmin ve erken uyarı sistemlerinden yoksun olan yerel yönetimler, yüksek riskli alanlarda etkili tahmin ve vatandaşları zamanında uyarmak için stratejiler geliştirmeli ve tüm yerel sektörler için acil müdahale planları ve erken iyileşme hazırlamalıdır. Bir başka afete hazırlık stratejisi olarak, bir stok havuzunun kurulması, bir şehrin felaketten hızlı bir şekilde kurtulma şansını daha da artırabilecek ve hükümetinin acil yardım ve rehabilitasyon için yeterli malzemeye sahip olmasına yardımcı olacaktır. Bu nedenle, yerel yetkililer yiyecek, ilaç, yardım malzemeleri, barınaklar ve kurtarma ekipmanlarını depolamak için ambarlar ve stoklama mekanizmaları oluşturmalı ve güçlendirmelidir (Rahman ve Shaw, 2016).

Ülkemizde; 1999 yılında yaşanan depremin öncesinde afet yönetim sisteminde, afet öncesinde yapılması gereken çalışmalar dikkate alınmayarak afet sonrası döneme odaklanılmıştır. Dolayısıyla risk azaltma ve hazırlık aşamaları faaliyetleri üzerine çalışmalar

gerçekleştirilmemiştir. Yapılan çalışmaların geneli deprem sonrası için kanun, yönetmelik ve planlamalar şeklinde olmuştur. 1999 yılından sonra Sivil Savunma Kanunu'nda gerçekleştirilen değişikliklerle birlikte, Türkiye iyi donatılmış, eğitilmiş, ulusal ve uluslararası alanda etkin, profesyonel arama kurtarma ekiplerine sahip olmuştur (Tok, 2009).

Kurtarma ve İlk Yardım: Afetin meydana gelmesinin hemen ardından, mümkün olduğunca kısa sürede fazla sayıda insanın hayatını kurtarma, yaralıların tedavisini sağlama, yıkıma maruz kalan insanların yaşama dair temel (barınma, beslenme, tahliye, korunma, ısınma, güvenlik, psikolojik destek gibi) ihtiyaçlarını sağlama faaliyetlerinin tümüdür. Bu evrede yapılması gereken faaliyetle; devletin tüm güç ve kaynaklarının ivedilikle ve etkili yöntemlerle afet alanında kullanılmasını hedeflediğinden iyi bir koordinasyona ve olağanüstü durumlarda uygulanması zorunluluğunun olmasına, olağanüstü hazırlık ve yetkiye gereksinim duyulmaktadır (Şahin, 2009). İhtiyaç durulan acil durum ekip ve malzemelerinin yeterli sayıda olması müdahale evresinde yapılacak arama kurtarma çalışmalarının hızının da artmasını sağlayacak bir etmen olarak görülmektedir (Berg vd., 2014).

Acil müdahale, durumun daha kötüye gitmesini önlemek ve kurtarma için gerekli olan eylemlerdir. Hayat kurtarmak, afete maruz kalan halkın çektiği acıyı azaltmak gibi eylemleri içerir. Önemli müdahale eylemleri arasında arama kurtarma, ilk yardım, yiyecek ve diğer yardım malzemelerinin ulaştırılması ve acil durumlar için tıbbi yardım başta gelmektedir. Müdahale önlemleri, ihtiyaç ve kapasite değerlendirmelerinin yürütülmesini ve ulaşım ağları gibi önemli alt yapı ve tesislerin anında onarım ve güçlendirilmesini de kapsamaktadır (Fişek ve Kabasakal, 2008).

Bu aşamada; itfaiye, acil tıbbi bakım ve polis, afet bölgesinde ilk görevlendirilecek olan ekiplerdir. Çevrede bulunan diğer kişiler gönüllü olarak katılmakta olup iyi yönlendirilmeleri halinde yardımlarından yararlanılabilir. Toplumun bu gibi afetler esnasında ne yapılması gerektiği konusunda eğitilmeleri, ayrıca hem çalışanlar açısından, hem de

kazazedelerin güvenliği açısından güvenlik önlemlerinin alınması büyük önem taşır (Güler ve Çobanoğlu, 1994).

Türkiye’de meydana gelen afetlerde ilk yardım ve kurtarma çalışmaları sırasında yapılacak faaliyetleri düzenlemek ve acil yardım hizmetlerini yürütmek üzere Bakanlar Kurulu’nun Kararı ile; 7269 sayılı kanuna dayanılarak 01.04.1988 tarihinde 88/12777 sayılı acil yardım teşkilatı ve planlama esaslarına dair yönetmelik çıkarılmıştır. Kanunun amacı: illerde Vali’nin başkanlığında İl Kurtarma ve Yardım Komiteleri kurulması, ilçelerde Kaymakam’ın başkanlığında İlçe Kurtarma ve Yardım Komitesi kurulması planlanmış ve bu afetlere ilişkin hükümler uyarınca, afete maruz kalan vatandaşlara en hızlı, etkin kurtarma ve ilk yardım götürülmesi için bu kuruluşların görev ve yetkileri düzenlenmiştir (İç İşleri Bakanlığı, 1994). Bunun içindir ki diğer kurum ve kuruluşlar ile koordine sağlayarak hazırlanan planlar önem arz etmektedir.

İyileştirme ve Yeniden İnşa: Bu aşamada yapılan faaliyetler; afete maruz kalan toplumun yaşam koşullarını yeniden inşa etmek amacıyla, gelecekteki olası afetlere karşı insanların daha dayanıklı olmalarını sağlamak ve riskleri en aza indirmek için planlı bir şekilde ve gereken düzenlemelerin yapılması doğrultusunda alınan kararların tamamını içermektedir (Şahin, 2009).

Afetler sonucu meydana gelen acil durumla ilgili çalışmalardan sonra ivedilikle yapılması gereken şey, zarar gören topluluğun afet öncesi yaşam koşullarına yeniden kavuşturulmasıdır. İyileştirme aşamasında temel hedef, afete maruz kalan toplulukların, iletişim, ulaşım, su, elektrik, kanalizasyon, eğitim, sosyal aktiviteler, geçici ve kalıcı iskân, çalışma ve ekonomik alanlardaki aktivitelerinin en düşük düzeyde karşılanıp zaman içerisinde geliştirilerek devamını sağlamak ve sonuçtan etkilenen insanlar için afet öncesinden daha güvenli ve gelişmiş bir yaşam çevresi oluşturmaktır (Alp, 2009). Bu dönemde; sosyal açıdan önemli olan pek çok sorunlar ortaya çıkabilir. Afet nedeniyle göç, işsizliğin çoğalması, geçim

kaynaklarının zarar görmesi başlıca sorunları oluşturmaktadır. Afetten sonra insanların yeniden hayatlarını idame ettirebilmeleri, iş olanaklarının sağlanması, geçim kaynaklarının temin edilmesi gibi önlemler alınmalıdır (Güler ve Çobanoğlu, 1994).

Afet politikasının temel etkinliği, kapsamlı bir afet iyileştirme planının yapılmasıdır. Yerel topluluklar da bu iyileştirme çalışmalarının içerisinde görev almalıdır. Dolayısıyla bu süreçte yerel yönetimlerin de sorumlulukları vardır. İyileştirme ve zarar azaltma arasındaki kaynak kullanımını dengelemek için birtakım ilkeler geliştirilmelidir. İyileştirme planları, ilgili tüm yönetim birimleri ve kuruluşların işbirliğini sağlamalı, gerçekçi ve uygulanabilir olmalıdır (Akyel, 2007).

Yeniden inşa aşamasında, afet sonrası ortaya çıkan hasarlar için onarma çalışmaları yapılarak yaşam normal seyrine döndürülmeye başlanmaktadır. Bunun yanı sıra uzun süreli psikolojik destek hizmetleri de verilmektedir. Ancak çocukların psikolojik ve fiziksel açıdan küçük yaşta olmaları ve afetlerden daha çok etkilenen kitle oldukları için çocuklara yönelik afet yönetimi çalışmalarının gerçekleştirilmesi de büyük önem arz etmektedir (Limoncu ve Atmaca, 2018).

Afetin Etkileri

Afetlerin yol açtıkları büyük yıkımlar, can kayıpları ya da bina yıkımlarının çok daha ötesinde, toplumların ekonomik, sosyal ve politik yapılarını da önemli derecede etkisi altına alabilmektedirler. Ergünay (2009), afetlerin etkilerini doğrudan etkiler, dolaylı etkiler ve ikincil etkiler olarak ele almıştır. Şen (2017)'e göre; afetin ortaya çıkmasıyla oluşan zarar ve kayıpların bütünü doğrudan etkilerdir ve ortaya çıkan zararın ölçülmesi mümkün olabilmektedir. Doğrudan etkilerin oluşturduğu, zaman içerisinde ortaya çıkan ve sayısal verilerle ölçülmesi mümkün olmayan etkiler ise dolaylı etkiler olarak ifade edilmektedir. Dolaylı etkilerden kaynaklanan durumlar ise ikincil etkilerdir. Araştırmacı; afetin sonuçları

için belirleyici olanın doğrudan etkiler olduğunu, bu sürecin doğru yönetilmesi durumunda dolaylı ve ikincil etkilerin daha az görülebileceğini ileri sürmüştür (Şen, 2017).

Afetlerin Fiziksel ve Ekonomik Etkileri: Afetlerin en belirgin göstergesi fiziki hasarlar ve kayıplardır. Afetler, oluşturdukları yüksek şiddetteki yıkım nedeniyle afete dayanıksız olan konutlara, işyerleri ve iş makinelerine, orman arazileri, tarımsal alanları ve ürünlerinin kaybına, elektrik, su ve kanalizasyon bağlantılarına fiziksel hasar vererek yıkıma uğratırlar. Bu yıkımlar afetin meydana geldiği ülkeyi de ekonomik olarak önemli derecede etkilemektedir. Afet sebebiyle yaşanan ekonomik etkilerin boyutu, ülkelerin gelişmişlik düzeyleri ile de yakından ilişkilidir. Öyle ki; afetlerden en çok fakir ülkeler ve bu ülkelerin halkı zarar görmekte ve kayıplar vermektedirler. Bu ülkeler; karşılaştıkları afette kalkınmaları için yaptıkları mali yatırım ve harcamalarını, insan ve materyal kaynaklarının bir kısmını kaybedebilmekte, kaynaklarını yaşadıkları afet sonrasında sağlık, kurtarma hizmetleri ve yeniden yapılanma için kullanmak zorunda kalmaktadırlar (Özer, 2017).

Başarılı bir afet yönetim sisteminin oluşturulmadığı ülkelerde afet nedeniyle yaşanan can kayıpları; iş gücü kaybına, yaralanmalara, sağlık harcamalarının artmasına neden olurken, fiziksel hasarın maddi boyutu da özellikle yoksul ülkelerin kalkınma kazanımlarına zarar vermekte, gayri safi yurtiçi hâsılasında kişi başına düşen gelirin azalmasına, ödemeler dengesinin bozulmasına, kamu harcamalarının artmasına, afet bölgesinin vergi gelirlerinin azalmasıyla ülkeye ekonomik yük oluşturmaktadır (Akar, 2013).

Afet sonrası kayıpların uzun dönemde azaltılmasının en etkin yolu sosyal ve ekonomik kalkınma olarak görülmektedir. Her ne kadar afetler; ekonomik açıdan zarar verici olarak değerlendirilse de, aslında ekonomiye yapıcı etkilerinin bulunduğu da gerçektir. Ülke yönetiminin, alınan dış ülke yardımları ve yeniden yapılandırma faaliyetleri için planladığı kaynak aktarımını afeti önleyici ve afet riskini azaltmaya yönelik yapmasıyla bu zararları fırsat çevirmek mümkün olabilmektedir (Altay, 2017).

Afetin Psikolojik Etkileri: Afet, kişinin hayatı boyunca katlanabileceği en travmatik olaydır ve bu olay, kısa ve uzun dönemde kişinin ruh sağlığını ve işlevselliğini önemli ölçüde etkiler. Psikolojik araştırmalar, felaketlerin mağdurlar için ciddi zihinsel sağlık sonuçlarına neden olabileceğini göstermiştir.

Afetler söz konusu olduğunda öncelikli olarak ortaya çıkan etkiler; can ve mal kayıpları olarak değerlendirilmekte; ancak ileri dönemlerde fiziksel ve ruhsal sorunlarla da karşı karşıya kalınmaktadır. Bu sorunları sadece afeti birebir yaşayan mağdurlar değil, yardım ekipleri, afetzedelerin yakın çevreleri ve olaylara medya kanalıyla tanık olanlar da yaşayabilmektedir. Afetlerden etkilenenler; afeti direkt yaşayanlar “birincil mağdurlar”, birincil mağdurların yakınları “ikincil mağdurlar”, afet bölgesinde yardım çalışmalarında görev alan resmi ve sivil toplum kuruluşları çalışanları ve gönüllü yardımseverler ise “üçüncül mağdurlar” olarak adlandırılmaktadır. Medyadan olayı izleyen insanlar ise “dördüncül mağdurlar” dır (Akyılmaz ve Karka, 2011).

Afetler aylar, hatta yıllar boyunca bireylerin, ailelerin ve toplumların yaşam kalitesini olumsuz yönde etkilemeye devam eder. İnsanlarda ciddi stres yaratan bu koşulların etkisi genellikle fizyolojik, davranışsal, bilişsel ve duygusal belirtilerle ortaya çıkar. Afet sonrasında insanlarda özellikle birincil mağdurlarda yaygın olarak meydana gelen tepkilerin aşağıda görüldüğü gibi olabilmesi mümkündür (Işıksan, 2002):

- Fizyolojik Belirtiler:

Uyku bozuklukları, ishal, göğüs ağrısı, nefes almakta zorluk çekme, baş ağrısı, görme bozukluğu, kalp çarpıntısı, güçsüzlük, halsizlik, vb.,

- Davranışsal Belirtiler:

Her an tetikte olma, iletişim ve etkileşim bozuklukları, içe kapanıklık, iştahsızlık ya da çok yemek yeme, alkol kullanma, çevresel duyarlılığın artması ve anti-sosyal davranışlar gibi,

- Bilişsel Belirtiler:

Düşünce bozuklukları, konsantrasyon güçlüğü, geriye dönüşler, kötü rüyalar, karamsar düşünceler, başkalarını suçlama, dikkat azalması, zaman, yer, kişi oryantasyonunu kaybetme, karmaşa, vb.,

- Duygusal Belirtiler:

Korku, endişe, suçluluk, yas, yadsıma, duygusal kontrolü kaybetme, gerginlik, depresyon, belirsizlik, kızgınlık ve benzeridir.

Bu belirtiler travma yaratan olaylardan hemen sonra görülebileceği gibi birkaç saat, gün, hafta ya da ay sonra ortaya çıkabilir. Arama kurtarma çalışmalarında görev alan üçüncül mağdurlar da söz konusu tepkilerden bir veya birkaçını yaşayabilir. Personel kısa bir süre sonra bunlardan kurtulup daha da güçlenebilir. Ancak bu durum kişiden kişiye değişmektedir. Bazılarında, travma sonrası stres bozukluğu, kaygı bozuklukları ve depresyon belirtileri de ortaya çıkabilir (Işıkhani, 2002).

Afet Eğitimi ve Planlaması

Afet eğitimleri; toplulukların hazırlanması ve bilinçlenmesi, afete dirençli toplumlar ve güvenli yaşamlar inşa edilmesinde hayati bir role sahiptir (Ronan ve Towers, 2014). Afet eğitimleri; insanları, kurum ve kuruluşları, hatta tüm dünyayı afetler konusunda bilinçlendirmek ve korumak için yapılan programlardır. Bu eğitim programlarının amacı; afet öncesi, afet anı ve sonrasında afet kurtarma çalışmalarına katılan tüm grupların (birey, kurum gibi) ne yapmaları konusunda bilinçli olarak hareket etmelerini, aldıkları bilgilerin doğru şekilde ve zamanında uygulamalarını sağlamaktır (Mızrak, 2018).

Üniversiteler; afet zamanlarında gereksinim duyulan nitelikli personellerin yetiştirilmesi, doğru bilgi ve becerilerin kazandırılması açısından önemli bir etkidir (Siriwardena vd., 2013). 2014-2015 yıllarında acil durum/yardım ve afet eğitimi konularında lisans eğitimi veren üniversitelerin tespiti ile ilgili bir araştırma yapılmıştır. Araştırmanın bulgularına göre; dünyada bu konularla ilgili eğitim veren 93 programın olduğu belirlenmiştir.

Bu programların %80.6'sı acil durum/afet yönetimi, %10.8'i milli güvenlik, terörizm ve acil durumlar, %7.5'i ise halk sağlığı ve tıbbi durumlar ile ülkelerarası afet yardımları/insani yardım konularını içermektedir (Maya ve Çalışkan, 2016).

Afet eğitim programlarının çeşitlenmesinde ya da içeriğinin değişiklikler göstermesinde; yaş, cinsiyet, eğitim, gelir düzeyi gibi demografik etkenlerin büyük etkisi bulunmaktadır (Coşkun, 2011). Afet eğitimi; broşür, poster, oyun, belge, pandomim, yarışma, kukla gösterileri, bilgisayar oyunları, sokak etkinlikleri, müzik, tiyatro gibi çeşitli görsel-işitsel etkinlikler aracılığıyla verilebilir (Petal ve Izadkhah, 2008). Tüm bunların yanı sıra, bireyin, daha önce de afete maruz kalmış olması, afetle ilgili bilgi seviyesi, ilkyardım bilgisinin olup olmaması, afet tatbikatları ya da afet eğitimlerine dâhil olması, eğitimi almaya istek duyması, verilecek eğitimin içeriğini etkilemektedir (Coşkun, 2011).

Afet eğitimlerinin amacını gerçekleştirebilmesi için gereken bilgilerin, doğru, yerinde ve tam zamanında, en iyi teknik ve uzman kişilerce verilmesi önem arz etmektedir. Şayet eğitim esnasındaki uygulamalarda hata olduğu düşünülürse hem eğitimin amacına ulaşması, hem de eğitime katılanların yanlış bilgi almaları sonucunda afetlere karşı bir duyarsızlık söz konusu olacaktır (Mızrak, 2018). Afet eğitimlerine toplumun etkin bir şekilde katılım sağlaması, daha yararlı ve öğretici olacaktır. Afet esnasında toplumun tümünün müdahaleye katılım sağlaması gerekebileceği için, toplumun bilgi düzeyi afete müdahaleyi o kadar başarılı kılacaktır (Mızrak, 2018).

Araştırmamıza konu olan CİKAP'ın her zaman kullanılmaya hazırda kalması için en önemli etkenler eğitim ve tatbikatlardır. CİKAP'da adı geçen kişilere, birimlere ve bunlara bağlı olan görevlilere, görevleri ve göreve çağrılma sıraları önceden bildirilmelidir. Afetlerde görevlilere ulaşmada sorunlar yaşanabileceğinden gerekli önlemlerin alınması gerekebilir. CİKAP'da adı geçenler afetlerde cezaevlerine çağrılmasa dahi, personel afet bilincine sahip olmalı, ikametgâhının ceza infaz kurumuna yakınlığı göz önüne alınıp personelin bir an önce

cezaevine gelmek durumunda olup kendi amirleriyle irtibat kurmakla yükümlü olduğunu bilmesi gerekmektedir. Bu uygulamaya uyum göstermeyen kişilere hangi görevde olurlarsa olsunlar, Ceza İnfaz Kurumu idaresi tarafından daha önceden belirlenmiş olan yasal yaptırımların uygulanabilmesi için gerekli önlemler alınmalıdır. Tüm bu yapılması gereken işlemlerin, görev alacak kişiler tarafından bilgilendirilmesi ve sorumluluklarının bilincinde olmaları verilecek olan eğitimlerle daha da pekiştirilerek başarıya ulaşılması sağlanacaktır.

Bölüm III: Kavramsal Çerçeve ve Ceza İnfaz Kurumu, Acil Durum ve Afet Planlaması ve Operasyonları

Ceza İnfaz Kurumu Tanımı

Suç ve ceza mekanizmaları toplumların hayatlarında tarihsel olarak yıllardır var olan ve var olmaya devam edecek bir unsurdur. İnsanlık tarihinde suçluların çeşitli cezalandırılma yöntemleri söz konusu olmuştur. Bunlardan biri de cezaevleridir. Ceza infaz kurumları ya da yaygın kullanımı ile ifade edecek olursak cezaevleri; suç işleyen insanların işlediği suça göre belirli bir dönem hürriyetlerinin tümüyle ellerinden alındığı alanlar olmakla birlikte, aynı zamanda ıslah edildikleri fiziksel mekânlardır (Taşkın, 2010).

İşlenen suçun ağırlığı cezaevinde geçirilen süre üzerinde etkili olabilmektedir. Dolayısıyla ceza süreleri "müebbet" yani ömür boyu cezaevinde kalmaya dek uzayabilmektedir. Cezaevlerinde suçların kategorisine göre gerçekleştirilen bir diğer değişiklik ise farklı tipteki cezaevleridir. Buna göre farklı suçlar işlemiş (politik, adli, organize suçlar vb.) kişiler ile farklı cinsiyette ve yaş aralığında olan kişiler (kadın, çocuk) mümkünse ayrı farklı cezaevlerinde cezalarını çekerler.

Suçlu sayılan kişiler tarihin en eski dönemlerinden itibaren hürriyetleri ellerinden alınarak toplumdan izole edilmektedirler. Örneğin, İbraniler'de ölüm cezasına çarptırılan kişiler bu ceza infaz edilmeden önce boş sarnıçlarda tutulmuşlardır. Antik Yunan ve Roma'da ise bu işlevi taş ocakları görmüştür. İslam toplumlarında suç işleyenler ise Mescid-i Şerif'in dehlizlerine kapatılmışlardır. Dolayısıyla bu gibi örneklerde cezaevi suçun bizatihi karşılığı değil, asıl ceza infaz edilinceye dek suçlunun bekletildiği bir yerdir. Diğer bir deyişle bugünkü hâli ile tutuk evlerine karşılık gelmektedir. Bu bağlamda hapis cezası ilk kez Kilise'nin hukuki çerçevesi tarafından kiliseyi eleştiren kişilere yönelik olarak fiziksel mekânı manastırlar olacak şekilde kurulmuştur. M.S 7 ile 8. yy. arasını bulan bu uygulama bir

ehlileştirme yani ıslah metodu olarak ortaya çıkmaktadır. Cezaevinin topluma yönelik bir kurum olarak ortaya çıkması ise 12. yy. İngiltere'sinde gözlemlenmektedir. Buna göre sanıklar mahkemede yargılanana dek hücrede tutulmaktadırlar. Bu ihtiyacın günden güne daha çok büyümesi ile her kentte II. Henry'nin emri ile cezaevlerinin yapımına başlanmıştır. Bundan sonra burjuvazinin tarih sahnesine çıkışı ile birlikte, hafif suçlar ıslahevleri ve atölyelerde tutuklu ve hükümlü çalıştırılması ile cezalandırılmaya başlanmıştır. Bu bağlamda, 16 ila 18. yüzyıllar arasında, 1596'da Amsterdam'da (Rasphois Hapishanesi tarihteki ilk bilindik anlamda hapishane olarak kabul edilir), 1704'te Roma'da, 1773'te ise Gent'te birçok ıslah evi ve atölyenin kurulduğu gözlemlenmektedir (Artuk ve Alşahin, 2015).

Fiziki açıdan bina, personel, ilgili mevzuat, araç/gereç ve mahkûmlar cezaevinin unsurlarını oluşturmaktadır. Bu unsurlardan bina, personel, mevzuat, bütçe ve araçlar ile demirbaşlar mahkûmların insan haklarına uygun bir ortamda topluma kazandırılmalarını ve tutuklular açısından da güvenliği amaçlar (Taşkın, 2010). Çeşitli sınırlamaların getirildiği ve kendine özgü dinamikleri olan bu kurumların en önemli özelliği; burada tutulan insanların durumundan kamu otoritesinin sorumlu olduğu ve uygulamaların kanun koyucular tarafından belirlendiğidir (Alkan, 2007).

Cezaevleri suçlu bireylerin cezalandırılarak toplumun korunması için uygulanan bir cezalandırma yöntemi olsa da, cezaevleri sisteminin temel aldığı ilke; kişilerin toplumla uyumlu hale getirilerek, onların geliştirilmesidir. Cezaevi politikası kişinin yeniden topluma kazandırılması amacı üzerine kurulursa, cezaevinde geçirilen süre ceza olarak görülmez. Çünkü bu süreçte mahkûmlar yaptıkları eylemleri sorgulayabilecek, suçlarını tekrerr etmemeleri hususunda davranışlarını düzeltmeleri bakımından sorumluluklarının bilincine varacaklardır. Bu türden bir cezaevi politikası, kişinin zihinsel ve bedensel bütünlüğünün, kendisine saygı duyması, onur ve haysiyetinin korunması ile dış dünyayla iletişiminin devamı gibi belli koşullar çerçevesinde uygulanabilir (Othmani, 2003).

İşlenen suçun ağırlığı cezaevinde geçirilen süre üzerinde etkili olabilmektedir. Dolayısıyla ceza süreleri "müebbet" yani ömür boyu cezaevinde kalmaya dek uzayabilmektedir. Cezaevlerinde suçların kategorisine göre gerçekleştirilen bir diğer değişiklik ise farklı tipteki cezaevleridir. Buna göre farklı suçlar işlemiş (politik, adli suç, organize suç vb.) insanlar mümkünse farklı cezaevlerinde cezalarını çekerler.

Ceza İnfaz Kurumlarının yetki ve sorumlulukları yasalarla belirlenmiş olup, hükümlülerin kaldıkları kurumlarda güvenliklerini sağlamak, kaçmalarını önleyici tedbirler olarak güven disiplin ve düzen içerisinde cezalarının infazını gerçekleştirmektir. Hükümlüler, hürriyetlerinden yoksun bırakılırken insan haklarına ve onuruna saygı korunarak, maddi ve manevi değerlere önem verilmektedir (5275 Sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun, 2004).

Türkiye’de Ceza İnfaz Kurumu Türleri

Türkiye’de çeşitli tip ve özelliklere sahip birçok tip ve özellikte ceza infaz kurumu bulunmasına karşın bu kurumlar “Açık”, “Kapalı” “Yüksek Güvenlikli” ve “Çocuk Eğitimevi (İslahevi)” şeklinde olmak üzere dört ana kategoriye ayrılabilir. Kapalı ceza infaz kurumları “Erkek Kapalı”, Kadın Kapalı”, Çocuk ve Gençlik Kapalı” ve “Rehabilitasyon” şeklinde sınıflandırılmıştır. Ancak; tiplerine göre de kendi içinde sınıflandırmalara gidilmiştir. Bunlar; A-A1-A2-A3 Tipi, B Tipi, C Tipi, D Tipi, E Tipi, F Tipi, H Tipi, K1-K2 Tipi, L Tipi, M Tipi, R Tipi, S Tipi ve T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumlarıdır. Açık ceza infaz kurumları ise “Erkek Açık” ve “Kadın Açık” olmak üzere ikiye ayrılmaktadır. Ülkemizde Adalet Bakanlığı’nın verilerine göre toplam 364 adet Ceza İnfaz Kurumu bulunmaktadır (Adalet Bakanlığı, 2019).

Kapalı Ceza İnfaz Kurumu ve Özellikleri: 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun’un 8’inci maddesinde kapalı ceza infaz kurumlarının özellikleri; dış ve iç güvenlikten sorumlu görevlileri olan, içerisinde hükümlüler için bahçe

bulunan, hükümlülerin kaçma teşebbüslerine yönelik birtakım fiziki ve teknolojik tedbirleri bulunan, oda ve koridor kapılarının kapalı tutulduğu, ancak diğer odalardaki hükümlüler ile mevzuat çerçevesinde görüşebilmelerine imkân sağlayan, kişisel ya da grup halinde eğitim ve iyileştirme faaliyetlerinin gerçekleştirilebileceği kurumlar olarak tanımlanmıştır.

Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumu ve Özellikleri: 5275 Sayılı Kanun'un 9'uncu maddesinde yer alan hükme göre; diğer kapalı kurumlarda olduğu gibi bu tesislerde de tutuklu ve hükümlülerin kaçma teşebbüslerine yönelik çeşitli fiziki ve teknolojik engeller ile iç ve dış güvenliğin sağlanması hususunda güvenlik görevlileri bulunmaktadır. 9'uncu maddenin 2'nci fıkrasında ise bu kurumda tutulan mahkûmların özelliklerine yer verilmiştir. Buna göre; suç işlemek amacıyla örgüt kurma, kasten adam öldürme, insanlığa karşı işlenen suçlar, uyuşturucu madde ticareti suçları, devlet güvenliği ve anayasal düzene karşı işlenen suçlardan hüküm giymiş mahkûmların tutulduğu bu kurum, ceza infaz reformu kapsamında inşa edilmiştir. Ülkemizde ise 14 adet yüksek güvenlikli ceza infaz kurumları bulunmaktadır (Adalet Bakanlığı, 2019).

Kadın Kapalı Ceza İnfaz Kurumu ve Özellikleri: 5275 Sayılı Kanun'un 8'inci ve 9'uncu maddelerinde belirtilen özelliklere sahip olup yalnızca kadın hükümlülerin kaldığı ve güvenlik görevlilerinin de kadınlardan oluştuğu ceza infaz kurumudur. Diğer kapalı ceza infaz kurumlarına göre iç tasarımı ve yönetimi daha farklı bir yapıdadır. Kadın cezaevleri, açık, yarı açık ve kapalıdırlar. Ancak bu cezaevlerini kurmak fiziksel olarak mümkün değilse, diğer cezaevlerinde kadınlara ayrılan kısımlar bulunmaktadır. Ülkemizde 9 adet kadın kapalı ceza infaz kurumu bulunmakta olup 12-18 yaş aralığına ait kız çocuk ceza infaz kurumları bulunmadığı için hükümlü/tutuklu bu kurumlarda barındırılmaktadır. Bu suç gruplarına hizmet eden ceza infaz kurumları ise İzmir Kadın Kapalı Ceza İnfaz Kurumu, Bakırköy Kadın Kapalı Ceza İnfaz Kurumu, Diyarbakır Kadın Kapalı Ceza İnfaz Kurumu, Elazığ Kadın Kapalı Ceza İnfaz Kurumu, Gebze Kadın Kapalı Ceza İnfaz Kurumu, Kayseri Kadın Kapalı

Ceza İnfaz Kurumu, Yenişehir Kadın Kapalı Ceza İnfaz Kurumu, Tarsus Kadın Kapalı Ceza İnfaz Kurumu ve Sincan Kadın Kapalı Ceza İnfaz Kurumu'dur.

Çocuk ve Gençlik Kapalı Ceza İnfaz Kurumu ve Özellikleri: 5275 Sayılı Kanun'un 12. maddesinde; kaçma teşebbüsüne karşı fiziki ve elektronik tedbirleri olan, eğitim ve öğretime dayalı çocuk tutukluların ya da çocuk eğitim evlerinden disiplin veya diğer nedenlerle kapalı ceza infaz kurumuna nakil olmuş çocukların ve genç hükümlülerin barındığı ceza infaz kurumu şeklinde açıklanmaktadır. Sadece erkek mahkûmlara hizmet vermektedir ve ülkemizde 7 adet bu tip ceza infaz kurumu bulunmaktadır (Adalet Bakanlığı, 2019).

Açık Ceza İnfaz Kurumu ve Özellikleri: 5275 Sayılı Kanun'un 14. maddesine göre; hükümlülerin çalıştırılma, meslek edindirme ve tahliye edildikten sonraki yaşamlarına hazırlayıcı uygulamaların yapıldığı, kaçma teşebbüsüne karşı önlem alınmayan ve dış güvenlik görevlisine gerek duyulmayan, iç güvenliğinin ise kendi personeli tarafından sağlanan ceza infaz kurumlarıdır. Ayrıca, açık cezaevleri ihtiyaç duyulduğunda kadın ve gençlere de kurulabilmektedir. Bu kurumların en önemli özelliği ilk defa suç işlemiş ve 2 yıldan az süreli ceza alan mahkûmların cezalarının burada yerine getirilmesidir. Ülkemizde 120 adet Açık C.İ.K bulunmakta olup 8 adedi kadın hükümlü ve tutuklulara 112 adedi ise erkek hükümlü ve tutuklulara hizmet vermektedir (Adalet Bakanlığı, 2019).

Çocuk Eğitimevi ve Özellikleri: Çocuk mahkûmlar hakkında verilen cezaların; hükümlülerin eğitilmeleri, meslek edinmeleri ve yeniden topluma kazandırılmaları amacı doğrultusunda yerine getirildiği tesislerdir. Çocuk eğitimevinde suç işlediklerinde 12-18 yaşları arasında olan ve cezasının başlangıcında 18 yaşını aşmamış çocuk mahkûmlar barındırılmaktadır (Erbay, 2017). Ülkede Ankara, İstanbul, Elazığ ve İzmir'de olmak üzere toplam 4 adet Çocuk Eğitimevi bulunmaktadır (Adalet Bakanlığı, 2019).

Ceza İnfaz Kurumlarında Afet ve Acil Durum Planlaması

Acil Durum; gerçekleştiği anda müdahale edilmesi, acil yardım kurtarma ve tıbbi bakım faaliyetlerinin sürdürülmesini gerektiren durum, hal ve olaylardır. Afetlerin ortaya çıkması hali olarak da tabir edilir (Kadıoğlu ve Özdamar, 2008).

Acil durum planlaması; AFAD tarafından: “insanın canı ve malıyla diğer faaliyetlerinin, olağan dışı olayların sonuçlarından en az kayıp ve zararla kurtulabilmesi için yapılması gereken iş ve işlemlerin, olaylar olmadan önce planlaması ve olay sırasında; zamanında, hızlı ve etkili bir şekilde uygulanmasını gerektiren tüm faaliyetler” olarak yapılmıştır (AFAD, 2014a).

Afet ve acil durum planı yaparken; afetten sonra oluşabilecek can ve mal kayıpları gerçekçi olarak ortaya konulmalıdır. Afetin etkilerinin daha iyi irdelenerek, kaynakların verimli kullanımı, görevli personellerin yetki ve görevlerini en iyi şekilde bilmeleri, plan hakkında görülen eksiklikler ve aksaklıklar var ise geliştirilmeli ve güncellenmelidir. Afetlerde görev yapması planlanan kurum, kuruluş ve kişiler düzenlenen afet ve acil durum planına ortak hareket etmeli, tatbikat ve toplantı ile afet olmadan önce bir araya gelmeli ve koordinasyon sağlanmalıdır.

Bir afet ve acil durum planı geliştirirken, olası her tür felaketi kapsamak mümkün değildir. Planlar gerçekçi olasılıklardan gelişmelidir. Düzeltme sistemleri, tüm seviyelerde personele Ulusal Olay Yönetim Sistemi / Olay Komuta Sistemi (OKM) eğitimi sağlamalı ve bunu yangın ve selden gıda / cezaevi ayaklanmalarına kadar tüm acil durumlarda bir dereceye kadar kullanmalıdır. Acil durum planları geliştirildikten sonra tüm kademelerdeki personele öğretilmeli ve masa üstü egzersizler, tatbikatlar ve sahte acil durumlar yoluyla uygulanmalıdır. Tatbikatlar ve eğitimler en çok planın tüm unsurları test edildiğinde faydalıdır. Bir planlama sistemi olay öncesi ne kadar iyi hazırlanmışsa, olay sonrası kurtarma da o kadar hızlı olacaktır (Kovach, 2013).

Etkin bir afet ve acil durum yönetimi, öncelikli olarak uzun ve zorlu bir planlama döneminden sonra uygulamaya geçirilebilir. Aksi taktirde yapılacak her türlü müdahale o anki durumu kurtarmak ve yalnızca spesifik acil duruma ilişkin olacaktır.

Acil durum planı hazırlanmasındaki amaç;

- Acil durumlara karşı her an hazırlıklı olmak,
- Acil durumların sebebiyet verdiği durumların ivedilikle ve etkin bir şekilde tanımlanması,
- Dış yardım alınması gerektiğinde yardım gelene kadar sürecin yönetilmesi,
- Tüm çalışanların ve çevrede bulunanların acil durumdan olabildiğince az ya da tamamen etkilenmelerinin önlenmesi olarak sıralanabilir.

Acil durum planı aşağıdaki aşamalar ve içerik göz önünde bulundurularak hazırlanır:

- Acil durumların belirlenmesi,
- Önleyici ve sınırlandırıcı tedbirlerin alınması,
- Acil durum müdahale ve tahliye yöntemlerinin oluşturulması,
- Görevlendirilecek acil durum ekiplerinin belirlenmesi,
- Dokümantasyon,
- Tatbikat,
- Acil durum planının yenilenmesi (Bolat, 2015).

Acil durumla mücadelede görevlendirme, planlama ve uygulamaların hayata geçirilmesi süreçleri için iyi bir acil durum yönetimi gerekmektedir. Bu süreç içerisinde kurumun göz önünde bulundurması gereken noktaları;

- Acil durum çalışmalarında görev yapacak ekibin belirlenmesi,
- Acil durum çalışmaları için hedef ve amaçların tespiti,
- Acil durum planının hazırlanması ve diğer faaliyetler için girdilerin belirlenmesi,
- Saha ziyaretlerinin planlanması ve uygulanması,

- Eksikliklerin tespit edilerek rapor halinde yetkili makama sunulması,
- Acil durum ekipmanlarının tedariki ile ilgili birimlerle işbirliği içinde olunması,
- ADP hazırlık evrelerinin takibi ve kurum için bir acil planın hazırlanması,
- Acil durumla görevli olan ekibin eğitiminin planlanması,
- Tatbikat planlarının yapılması ve senaryolar geliştirilmesi,
- Kurum ve kuruluşlar ile koordinasyonun sağlanması,
- Çalışmaların kontrolünün ve takibinin yapılması şeklinde sıralamak mümkündür.

Ceza İnfaz Kurumlarında Afet ve Acil Durum Planına Neden Gereksinim Vardır?

Ceza infaz kurumları; mahkûmların beslenme, barınma, sağlık hizmetleri, can güvenliği ve diğer temel ihtiyaçlarını sağladıkları için küçük şehir gibi olup önem arz etmektedir. Toplumun her kesiminde olduğu gibi ceza infaz kurumlarında da afet ve acil durum planının bulunması gerekmektedir. Çünkü hükümlü ve tutuklular açısından düşünülecek olursa; toplum tarafından dışlanan ve özgürlüklerinden yoksun bırakılan mahkûmların her ne kadar suçlu konumunda olsalar da onların da toplumun birer parçası oldukları unutulmamalıdır. Bu kurumda görev alanlar açısından ise, orada kilitli bulunan ve dolayısıyla korumasız olan topluluğun emniyeti ve güvenliğinden sorumlu olmalarıdır.

Yerel yönetimlerin coğrafyalarına göre acil durum hazırlık ve müdahale planları oluşturması gerektiği gibi, cezaevi yetkilileri de gerekirse ilgili kurumlarla işbirliği içinde aynı şekilde kurumlarına özgü acil durum planı yapmalıdırlar (Rundle, 2009).

Ceza İnfaz Kurumları Afet ve Acil Durumlara Ne Kadar Hazır?

Ceza İnfaz Kurumları halktan soyutlanmış, özgürlüğü kısıtlanan insanların yaşadığı kapalı alanlardır, savunmanın ve korumanın en aza indirgenmesi sebebi ile afet ve acil durumlarda risk altındadır. Çünkü bu alanlarda suçlu grupları yaşamlarını sürdürdükleri için panik ve belirsizlik üst seviyede olup tahliyesi de kolay olmamaktadır.

Önceden afet ve acil durum planları ceza infaz kurumlarında göz ardı edilse de İş Sağlığı ve Güvenliği kapsamında yasa ile plan yapılması zorunlu kılınmıştır. Ancak afetlerin önemi başa gelmeden, yaşanılmadan öğrenilmediği için planların yapılmasına da gerekli özen ve önem gösterilmemektedir. Açık ceza infaz kurumlarında tahliye kapalı ceza infaz kurumlarına oranla daha kolay olmakla birlikte planı uygulayabilme oranı da daha yüksektir. Kurumlarda H/T ceza infaz kurumunun genel yapısı ile ilgili bilgiye sahip olmadığı için söz konusu afet ve acil durum planları ile ilgili bilgi sahibi de değildirler. Ceza İnfaz Kurumları'nda acil durum tabelaları bulunmakla birlikte, hazırlanan afet ve acil durum planları ile ilgili bilgilendirmenin kurumda çalışmakta olan ve olaylara ilk müdahaleyi yapacak olan personellere yapılması gerektiği sadece mesleki eğitimlerle değil afetlerle ilgili eğitimlere de önem verilmektedir. Unutulmamalıdır ki personellerin olay karşısında verecekleri hizmet toplumun refahı için önemlidir. Personellerin öncelikle afete hazırlıkları belirlenmeli ve uygulanabilmelidir. O zaman afete ne kadar hazırsak etkilenme olasılığı da o kadar düşük olmaktadır. Ceza İnfaz Kurumlarımızda bunun bilincinde olmalıdır. Bu sebeplerdendir ki araştırmamıza konu olan İzmir Kadın Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda güncel olarak Sivil Savunma Planı'nın mevcut olduğu ancak Acil Durum Planı'nın bulunmadığı tespit edilmiştir. Bu nedenle tüm eza infaz kurumlarında planların bulunmadığı göz önünde bulundurulursa tam anlamıyla afet ve acil durumlara hazır olmadığı düşünülmektedir.

Ceza İnfaz Kurumu Afet ve Acil Durum Planı Özellikleri

- Acil bir durumda zamanlama kritiktir; bu nedenle, acil durum prosedürleri oldukça kolay, erişilebilir ve anlaşılabilir olması,
- Emir komuta zinciri, acil durumların yönetiminde başvuru fonksiyon ve pozisyonlardan oluşması,
- Görev Tanımları: Acil durumlara karşı personele yönelik görevler belirlenmesi,

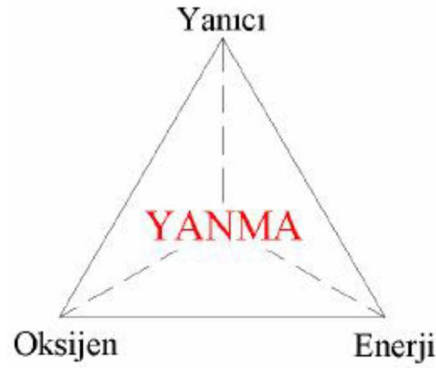
- Acil durumların düzeyine göre uyumlu değişkenlerin kullanılabildiği esnek görev şemasının olması,
- Kaynakların elverişli kullanımı için planların verimli ve etkin olması,
- Kurum içerisinde ve diğer kurumlarla iletişimin kolaylığının sağlanması,
- Afet anında lazım olabilecek bütün kaynakların neler olduğu, nasıl ve nereden temininin sağlanabileceği konusunda bilgi vermesi,
- Yaşanan afetlerden ve tatbikatlardan sonra, yeni deneyimler, eksiklikler, afet ve acil durum planında olması gerekenler not edilmeli ve güncelleme sağlanması,
- Görev tanımlarının kurum işleyişine uygun ve güncel olması,
- Tüm afet ve acil durum planlarının diğer planlarla uyumu ve birbirlerini desteklemesi şeklinde sıralamak mümkündür.

Ceza İnfaz Kurumunda Afet ve Acil Durum Planı Gerektiren Tehlikeler

Ceza infaz kurumlarını etkileyen felaketler arasında bulaşıcı hastalık salgınları, siber saldırılar, patlamalar, depremler, tehlikeli maddelere maruz kalma, seller, kasırgalar, hapisane isyanları, gıda zehirlenmeleri, elektrik kesintileri, heyelan ve yangınlar gelmektedir. Bu tehlikeler; cezaevlerindeki genel hazırlıksızlık ile birleştiğinde, felaketler daha da kötü sonuçlara yol açabilecektir. Dolayısıyla herhangi bir afet ya da acil durum esnasında karşılaşılabilecek problemlere önceden hazırlıklı olmak oldukça önemlidir ve bu kurumlarda afet ve acil durum planının hazır olması oldukça önem taşımaktadır. Bu tehlikelerden en sık rastlanılanlara aşağıda yer verilmiştir.

İnsan Kaynaklı Afetler

Yangın: Yanıcı bir maddenin yeteri kadar ısı ve oksijen ile birleşmesiyle yanarak kimyasal değişikliğe uğraması olayı şeklinde tanımlanmaktadır (AFAD, 2014a).

Şekil 4. Yanma Olayı İçin Gereken Elementler (Bolat, 2015).

Şekil 4’de görüldüğü üzere üç maddenin birleşmesiyle yanma gerçekleşmektedir. Bunlardan birinin olmaması halinde yanma gerçekleşmez. Ceza infaz kurumlarında olası yangın çıkması durumunda yapılması gerekenler aşağıda görüldüğü gibi sıralanabilir:

- Bir yangının fark edilmesi durumunda, tüm bireyler önceden belirlenmiş bir alana toplanarak binanın tahliyesi yapılmalıdır. Ancak ceza infaz kurumlarında tahliyenin yapılması kapalı ve güvenli alan olduğu için o kadar da kolay değildir. Bunun içindir ki yangın anında kapıya yakın ve önceden belirlenmiş toplanma alanları yapılmalı, tahliye gerektirecek durumlarda H/T’lerin ve personelin tahliyesi gerçekleştirilmelidir.
- Yangını kontrol altına almak için tüm kapıları kapatılmalıdır. Ancak bu kurumlarda arkalarında H/T bulunduğu için yalnızca yangının çıktığı odalarda müdahale yapılmalı içeride canlı bulunması halinde çıkışı sağlanmalıdır.
- Yangın küçükse, bir yangın söndürücü veya yangın dolaplarında bulunan yangın hortumları kullanılarak kontrol altına alınmalıdır.
- Görevlilerin herhangi bir özel bilgiyi, yangının boyutu ve yeri gibi bilgileri yardıma gelen acil durum görevlilerine bildirmelidirler.
- İtfaiye, bina tadilatının belirlenmesinde nihai otoriteye sahiptir. Ancak ceza infaz kurumlarında tahliye çok kolay gerçekleştirilemediği için tadilat kurum tarafından en kısa süre de yerine getirilmelidir.

Ceza İnfaz Kurumlarında çoğunlukla mahkûmlar kasıtlı olarak yangın çıkarmaktadırlar. Bundan dolayı personelin sürekli bu durumla karşı karşıya kaldığı, müdahale de bulunduğu, gerektiği takdirde yangının oluşumu ve büyüklüğüne göre gerekli kısımlarda tahliye yapıldığı göz önünde bulundurulmalı ve personele yangın olayı ile ilgili gerekli eğitimlerin tam ve eksiksiz yerine getirilmesi gerektiği unutulmamalıdır.

Patlama: Kısa sürede yanıcı malzemelerin oksijenle birleşmesi sonucunda yüksek enerjinin oluşmasıyla meydana gelen ani kimyasal reaksiyon olarak tanımlanmaktadır (AFAD, 2014a). Ceza infaz kurumlarında kazan daireleri patlama ihtimali yüksek olan yerlerdir. Kurumda ilgili görevlilerin patlama ve etkilerine karşı önlem alabilmeleri için “Çalışanların Patlayıcı Ortamların Tehlikelerinden Korunması Hakkında Yönetmelik”te yer alan hükümlere göre patlamadan korunma belgesi düzenlemeleri gerekmektedir. Bu belgede patlama riski bulunan alanların belirlenmesi ve değerlendirilmesi, bu alanların sınıflandırılmasının yapılması ve gerekli tedbirlerin alınması gibi bilgiler yer almalıdır.

Terör Saldırıları: Terör saldırıları toplumsal olarak kaos ortaya çıkarma amaçlı, kitlesel yıldırma ve yurt içinde güvensiz bir hava yaratmak amacıyla gerçekleştirilen saldırılardır. Bu saldırılarda asıl hedef kamuya yönelik olabildiği gibi bizzat halk da hedef olarak seçilebilmektedir. Terör sosyal bir afet türü olup etkileri nedeniyle can kayıpları, yaralanmalar ve kalıcı sakatlanmalar yaşanabilmektedir. Saldırı şekilleri; bombalı saldırı, kamu mallarına zarar verme, silahlı saldırı vb. şekillerde gerçekleşebilmektedir. Kamu ve birey bizzat bu saldırılardan maddi ve manevi olarak etkilenmekte ve zarar görebilmektedir (Ağahan, 2018). Ceza İnfaz Kurumları da barındırdıkları mahkûmların suç gruplarına göre terör saldırılarına maruz kalabilecek kurumlardan biridir. Bunun içindir ki, mahkûmların güvenliği açısından her türlü iç ve dış saldırılara karşı önlem alınması ve her an hazırlıklı olunması oldukça önem arz etmektedir.

Salgın (Bulaşıcı) Hastalık: Çevredeki canlıların (insan, hayvan, bitki) büyük bir bölümüne kısa zamanda bulaşan hastalıktır. Bu hastalıkların birçok bulaşma yolu vardır. Bazıları kişiden kişiye, bazıları da böcek ya da diğer hayvanlar tarafından insanlara geçebilmektedir. Bunların yanı sıra, bozulmuş besinler veya kirli su kaynakları da bulaşıcı hastalıklara yol açabilecek etmenlerdir (<https://www.medicalpark.com.tr/bulasici-hastaliklar/hg-2134>). Ceza İnfaz Kurumlarının da kalabalık insan topluluğunun yaşadığı bir şehir olarak düşünüldüğünde, salgın bir hastalığın söz konusu olduğu durumda kurumun karantinaya alınması gibi bir halk sağlığı acil durumu gerekebilir ve kurumun karantinaya alınmasına neden olabilir.

Gıda (Besin) Zehirlenmeleri: Besin zehirlenmesi, hayvansal, bitkisel, kimyasal maddeleri veya patojen mikroorganizmaları içeren herhangi bir besinin tüketimi sonucu meydana gelen enfeksiyon ya da intoksikasyondur (Waeckerle, 1991). Gıda zehirlenmesinin pek çok nedeni bulunmaktadır. Bunlardan bazıları;

- Farkında olmadan yenilen toksik maddeler (mantar, patates, zehirli bal gibi),
- Besinlere doğal şekilde karışan yabani otlar (delice ve burçak gibi),
- Normal olarak besinlerde mevcut olan, ancak özel koşullarda toksik etki yapan maddeler (fazla miktarlarda bira, şarap gibi),
- Uygunsuz üretilen gıdalar,
- Toksik etkisi olan kimyasal maddeler zehirlenmeye yol açmaktadır. Ancak bunlardan en önemlisi ve en yaygın olanı mikrobiyolojik besin zehirlenmeleridir (Karademir, 2010).

Dünya Sağlık Örgütü (WHO) yapmış olduğu çalışmalarında güvenli besin hazırlamada önemli olan bazı kriterleri ortaya koymuş olup Tablo 1’de bu kriterler belirtilmiştir.

Tablo 1.

Daha Güvenli Besin Hazırlamak İçin Dünya Sağlık Örgütü'nün Dikkat Çektiği 5 Nokta

Temizlik	- Besin hazırlanmadan önce ve hazırlama esnasında etler yıkanmalıdır. - Mutfak ve kullanılan ekipmanlar temiz olmalıdır. - Mutfak haşere ve kemirgenlerden korunmalıdır.
Çiğ ve pişmiş besinlerin ayrılması	- Çiğ etler diğer gıdalardan ayrı hazırlanmalıdır. - Ayrı bıçak, ayrı ekipman kullanılmalıdır. - Çiğ ve pişmiş besinler ayrı yerde depolanmalıdır.
Besinlerin iyice pişirilmesi	- Besinler sıcaklıkları 70°C'ye ulaşınca kadar pişirilmelidir. - Özellikle et, kümes hayvanları iyi pişirilmelidir.
Besinlerin optimum sıcaklıkta muhafaza edilmesi	- Pişmiş besin oda sıcaklığında 3 saatten fazla tutulmamalıdır. - Pişmiş besinler soğutucuya kaldırılmalıdır. (50°C'nin altı) - Donmuş besinler oda sıcaklığında çözündürülmelidir.
Güvenli su ve hammadde kullanılması	- Kullanılan su güvenli hale getirilmelidir. - Gıda için gerekli olan besinlerin taze ve güvenilir olmasına dikkat edilmelidir. - Sebze ve meyve çiğ tüketilecekse iyice yıkanmalıdır.

Kaynak: (Dikmen, 2009).

Tablo 1'de belirtilen kriterlere dikkat edildiği halde Ceza infaz kurumlarında mahkûmlara verilen yemeğin gıda zehirlenmesine neden olması durumunda; diğer acil durumlarda olduğu gibi bu tür zehirlenmelerde de uygun önlemlerin ve sınırlandırmaların bulunduğu bir müdahale prosedürü hazırlanmalı ve buna göre planlı bir şekilde müdahale edilmelidir. Gerçekleşmesi halinde kurumda bulunan Revir birimi ile sorun çözülmeye çalışılmalı, çözülmüyorsa mahkûmların sağlık sorunlarının en yakın sağlık kuruluşları ile sorunları giderilmelidir.

Kurumda verilen yemek hizmetinden kaynaklanacak acil durumların ortaya çıkmasına neden olan ve bunlara etki edecek olan birtakım hususlar aşağıdaki gibi sıralanabilir:

- Yemekhanenin kurum içerisindeki konumu,
- Mutfak ve hijyeni,
- Dışarıdan yemek tedarik ediliyorsa bu yemeklerin ne şekilde taşındığı,
- Kullanılan ekipmanların temizliği,

- Yemekhane çalışanlarının hijyen kültürü,

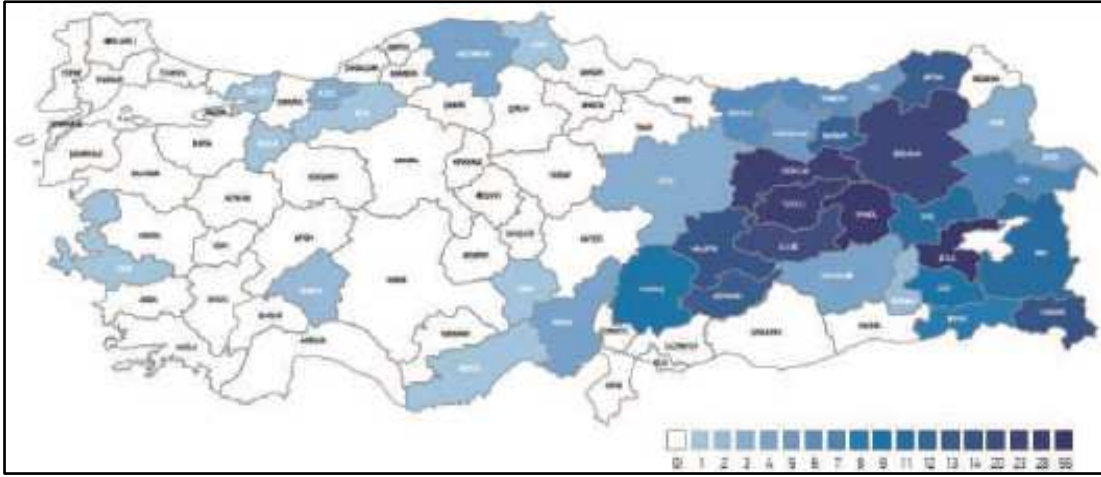
Sabotaj: Sabotaj genel anlamda ülkenin tamamını tehdit eden bir kavram olarak tanımlanmaktadır. Kurumsal anlamda ise işletmeye içerden ya da dışarıdan gelen kasti zarar olarak tanımlanabilir. Sabotaj ihtimalini oluşturan en önemli nedenlerden biri işletmenin yaptığı işin türüdür. Dolayısıyla İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu'na tabi olan kurumların (özellikle ceza infaz kurumlarının) sabotaj acil durumuna titizlikle dikkat etmeleri ve acil durum planlarında bu olasılığa detaylı şekilde yer vermeleri gerekmektedir. Ayrıca rekabetin etkin olduğu özel sektörde sabotajın yaşanması, bilinen ve her an hazırlıklı olmayı gerektiren bir acil durumdur (Bolat, 2015).

Sabotaj; fiili ya da siber saldırı, patlayıcı madde kullanarak yapılan saldırılar gibi çeşitli biçimlerde yapılabilir. Ceza infaz kurumlarında bu tür saldırıların olması ihtimali çok yüksektir. Mahkûmların güvenliği açısından her türlü sabotaja karşı acil durum planının doğru hazırlanması ve gerekli tedbirlerin alınması büyük önem taşımaktadır. Bu ihtimal göz önüne alınarak önlemler üst seviyeye çıkarılmalıdır.

Doğal Afetler

Ceza infaz kurumlarında da her yerde olduğu gibi doğal afetler kaçınılmazdır. Hazırlanacak acil durum planı içeriğinde kurumun yaşayabileceği doğal afetler için birtakım önlemlere yer verilmelidir. Diğer acil durumlarda olduğu gibi doğal afetlerden kaynaklanan acil durumlar için de gerekli tedbirlerin belirlenerek müdahale ve tahliye yöntemleri oluşturulmalıdır (Bolat, 2015).

Sel ve Taşkınlar: Sel, dik eğimli yukarı havzalarda sürekli ve şiddetli yağışlarla oluşan, nispeten taşkın sularına göre daha büyük hız ve enerji ile akarak yanında büyük taşları, kaya ve çakılları da sürükleyen bir afet türüdür. Taşkınlar ise, mevcut bir akarsu yatağındaki sarfiyatın artması, akabinde bu hızlı artışın yatak çevresindeki bölgeleri ve

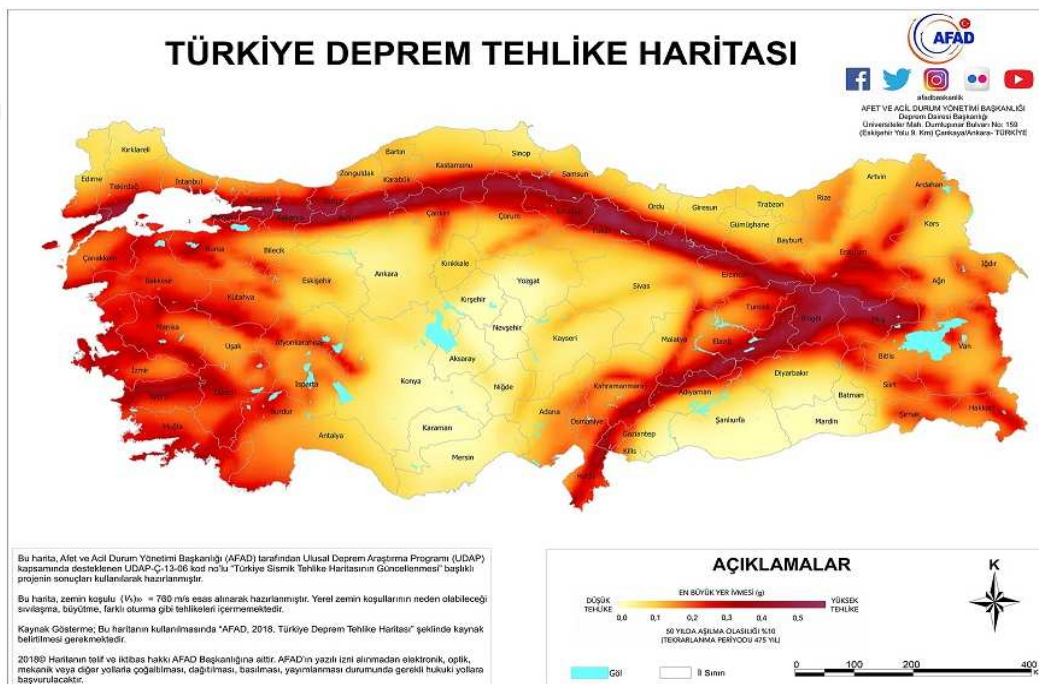

Şekil 7. Türkiye’de çığ olaylarının gerçekleştiği iller (Haritada bulunan sayılar çığ olaylarından dolayı incelemesi yapılan yerleşim birimlerinin sayısıdır.) (AFAD, 2015).

Şekil 7’deki harita incelendiğinde ülkemizin doğu, kuzeydoğu ve güneydoğu taraflarına doğru gidildikçe çığ vakalarının arttığı görülmektedir. Bu bölgelerde de Adalet Bakanlığı’na ait Ceza İnfaz Kurumları hizmet vermektedir. Ceza İnfaz Kurumları genel olarak Kapalı Ceza İnfaz Kurumlarıdır ve kapalı ceza infaz kurumlarında mahkûmların kapalı alanda olmasından kaynaklı çığa maruz kalma riskleri çok düşüktür. Ancak Açık Ceza İnfaz kurumundaki H/T’lar ve personeller çığa maruz kalabilir ve çığa karşı önlem alabilmek için eğitimler alınabilir, yerleşim yeri çığa maruz kalacak yerler seçilmeyebilir, kar yağın aylarda hava ve yol durumu sürekli takip edilebilir, yamaçlardaki ağaçlar, bitki örtüleri ve ormanlar korunmalıdır ki risk azalsın.

Deprem: Deprem; yer kabuğu içerisindeki kırılmalar neticesinde kısa sürede ortaya çıkan titreşimlerin dalgalar halinde yayılarak yeryüzeyini sarsması olayına denilmekte olup, hareketsiz kabul edilen ve bizlerin güvenle bastığımız toprağın hareket ettiği, üzerinde bulunan yapıların hasar görerek can ve mal kaybına sebebiyet verdiği bir doğal afet türüdür (AFAD, 2014a). Ülkece maruz kaldığımız doğal kaynaklı afet türleri içinde deprem, gerçekleşme zamanındaki belirsizliğin diğer afetlere göre daha yüksek olmasından dolayı en

fazla can ve mal kaybına sebep olan afet türüdür (Ataman ve Tabban, 1977). İnsanlar, afetlerin meydana getirdiği felaketlere karşı almaları gereken önlemleri hep son sıraya almıştır. Ancak Türkiye’de deprem kaynaklı binlerce insan hayatını kaybederken, yüz binlerce insan da depremlere engel olamamakta ve evsiz kalmaktadır. Bunun nedeni ise afetlerin toplumsal bir neden olarak görülmemesindendir (Akyön ve Çetintaş, 2018). Şekil 8’de riskli bölgeler harita üzerinde görülmektedir.

Şekil 8. Türkiye deprem bölgeleri haritası (<https://deprem.afad.gov.tr/deprem-tehlike-haritasi>)

En son T.C. Bayındırlık ve İskân Bakanlığı tarafından 1996 yılında yürürlüğe giren Türkiye Deprem Bölgeleri Haritası, AFAD Deprem Dairesi Başkanlığı tarafından yenilenmiş, 18 Mart 2018 tarih ve 30364 sayılı (mükerrer) Resmi Gazete' de yayımlanmıştır. Yeni harita 1 Ocak 2019 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Ülkemizde, geçmişten bu yana bulunduğu konum ve içerisinde barındırdığı fay hatları itibariyle çokça irili ufaklı deprem yaşanmıştır. Bu yaşanan depremler şiddetleri nispetinde can ve mal kayıplarına da neden olmuştur. Şekil 8 incelendiğinde ülkemizin önemli bir bölümünün 1. dereceden deprem

bölgesi olduğu görülmektedir. Geriye kalan alanlarda incelendiğinde ülkemizin genel olarak deprem bölgesi olduğu ve deprem riski ile her daim karşı karşıya olduğumuz görülmektedir. Araştırmamıza konu olan İzmir ve çevresi de 1.derece deprem bölgesi olup deprem gibi acil durumların her yerde olduğu gibi buralarda da yaşanılması çok yüksek ihtimaldir ve ceza infaz kurumlarında isyanlar, karışıklıklar meydana getirebilir. Ülkemizde yaşanan depremler, deprem bölge haritaları ve coğrafyamızda barındırdığımız riskler göz önüne alınarak toplumsal olarak bir afet hazırlığı anlayışı geliştirmemiz gerekmektedir. Bu gibi afetlerde kurumun güvenliği ön plandadır. Dolayısıyla acil durum planı hazırlanırken öncelikle güvenliğin sağlanmasına detaylı şekilde yer verilmelidir. Özellikle tahliye esnasında yapılması gerekenler üzerinde hassasiyetle durulmalıdır. ADP herkesin görebileceği bir yer de olmalı personel afetler hakkında bilgi sahibi olmalıdır. Ceza İnfaz Kurumlarında Acil Toplanma Alanları da önemli bir ayrıntıdır. Mahkûmların bireysel olarak bu alanlara geçişleri mümkün olmadığı için personeller bu konu hakkında eğitilmiş olmalıdırlar. Ayrıca hükümlü ve tutukluların afetten faydalanarak firarlarını önleyebilmek için güvenlikten sorumlu (Jandarma, Kolluk kuvvetleri) kurum ile protokol imzalanıp, plan kapsamında ceza infaz kurumu 5 km yarıçap alanında personel görevlendirerek söz konusu duruma çözüm getirilmelidir.

Ceza İnfaz Kurumu Personelinin Afet ve Acil Durumlarda Yapması Gerekenler

Öncelikle hazırlanan afet ve acil duruma yönelik hazırlanmış olan prosedürler (belge ve şemalar) her çalışma sahasına asılmalı ve personel tarafından her zaman -fiziksel, elektronik olarak veya her iki biçimde- kolayca erişilebilir olmalıdır. Acil durum yönlendirmeleri, yangın ve diğer acil durum tahliye planını, rutin olarak belgelendirilmiş tatbikatları, tesis yönetimi için acil durum bildirim prosedürlerini, halkın müdahalesini ve doğal afetler için (örn; kar, kasırga, deprem ve sel) özel kuralları detaylandırmalıdır. Personel için yıllık eğitim ve bu prosedürlerin yerel itfaiye şefi ile gözden geçirilmesi, personelin hazır

olmasını sağlamaya yardımcı olabilir. Prosedürler, acil bir durumda tüm personelin sorumluluklarını tanımlamalıdır.

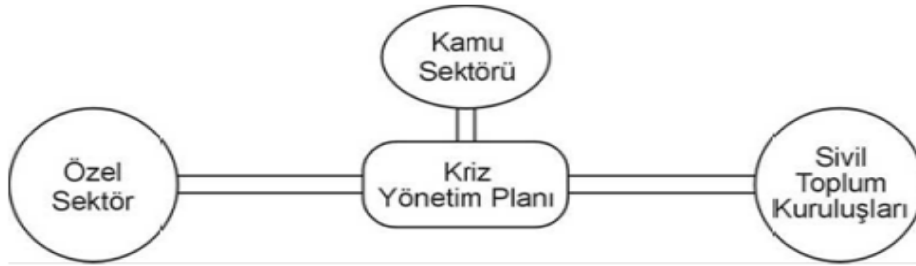
Acil bir durumda tüm çalışanlar, en doğrudan yolu kullanarak herhangi bir noktadan başka bir noktaya nasıl gideceklerini bilmelidir. Binanın boşaltılmasını gerektiren yangınlar, bomba korkuları ve diğer acil durumlar düzenli olarak uygulanmalıdır. Acil durumlarda bina güvenliği için personel tarafından bilinmesi gereken hususlar, aşağıda görüldüğü gibi sıralanabilir:

- Acil durum ekipmanının nerede depolandığını ve dolaplarda, ofislerde ve odalarda nelerin bulunduğu,
- Kazan dairesi ve bakım alanlarının yerleri,
- Tehlikeli malzemelerin depolandığı yerleri,
- Çıkış kapılarının nerede olduğu ve bunların tehlike ve engellerden temiz olup olmadığı,
- Temel bakım aletlerinin (tornavida veya pense) bulunduğu yerleri,
- Tüm şebeke kontrollerinin bulunduğu yerler (su, gaz, elektrik ve ışıklar için ana kapatmalar ve yangın ve kapı alarmları için alarm panelleri) ve bunların kullanımını,
- Acil durum jeneratörü nerede olduğu ve nasıl çalıştırılacağını,
- Kamu hizmeti veren kurum ve kuruluşların telefon numaralarını,
- Her personel sorumlu oldukları alandaki her anahtarın amacını bilmelidir. Acil bir durumda personel, tesisin çeşitli "yasak" bölümleri için anahtarların nerede olduğunu bilmelidir.

Ceza İnfaz Kurumu Afet ve Acil Durum Planı Uygulama Aşamaları

Afet ve acil durum planlaması, sadece bir plan yapmak amacıyla var olan bir çalışma olmamalıdır. Planlarda görülen aksaklık ve eksiklikler belirlendiği takdirde geliştirilmeli ve güncellenmelidir. Plan hazırlanırken diğer kurum ve kuruluşlarla koordinasyon sağlanmalı ve

bilgilendirme yapılmalıdır (Şekil 9). Afet ve acil durum planı yapılırken geçmişte yaşanmış veya yaşanılabilir olaylar göz önünde bulundurulmalıdır. Bu faaliyetler ile afet olmadan önce alabileceğimiz tedbirleri belirleyebiliriz.

Şekil 9. Afet ve acil durum planlamasında sorumlu aktörler (Yavaş, 2001)

Gerçekleşen her afet farklı sonuç doğurabileceği için afet ve acil durum planlarında farklılıklara neden olur. Örneğin; yangın ile deprem afetlerinde aynı acil yardım planının uygulanamaması gibi. Ancak ortak pek çok özelliği de mevcuttur.

Acil durum planları, kamu kurum ve kuruluşlarının birlikte hazırladığı ve görev sorumluluklarının belirlendiği planlar olmalıdır. Bu planlarda sorumluluk ve görev verilen kamu sektörü, özel sektör, sivil toplum kuruluşları ve kişiler verilen görevleri etkili, hızlı ve zamanında getirmek için kendi planlarını yapmalıdırlar (Ergünay, 2009).

Ayrıca yerleşim yerlerinin yetki ve sorumlulukları belirlenmelidir. Acil durumda mahkûmların ve personelin nasıl davranacağı belirlenmelidir. Acil durumda kimin neyi nasıl yapacağı açık olmalıdır. Eğitim ve tatbikatlarla güçlendirilmelidir.

Ceza İnfaz Kurumlarının acil durum hazırlıklarını gerçekleştirebileceği birtakım yolları aşağıda görüldüğü gibi sıralamak mümkündür:

- Önleme (Hazırlık)

Afetlere karşı kurum ve kuruluşlar ve sivil toplum dâhil olmak üzere ülke olarak her zaman hazırlıklı olmalıyız. Afetlere hazırlık kavramını daha iyi algılayabilmek için afet öncesi zarar azaltma ve afet sonrası kurtarma ve ilk yardım çalışmalarına özen göstermeliyiz.

- Telefon listesini sık sık gözden geçirme ve güncelleme,
- Teknolojik gelişmelerin takibi (örneğin, yinelenen iletişim araçları),
- Giriş-çıkış alanlarının kontrolü,
- Tehdit ve tehlike olay müdahale değerlendirmeleri oluşturma ve güncelleme.

- Koruma

- Bina güvenliğini güçlendirmek,
- Uygun kadroyu sağlamak,
- Gerekli ekipmanları sağlamak,
- İşinde uzman kişilerden yardım almak.

- Azaltma

Temel hedeftir. Büyük can ve mal kayıplarına sebep olmaması için alınması gereken tedbir ve faaliyetleri kapsar. Fayda sağlayabilmesi için uygulanabilir olmalı ve koruyucu işleve sahip olmalıdır.

- Acil durum hazırlık ve müdahale eğitiminin sağlanması,
- Düzenli olarak yangın, tahliye ve acil tıbbi müdahale tatbikatlarının yapılması,
- Masa üstü çalışmalar ve tatbikatlar düzenlenmesi,
- Gerekli eğitimlerin verilmesi,
- Risk analizi ve grafiği hazırlanması,
- Afet kaynaklarının belirlenmesi.

- Kurtarma

Afet meydana geldikten hemen sonra başlamalıdır. Afetin büyüklüğü, bulunduğu bölge ve afetin türüne göre değişim gösterebilir. Zamanla yarışılır. Çünkü canlı yaşamı için ilk 72 saat çok önemlidir.

- Çalışan yardım programlarının oluşturulması,
- Operasyon planlarının sürekliliğinin oluşturulması,
- Kurtarma çalışmaları için gerekli ekipman sağlanması,
- Tedavi ve yaşamsal ihtiyaçların karşılanması.

Afet ve acil durum planları rafa kaldırılacak belgeler olmadığı için gerekli özen ve hassasiyet gösterilmeli, zaman içerisinde yenilenmeli, geliştirilmeli, güncellenmeli ve ona göre düzenlenmelidir.

Eğitim ve Tatbikatlar

Afet planlamasının ilkeleri, yalnızca eğitim ve öğretim için kullanıldıklarında bir etkiye sahiptir. Eğitim ve tatbikatlar bilgi elde edildikçe yürütülmeli ve daha sonra planlama döngüsünü yeniden başlatmak için kullanılmalıdır. Yeni bilgiler elde edildiğinde, organizasyonel veya kaynak değişikliklerinde, büyük egzersizler, etkinlikler ya da yaşanan olaylardan ders çıkarılarak planın güncellemesi yapılmalıdır. Bu düzenlemelerin yıllık olarak veya en az 2 yılda bir yapılması önerilebilir (<https://info.nicic.gov/dtg/node/14>).

Örneğin; bir yangın durumunda binayı boşaltmak için görevlilerin hazırlıklı olması gerekmektedir. Yangın tatbikatları temel bir uygulama olarak kabul edilir. Ancak ceza infaz kurumlarında tahliye kolay gerçekleştirilemediği için mahkûmların güvenli bir alana yerleştirilmesi oldukça önemlidir. Kurumun bulunduğu coğrafik duruma bağlı olarak, kasırga veya deprem tatbikatları da bir acil durum planının parçası olabilir.

Tatbikatlar; kurum içerisinde hazırlanan yönetmelik doğrultusunda, masa başı ve saha tatbikatı olarak iki şekilde yapılan, yılda en az bir kez gerçekleştirilmesi gereken uygulamalardır.

Masa Başı Tatbikatı: Masa başı tatbikatları, CİKAP ve olay yönetim ekibinde bulunan pozisyonların çalışma ve iletişim ilişkilerini güçlendirmeyi amaçlayan bir çalışmadır. Tatbikat öncelikle, CİKAP'ın aktif hale getirilmesi sürecinde rol alan yöneticiler ve personel için tasarlanmıştır (National Disaster Management Authority, 2016). Ancak afet ve acil durum planında yer alan, protokol imzalanan kurum ve kuruluşlar da çağrılarak öngörülen güncellemeler tartışılmalı ve güncellemeler yapılmalıdır.

Saha Tatbikatı: Ceza infaz kurumları afetlere maruz kaldıklarında, mahkûmların tahliyesi zorunluluk haline gelebilir. Böyle durumlar öngörülmelidir ve herhangi bir kurum içi afet durumunda, öncelikle nasıl tahliye edileceğine, uygulanması gereken tahliye basamaklarına ve kurumun hangi bölümlerin hangi alanlara tahliye edileceğinin belirlenmesi gerekmektedir. Tüm tatbikatlar, onaylanmış bir tatbikat değerlendirme formu kullanılarak tarafsız gözlemciler tarafından değerlendirilir ve kayıt altına alınır (National Disaster Management Authority, 2016).

Tatbikatların nasıl yapılması gerektiğini aşağıda görüldüğü şekilde sıralamak mümkündür;

- Tatbikat için oluşturulan senaryo, gerçeğe uygun olmalıdır.
- Her yıl değiştirilmelidir.
- Tatbikat senaryoları; kurumun ilk tatbikatını yaparken basit ve tek konulu olmalı, zaman içerisinde birden çok konu içeren karmaşık senaryolar içermelidir.
- Her tatbikat kayıt altına alınması için raporlanmalıdır.
- Tatbikatın amacı planı öğretmektir. Tatbikatın değerlendirilmesi, neyin işe yarayıp neyin işe yaramadığını ve nedenini göstermelidir.

Tatbikatlara başlamadan önce yapılacaklar arasında CİKAP kapsamında önerilen eğitimlerin verilmesi yer almaktadır. Gerekli görüldüğü takdirde tatbikat konusunda özel eğitim yapılır. Saha tatbikatından önce bir masa başı tatbikatı yapılarak karşılaşılabilecek

eksiklikler öngörülür. Saha tatbikatına; senaryo doğrultusunda diğer kurum ve paydaşlar da iştirak edebilirler. İl kapsamında yapılacak olan genel maksatlı kurumlar arası tatbikatlara da dâhil olunabilir. Yıl içinde planlanan tatbikat tarihleri eğitim ve tatbikat programında yer alır. Tatbikatların saati ve tarihinin, personele ve ilgili birimlere duyurulması nöbet listeleri yapılmadan en az beş gün önce olmalıdır. Duyurular yazılı olarak tebliğ edilmektedir. Kurum bünyesinde kadrolu ya da sözleşmeli görev yapan tüm personel tebliğ edilen tatbikata katılmak zorundadır (National Disaster Management Authority, 2016).

Ceza İnfaz Kurumu Afet ve Acil Plan Komitesi

- Acil durum müdahalesinde, plan ve prosedürlerinin geliştirilmesini sağlar,
- Komitenin yönetimle birlikte, planın hazırlanması, yeniden gözden geçirilmesi ve güncelleştirilmesini sağlar,
- Acil durum ekibinin oluşturulmasını sağlar,
- Planlama bölümüne mali kaynak ve personel tahsisi yapar.

Ceza İnfaz Kurumlarında Afet Planında önemli olan beş görev;

- 1) Komuta Merkezi
- 2) Operasyon
- 3) Planlama
- 4) Lojistik
- 5) Finans(Ambar)

Afet ve acil durum planı devreye girdikten sonra Komuta Merkezi CİKAP Başkanı yani cezaevi savcısı görevli birimlerle (Şekil 10) irtibat halinde kalarak destek hizmetleri görevlendirip organize etmelidir.

Şekil 10. CİKAP afet ve acil durum planı teknik şeması

Şekil 10’da görüldüğü üzere Komite görevlileri ve yetkileri sırasıyla şöyledir;

CİKAP Başkanı

CİKAP’ın idaresi ve organizasyonunun tüm sorumluluğunu üstlenen kişidir. Afet sırasında başkan cezaevi savcısıdır. Onun bulunmadığı ya da afetin çalışma saatleri haricinde olması durumunda cezaevi müdürü başkanın yerine vekâlet edebilmektedir.

CİKAP Başkanı’nın yetkileri aşağıda görüldüğü gibi sıralanabilir:

- CİKAP’ı uygulamaya koyar, yürütür ve gerektiğinde de sonlandırır.
- Afet konusunda yeni stratejiler geliştirerek bunları uygulamaya koyar.
- CİKAP’da değişiklikler yapabilir.
- Planda yer almayan direktifler verebilir.
- Tehlike anında kurumsal çalışmaların tamamını durdurabilir.
- Afet alanında görevlendirilecek ekibi belirler.
- Tehlike durumunda gerektiğinde kurumun tahliye edilmesi için karar verir.
- Kurumun acil yönetim merkezini oluşturur ve yönetir.
- Afet sırasında kurumun güvenlik stratejisini değiştirebilir.

Afetin Meydana geldiği 0-2 saat arası CİKAP Başkanı’nın görevleri:

1. CİKAP'ın aktif hale gelmesini sağlayarak uygulamayı başlatır.
2. Kendi görevlerinin tanımını okur.
3. İlgili yeleği giyer.
4. Afet yönetim ekibini oluşturan İrtibat direktörü, “Halkla İlişkiler Yöneticisi”, “Kurumlararası Koordinasyon Sorumlusu”, Güvenlik sorumlusu, Tıbbi teknik ekibi, Planlama-Operasyon sorumlularını toparlayarak görev dağılımını yapar ve görev tanımlarını okur. Birim sorumlularına aşağıdaki paketleri dağıtır”.
 - a) Her pozisyonda görev tanımları.
 - b) Kullanılması gereken formlar.
5. Tüm bölüm yetkilileri ve “Tıbbi Personel Yöneticisi”nin mümkün olduğunca kısa zaman içerisinde toplanarak katılmaları gereken acil durum ve eylem planı konusunda toplantı yaparak görevlilere duyurulmasını sağlar.
6. Kayıtların tutulmasında görev alacak kişiyi seçer.
7. O andaki durumla ilgili raporları alarak değerlendirme yapar ve görev alan tüm yetkililerle ilk eylem planını paylaşır ve bir sonraki adımda yapılması gerekenleri belirler.
8. “Lojistik Yetkilisi”nden kurumun hasar durumu hakkında rapor alır ve kurumun boşaltılıp boşaltılmaması konusunda değerlendirme yapar.
9. “Kurumlararası Koordinasyon Yetkilisi”nin başka kurumlarla irtibat halinde olduğundan ve bilgi alışverişi yaptığından emin olur.

Afetin ilk 2-12 saat arası görevleri:

1. Yetkililer tarafından talep edilen ihtiyaçları temin eder.
2. Güvenliği, binanın tıbbi kapasitesini ve yetenekleri artırma planlarını revize eder.

3. Kurum içerisindeki her birim yetkililerinden durum hakkında rapor almak üzere düzenli aralıklarla toplantılar düzenler, eylem planının devam etmesi ya da bitmesini göz önünde bulundurarak güncelleştirilmesini sağlar.
4. Bağlı bulunduğu üst yönetime durum raporu verir.
5. Kamuoyunu durum hakkında aydınlatır.
6. Mahkûmların emniyeti ve güvenliği için önlemler aldırır.
7. Görevli personelin çalışmalarını sorunsuz sürdürebilmesi için gereken önlemleri aldırır.
8. Afet eylem planını yeniden gözden geçirir.

Afetin Meydana geldiği 12. saat sonrası görevleri:

1. Emniyet ve güvenlik konusunda değerlendirmelerini sürdürür.
2. Operasyon sürecinin hangi aşamasında olduklarını değerlendirerek, acil sorunların çözümü konusunda arayışlarını devam ettirir.
3. Tüm personel, gönüllü ve hastaların psikolojik durumlarını gözlemleyerek endişe ve korkularını “Psikolojik Destek Sorumlusu”na rapor eder.
4. Tüm çalışanların nöbet değişikliği ve dinlenmelerini ayarlar.
5. Diğer kuruluşlarla sürekli iletişindedir.
6. Kendisine ulaştırılan raporları değerlendirir.
7. Afet eylem planını yeniden gözden geçirir.

Aktivasyonu sonlandırma (Normal çalışmaya dönüş):

1. Ekipman, malzeme kontrolü ve sayım yapılması.
2. Kaydı yapılan bilgilerin incelenmesi.
3. Gereken bakım ve onarımların yapılması.
4. Çalışma raporu ve geliştirme planının dokümantasyonu.
5. Üstlerin ve kamuoyunun bilgilendirilmesi.

Lojistik Yöneticisi

Başkan tarafından görevlendirilir. Afet sırasında başkan kurumda değilse ya da ulaşamadıysa, planın uygulanmasından sorumlu, o esnada görevinin başında ve yerine vekâlet eden cezaevi müdürüdür. Eğer afet mesai saatleri haricinde gerçekleşmişse Nöbetçi Müdür bu görevi üstlenir. Kurumun hasar görmüş yerlerinin tespit edilmesi ya da tahliyesine ancak en son kararı CİKAP Başkanı verir.

Görevi:

Fiziksel ortamın onarım ve bakımını, yeterli yiyecek ve içeceğin teminini, tıbbi malzemelerin sağlanacağı kaynakların bağlantısını organize eder ve yönetir.

1. Cezaevinin güvenliğine karar vermek ve hasarlı kısımlarını tespit ederek tahliyenin gerekli olup olmadığı hususunda CİKAP Başkanını bilgilendirmek,
2. Kendisine bağlı bulunan alt birimlerin sorumluluklarını belirleyerek bu birimlerin koordinasyon ve denetimini yapmak,
3. Su ve gaz sızıntıları, kanalizasyon ve elektrikle ilgili sorunları kontrol etmek,
4. Acilen onarımların yapılmasını sağlamak,
5. Isıtma, havalandırma ve tehlikeli maddelerin sorunlarını kontrol altına almak,
6. Satın almadan sorumlu kişi tarafından, 12 saatte bir rapor edilen personel, kaynak ve çeşitli giderlerle ilgili mali bilgileri içeren raporun düzenlenmesi ve ilgili bölümlere iletilerek birlikte hareket edilmesini sağlamak,
7. Halkın yaptığı bağışlar hususunda “Planlama-Operasyon Sorumlusu” ile işbirliği yapmak,
8. Telefonların kontrolü ve telsizle haberleşme ağının kurulumunu sağlamaktır.

Halkla İlişkiler Yöneticisi

Cezaevi 2. Müdürü acil durum planında halkla ilişkiler yöneticiliğini üstlenebilir. Durum bilgilerini toplayıp ayıklayarak kamuoyunun düzenli olarak bilgilendirilmesini

sağlayan sorumlu kişidir. O esnada hastanede bulunmaması ya da hastaneye ulaşamadığı durumda ise, yerine o anda görevde olan kişi vekâlet eder.

Görevi:

- CİKAP Başkanı'nın bilgisi dâhilinde kamuoyunu bilgilendirmek,
- Durum Değerlendirme Sorumlusu ile işbirliği içinde olmak,
- Görevli medya mensuplarının girebileceği alanları tespit etmek ve bu konuda Güvenlik Yöneticisi ile işbirliği yapmak,
- Medya kanalıyla halktan gönüllü çalışma isteğinde bulunarak insan gücü sorumlusu ile işbirliği içinde olmaktır.

Kurumlararası Koordinasyon Yöneticisi

Kurumun 2. Müdürü bu görevi üstlenebilir. Sorumlu kişinin cezaevinde bulunmadığı zamanlarda ya da kuruma ulaşamaması halinde idare memuru bu görevi yürütebilir.

Görevi:

- Diğer kurumların yetkilileri ile iletişimi sağlar.
- Afetin boyutunu araştırır ve bu konuda bilgi toplar.
- Meteorolojik tahminler hakkında bilgi alır.
- Çevrede çalışabilecek durumda olan hastaneleri tespit eder.
- “Halkla İlişkiler Yetkilisi”yle işbirliği içinde bulunur. İletişim ve mesajlaşmayı sağlamak için “İl Kriz Merkezi”yle bağlantı kurar.
- Kurumun mahkûm kapasitesi, başka kurumlara nakledilecek mahkûm sayısı, personel sıkıntısı, diğer birimlerin gereksinimleri gibi konuları araştırarak bilgi toplar.
- Hastaneler arası acil iletişimi kurmak ve hastanenin mevcut durumu hakkında “İl Kriz Merkezi”ne bilgi verir.

- Hastaneye başvuran, tedavi ve taburcu edilen ya da başka hastaneye nakledilen hastaların sayısı, kişisel bilgileri hakkında bilgi sahibi olur ve bu konularda rapor hazırlayarak “İl Kriz Merkezi”ne bildirir.

Güvenlik Yöneticisi

Güvenlik Yöneticisi olarak İnfaz ve Koruma Başmemuru görevlendirilebilir. Bu kişinin acil durum esnasında kurumda olmaması veya kuruma ulaşamaması, afetin mesai saatlerinin dışında meydana gelmesi gibi durumlarda o anda görevde olan nöbetçi güvenlik vardiya şefi bu göreve vekâlet edebilir. “Özel Güvenlik Birimi” çalışmalarını “Güvenlik Yöneticisi’nin yönetiminde görevini yürütür.

Görevi:

1. Kurtarma çalışmaları ve tehlike anında güvenlikten sorumludur.
2. Afet sırasında hastane ve çevresindeki trafik-güvenlik ekipleri ile birlikte çalışmalar yapar.
3. Ziyaretçilerin giriş-çıkışlarını düzenler ve kontrol eder.
4. Acil servisin önünde park eden araçları kaldırır, ambulansların hastaneye rahatça giriş-çıkışlarını sağlar ve afet alanında trafiğin aksamaması için planlar geliştirip uygular.
5. Güvenli olmayan birimlere "GİRİLMEZ" işaretleri yerleştirerek bu bölgelere yetkisi olmayanların girişini önler.
6. Yönetimindeki güvenlik görevlilerinin tehlikeli ve güvenilir olmayan kısımların hasar tespitini yaparak “Kontrol Sorumlusu”na bildirir.
7. Güvenliğin görev kapsamına giren tehlikeli durumları, “CİKAP Başkanı”na ve ilgili bölüm yetkililerine rapor eder.
8. Gıda ve tıbbi malzeme gibi temel ihtiyaçların korunmasını sağlar.
9. Kriz boyunca oluşabilecek kargaşa ihtimaline karşı emniyet ve jandarma ile işbirliği yapar.

Planlama-Operasyon Yöneticisi

Kurumda olmadığı ya da afet sırasında kuruma ulaşamadığı durumda, yerine o sırada görevde olan Sorumlu İnfaz ve Koruma Başmemuru sorumluluğu üstlenebilir. Planlama Yöneticisinin görevleri ve kendisine bağlı birimler aşağıdaki gibidir:

Görevi:

- a. Planlama ve operasyon konusunda yapılan çalışmaların tümünü organize etmek ve yönetmek. Kritik bilgi/verilerin dağıtılıp dağıtılmadığını kontrol etmek. Mevcut durumu ve kaynakları inceleyerek ileriki zamanlarda ne durumda olacağı hususundaki bilgileri her birimin yetkilisinden alarak geleceğe yönelik planlamalar yapmak,
- b. Kendine bağlı bölümlerin yetkililerini belirlemek ve bu bölümlerin işbirliğini ve kontrolünü sağlamak,
- c. Kaynakların dağıtımı ve kullanımı için acil olan bölgeleri belirleyerek bu bölgelerdeki ihtiyaçlara yönelik çalışmalar yapmak,
- d. Kurumda afet çalışmalarında o anki mevcut personeli durumun aciliyetine göre yerleştirmek, onların dinlenmelerini ve nöbet değişimlerini ayarlamak,
- e. Afet çalışmalarına katılan personelin kayıtlarını ve kontrolünü yapmak,
- f. Evine gidebilecek durumda olmayan çalışanların barınma, beslenme ve tıbbi bakımlarını karşılamak,
- g. Halkın yaptığı bağışları kabul ederek ilgili birimlere dağıtımını sağlamak,
- h. İlgili kurumlardan (sivil savunma, il emniyet müdürlüğü, jandarma, 112 Acil, İtfaiye vb ...) görevlendirilen personelin görev dağılımını belirlemek ve denetlemek,
- i. Afetle ilgili, kurumun yapmış olduğu faaliyetlerin dokümantasyonunu sağlamak,
- j. CİKAP'ın başarılı olup olmadığı konusunu CİKAP Başkanına rapor halinde bildirmektir.

Ambar (Finans) Yöneticisi

“Finansal Yönetici” olarak görevlendirilmiş olan kişi, satın alma-ambar memuru olabilir. Afet sırasında kurumda değilse ya da kuruma ulaşamıyorsa, yerine Cezaevi Kurum 2. Müdürü vekâlet edecektir.

Görevi:

1. Hastanenin tıbbi bakım görevlerini yerine getirebilmesi için ihtiyaç duyulan kaynak ve hizmetlerin durum analizini yapar.
2. Kendisine bağlı birimlerin sorumlularını seçer, koordinasyon ve denetimlerini sağlar.
3. Acil durumla ilgili giderlerin dokümanlarını denetler.
4. Finansal kaynakların kullanımını organize eder.
5. Satın almadan sorumlu kişi tarafından 12 saatte bir bildirilen çalışan, kaynak ve çeşitli harcamaları içeren finansal verilerin raporlarını hazırlayıp ilgili birimlere iletir.
6. AFAD, Kızılay gibi barınma ihtiyaçlarını karşılayabilecek kurumlar “Planlama-Operasyon Yöneticisi” ile koordineli çalışır.
7. Afetten zarar gören ya da görmeyen mahkûmların ve personellerin tedavi masraflarını inceleyer ve CİKAP Başkanına sunar.

Tıbbi Teknik Direktörü

Görevlendirilmiş olan kişi, Tekniker-Teknisyen olabilir. Afet sırasında kurumda değilse ya da kuruma ulaşamıyorsa, yerine yedek teknik personel vekâlet edecektir.

Görevi:

1. Ceza İnfaz Kurumunda bulunan tüm cihaz ve sistemlerin kesintisiz çalışması için önlemleri almak,
2. Arıza ve periyodik bakım taleplerini yapmak, risklere karşı önlem almak,
3. Yangın algılama ve söndürme gibi sistemlerin periyodik bakımlarını yapmak ve arızalarını gidermek,

4. Isıtma, soğutma, haberleşme ve yazılım kurulumu vb. işlerin takibini sağlamak,
5. Kazan dairesinden kaynaklanabilecek olaylar için önlem almak,
6. Afet anı ve sonrasında gerekli olabilecek ekipmanları Planlama-Operasyon şefine bildirmek,
7. Arıza ve parça eksikliklerinde Ambar (Finans) Yöneticisine bilgi vermektir.

Tahliye Kuralları

Ceza İnfaz Kurumunda meydana gelen deprem, yangın, sabotaj, terör saldırıları, gıda zehirlenmeleri gibi benzeri olaylarda cezaevinin tamamı ya da ihtiyaç duyulan kısımları tahliye edilmelidir. Mahkûmlar ve personel olayın ciddiyetine göre acil çıkış planlarında belirtilen yerlerden tahliye edilmelidir. Ancak mahkûmların firarlarının önlenmesi amacı ile Ceza İnfaz Kurumlarında güvenlikten sonra Jandarma personellerinin afet gerçekleştiği an da acilen ceza infaz kurumu 5 km yarıçap çevresinde konuşlandırılması sağlanmalıdır ki firar teşebbüsünde bulunan söz konusu H/T'ler yeni bir soruna sebebiyet vermeden yakalanabilsinler.

Tahliye anında Merkez Kontrol biriminde sıklıkla duyuru yapılmalıdır. Durum hakkında bilgilendirme yapılmalı ve endişe ve panik aza indirgenmelidir. Personel tarafından yol göstermeler yapılmalı, acil çıkış kapılarına ses ve işaretlerle yönlendirmeler yapılmalıdır. Ceza İnfaz Kurumunda asansör kullanılmadığı için kullanma ya da kullanmama söz konusu bile değildir. Yürüyemeyen ve tehlikeye en yakın olan mahkûmların güvenli bölgeye tahliyesi önce gerçekleştirilmelidir. Güvenli alanlarda da bu kurumun cezaevi olduğu unutulmadan o alanlarda da güvenlik üst seviye de sağlanmalıdır. Tahliye işlemi uzun süren bir durum olduğu için çok sayıda personele ihtiyaç duyulmaktadır. Eğer tahliyeye ihtiyaç duyulursa mahkûm ve personeller etkilenmiş olsalar dahi tahliye hızlı ve güvenilir olmalıdır, içeride bulunan bütün insanların tahliyesi sağlanabilirse personel binayı terk etmelidir. Ceza İnfaz Kurumu 5 km yarıçap içerisinde Jandarma personelleri güvenlik setleri oluşturmaktadır.

Tahliye işlemi gerçekleştikten sonra Ceza İnfaz Kurumunun tekrardan kullanıma açılabilmesi için gerekli ekiplerden ve CİKAP Başkanı olan cezaevi savcısının onay alınmalıdır.

Bölüm IV: Yöntem

Bu bölümde; araştırma evreni ve örneklem, veri toplama, katılımcı bilgilerine yer verilmiştir. Bu çalışmada Adalet Bakanlığı'na bağlı İzmir Kadın Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Uygulaması'nın hangi prosedürler uygulanarak ne şekilde yapılacağı ve personel ile mahkûmların afete yönelik algıları incelenecektir.

Araştırmanın Modeli

Araştırma modeli, betimsel ve keşfedici bir araştırmadır. Araştırma; görüşmeyi kabul eden personellerle nitel araştırma yöntemlerinden yüz yüze görüşme tekniği kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Çalışmamızda kurumda çalışmakta olan çoğunluğu İnfaz ve Koruma Memuru olan personellere öncelikle bilgi ölçme amaçlı anket uygulaması ile teorik ve bilgi amaçlı sunum verilerek bilgilendirme yapılmıştır. Uygulamalı olarak en çok maruz kaldıkları yangına müdahale yöntemi gösterilmiş ve uygulama yaptırılmıştır. Sonrasında görüşülen kişiler ile de eğitim sonrası anket uygulaması yapılmıştır.

Araştırmanın Evreni ve Örneklemi

Araştırmanın evreni Kadın Kapalı Ceza İnfaz Kurumlarıdır. Örneklemi ise İzmir Kadın Kapalı Ceza İnfaz Kurumu ve görüşmeyi kabul eden 66 İnfaz ve Koruma Memurları oluşturmaktadır.

Veri Toplama Teknikleri

Konuyu açıklayıcı ve amaçlara ulaşabilmesi açısından literatür taraması yapılmıştır. Veri toplamaya yönelik anket formu ve verilen eğitim ile yangına müdahale uygulaması araştırmacı tarafından hazırlanmış ve uygulatılmıştır. Ancak Ceza İnfaz Kurumlarında Afet ve Acil Durum Planlaması ile ilgili herhangi bir veriye rastlanamamıştır. Verilerde afetlerden çok sosyolojik konulara öncelik verilmiştir. Bunun için araştırmacının ceza infaz kurumunda İKM olarak görev yaptığı sürelerde gözlemlediği olaylar ve bilgiler dikkate alınmıştır.

Çalışmanın konusuyla ilgili olarak anket formu araştırmacı tarafından düzenlenmiştir. Eğitim öncesi anket uygulandıktan sonra eğitim verilmiş ve uygulamaları olarak yangına müdahale edilmiştir. Eğitim sonrası aynı anket soruları personellere tekrar yönlendirilmiş ve sonuç gözlemlenmiştir.

Araştırmada, Ceza İnfaz Kurumlarının afete yönelik çalışmalarının olmamasından kaynaklanan, afet öncesi, afet anı ve sonrası personelin görev etkinliği ve verimliliğini belirleyici veriler toplanarak neler yapılabileceği konusunda afet ve acil durum planı hazırlanması amaçlanmıştır. Ayrıca toplanan olgusal veriler araştırmacı tarafından tasarlanmış ve uygulanmış olup anketten elde edilen yargısal verilerle desteklenmiştir. Çözümlemeler, SPSS paket programından yararlanılarak gerçekleştirilmiş ve Kolmogorov-Smirnov (KS) ve Shapiro- Wilk (SW) testi, Wilsoxon matched- pair signed- rank (2 samples) testi ve Kruskal-Wallis one- way ANOVA testinden faydalanılmış, sonuçlar bilgisayara aktarılmıştır.

Katılımcı Bilgileri

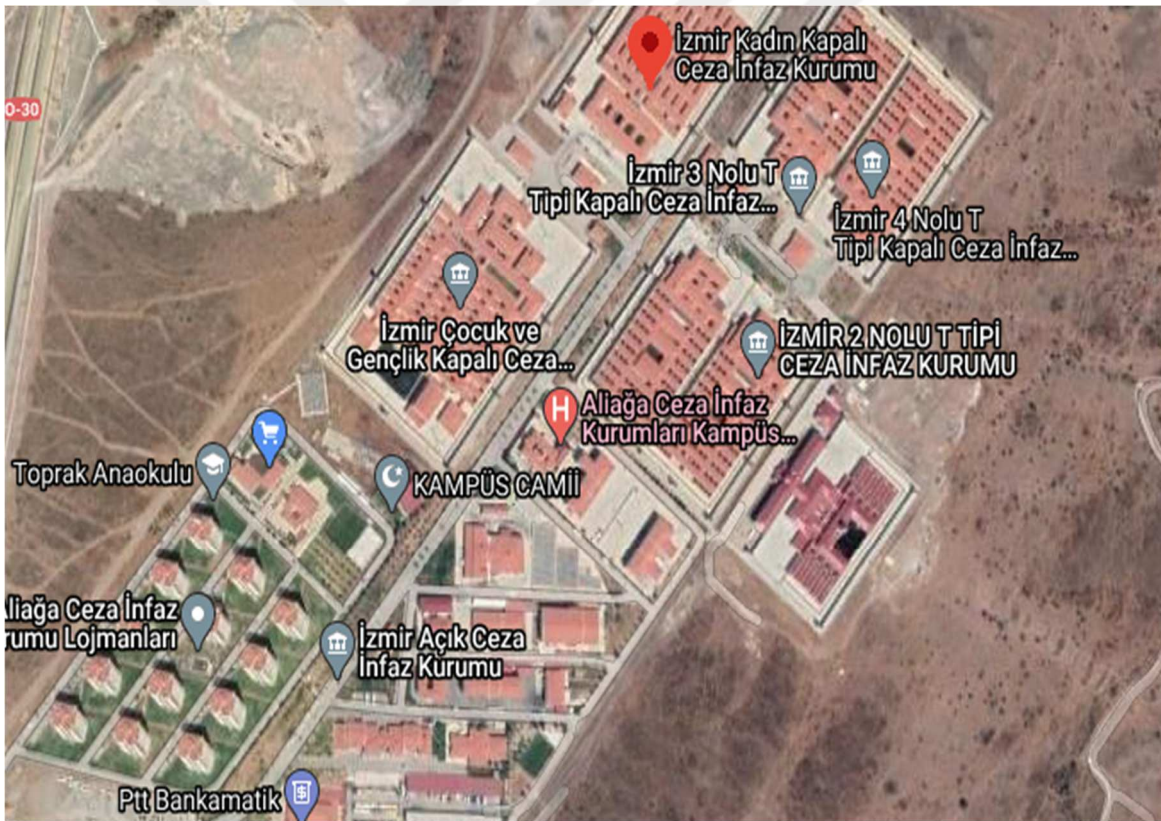
Katılımcıların genel özellikleri:

- Cinsiyet: 55 Kadın, 11 Erkek
- Yaş grubu: 19-53 yaş
- Eğitim durumu: Lise, Önlisans, Lisans, Lisansüstü
- Mesleki özellikleri: İnfaz ve Koruma Memurları (bay, bayan)
- (Eğer çalışma konusu ile ilgili ise) Sosyolojik, ekonomik ve kültürel özellikleri: çalışma konusu ile ilgili değildir.
- Çalışma konusuna göre belirlenmiş diğer özellikler; Afet anı, afet öncesi ve sonrası hakkında bilgi düzeyleri (eğitim öncesi ve eğitim sonrası bilgi düzeyleri)

Bölüm V: İzmir Kadın Kapalı Ceza İnfaz Kurumu, Ceza İnfaz Kurumu Afet Ve Acil Durum Planlaması, Araştırma Bulguları

İzmir Kadın Kapalı Ceza İnfaz Kurumu

İzmir'e 59 km uzaklıktaki Aliağa; Ege Denizi'nin kıyısında, güney doğusunda Dumanlı Dağı ve kuzey doğusuna düşen Yunt Dağı ile çevrelenmiştir. Doğusunda Manisa, kuzeyinde Bergama, güneyinde Menemen, güneybatısında Foça, batı ve kuzeyinde de Ege Denizi ile çevrilidir. Aliağa'nın yüzölçümü 412,5 km²'dir. 2015 yılı TUIK verilerine göre nüfusu 87.376kişidir.

Şekil 11. İzmir Kadın Kapalı Ceza İnfaz Kurumunun konumu (Google Maps).

Uygulama yapacağımız İzmir Kadın Kapalı Ceza İnfaz Kurumu (Şekil 11), İzmir şehir merkezine yaklaşık 80 km. uzaklıkta Aliağa'nın Şakran Mahallesinde kurulan Ceza İnfaz Kurumu Kampüsü içerisinde 31590 m² (**kreş ve spor salonu dâhil**) alan içerisinde, tek blok üzerine kurulmuş olup, yüksek güvenli ve orta güvenli olarak adli hükümlü ve tutuklular ile terör hükümlü ve tutukluları ve ağırlaştırılmış müebbet hükümlüleri için ayrı ayrı odalardan oluşmuş şekilde kullanıma açılmıştır. İzmir Kadın Kapalı Ceza İnfaz Kurumu kapasitesi 487 kişilik olup daha sonra 3lü ranza sistemi uygulanarak kapasite 600'e çıkarılmıştır. Tek kişilik 40 oda, 3 kişilik 2 oda ve 11 kişilik 8 oda olarak toplam 134 kişilik bölüm yüksek güvenli, 353 kişilik (kapasite artırımıyla birlikte 466 kişilik) ise orta güvenli olarak adli hükümlü ve tutuklular için olmak üzere kullanıma açılmıştır. Kampüs cezaevi olduğu için çevresinde İzmir Açık Ceza İnfaz Kurumu, İzmir 1 Nolu T Tipi Kapalı C.İ.K, İzmir 2 Nolu T Tipi Kapalı C.İ.K, İzmir 3 Nolu T Tipi Kapalı C.İ.K, İzmir 4 Nolu T Tipi Kapalı C.İ.K ve İzmir Çocuk ve Gençlik Kapalı Ceza İnfaz Kurumları bulunmaktadır.

Kurumda barındırılan hükümlü tutukluların iışeleri Kampüs Açık Ceza İnfaz Kurumu tarafından işletilen mutfakta pişirilerek, hijyenik koşullarda uygun araçlarla Kuruma getirilerek, günlük üç öğün olmak üzere dağıtılmaktadır. Ayrıca kurumda bulunan hamile kadınlar ile emzikli anneler ve bebekleri için de özel ek besin düzenli olarak verilmektedir. 0-6 yaş bebeklerin de iışeleri ihtiyaçlarına uygun biçimde ayrıca karşılanmaktadır. Hükümlü ve tutukluların kantin ihtiyaçları iş yurdu tarafından işletilen kantinden karşılanmaktadır. Her hükümlü tutuklu Bakanlıkça belirlenen miktar kadar harcamayı yapabilmektedir. Sistem gereği harcamalar kredi kartı usulü, parasız, kredi usulüne göre yapılmaktadır.

İzmir Kadın Kapalı Ceza İnfaz Kurumu, 08/02/2012 tarihinde İzmir Aliağa Ceza İnfaz Kurumları Kampüsü bünyesinde, iışe, sağlık, sevk-nakil ve benzeri işlevlerin Kampüs Açık Ceza İnfaz Kurumu tarafından karşılanması neticesinde, infazın asıl sebebi olan hükümlü ve tutukluların yeniden sosyalleşmesini teşvik etmek, üretken, kanunlara, nizamla ve topluma

saygılı, sorumluluk taşıyan ve yaşama uyum sağlayan bireylerin topluma birer meslek sahibi olarak dönmelerine yardımcı olma yönünde faaliyetler göstermek üzere açılmış Kapalı Ceza İnfaz Kurumudur. Ayrıca kurum sadece kadın H/T'lere özel tasarlandığı için personelin çoğunluğu da kadın İnfaz Koruma Memurlarından oluşmakta, erkek İnfaz Koruma Memurları ise yalnızca hükümlü ve tutukluların ziyaretçileri için hizmet vermektedirler.

İzmir Kadın Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Afet ve Acil Durum Planı

Afete, zamanında, hızlı, etkili ve koordineli olarak müdahale edebilmesi, olaydan etkilenen personel ve mahkûmların acil yardım ihtiyaçlarını zamanında karşılanabilmesi, kurumun karşı karşıya kalabileceği tüm tehlike ve muhtemel afetlerde uğranacak kayıp ve zararların en aza indirgenmesi, kimlerin, ne zaman, nerede hangi görev ve yetki ile hangi imkân ve kaynakları kullanarak müdahale yapacağını belirlenmesi, eğitim ve tatbikatlarla güncellenmesi ve geliştirilmesi gereken plandır. Ancak afetlerde yapısal durumundan dolayı en az akla gelebilen kurumlardan birisi kuşkusuz Ceza İnfaz Kurumlarıdır. Ceza İnfaz Kurumlarında öncelikle afetin zararlarını en aza indirebilmek için yapısal ve ulusal tehlikeler ve olası riskler gözden geçirilmeli ve çalışmalar buna yönelik olmalıdır.

Ayrıca Ceza İnfaz Kurumu afet ve acil durum planları, cezaevlerinde oluşabilecek iç afetleri ve cezaevi dışında meydana gelebilecek afetlere cevap verebilir yapıda olmalıdır. Bunun için İzmir Kadın Kapalı Ceza İnfaz Kurumu afet ve acil durum planı hazırlanırken gerçekleşebilecek bütün olası afetler göz önünde bulundurulmalıdır.

İçeriği: Ceza İnfaz Kurumları genel olarak kapalı alanlar olduğu için afet anında kaos meydana gelebilir ve personel işini yerine getirmekte güçlük çekebilecektir. Afet anında, cezaevlerinde planlama, disiplin ve standart günlük işleyişlerin devamının sağlanması oldukça zordur. Bundan dolayı cezaevleri ve araştırmamıza konu olan İzmir Kadın Kapalı Ceza İnfaz Kurumu afete hazırlıklı olmakla yetinmemeli ve belli aralıklarla tatbikatlar ve eğitimler yapılmalı, afet ve acil durum planı güncel tutulmalıdır.

Ceza İnfaz Kurumlarının afet ve acil durum planlarında eğer güncelleme yapılmış ise güncelleme tarihi ve sayısı, yapılmış olan tatbikat ve eğitimlerin tarihi, sayısı ve eğitimi alan personellerin isim listeleri tablo haline getirilip eklenmelidir.

İzmir Kadın Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda çalışmakta olan tüm personel afetlerde görev almaya ve afet bilincine hazırlıklı olmalıdır. İzmir Kadın Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda meydana gelebilecek afetlerin neler olduğuna ve karşılaşılması durumunda neler yapılabileceğinin bilincinde olmalıdır. Ceza İnfaz kurumlarında yatmakta olan mahkûmların afet anı ve sonrasında oluşabilecek sorunlarını en aza indirebilmek için yazılı afet ve acil durum planları olmalı ve gizlilik nedeni ile mahkûmlara kaçış yolları hakkında bilgi verilmeli, personel eşliğinde bütün aşamaların gerçekleşmesi gerekmektedir.

Ceza İnfaz Kurumunda afet ve acil durum planının amacı afet anında cezaevinin afete hazır olması, en etkili hizmetin sunulması, etkili ve hızlı müdahale, can ve mal kayıplarını en aza indirmektir.

Genel Esasları: Cezaevlerinde önemli olan afetten dolayı personelin çalışma şartlarının çok kısıtlanacağı, mahkûmların ise zaten kısıtlı olduğunu bilerek önlem almaya çalışmaktır.

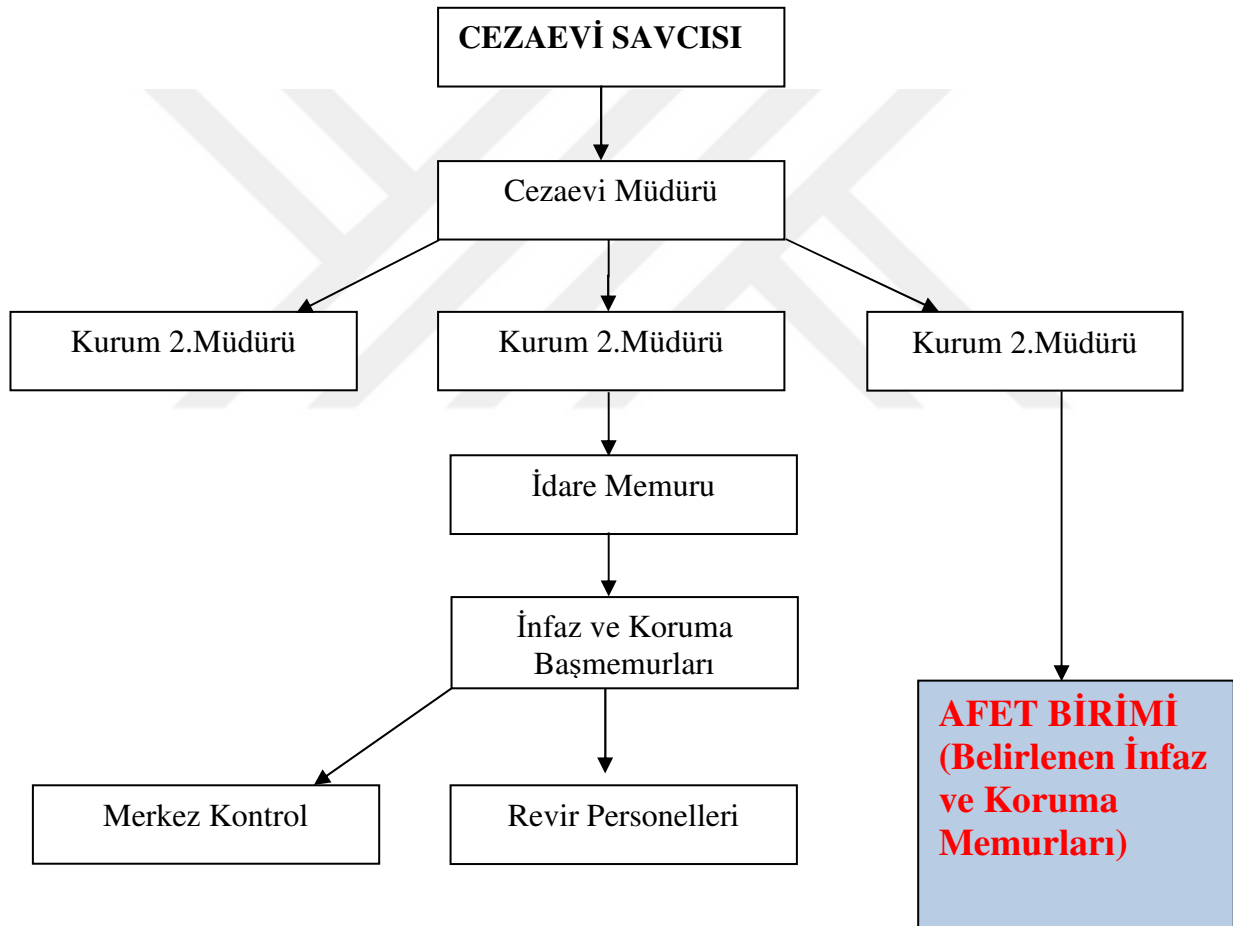
Bu nedenle Ceza İnfaz Kurumu Afet ve Acil Durum Planı yapılırken, görevliler görevlerinin neler olduğunu önceden bilmeli, mahkûmları ve personeli korumanın gerekliliği, panik ve endişeyi önleme stratejileri belirlenmelidir. Gerçekleşebilecek sorunları en aza indirmek temel amaç olmalıdır.

İzmir Kadın Kapalı Ceza İnfaz Kurumuna coğrafi konumu nedeni ile dışarıdan gelebilecek olan deprem, yangın, sabotaj, patlamalar, salgın hastalıklar, gıda zehirlenmeleri, terör saldırıları gibi afetlerle karşı karşıya kalabilir. Muhtemel olaylar sonrasında mahkûm ve personel can güvenliği göz önüne alınarak plan hazırlanmalıdır. Bu gibi durumlarda normal

şartlar altında cezaevinin boşaltma kararı alınması gerekse de, ceza infaz kurumlarında bu süreç o kadar kolay olmamakla birlikte zaman alan bir işlemdir.

İzmir Kadın Kapalı Ceza İnfaz Kurumu afet ve acil durumundan sorumlu personele kurumun zayıf ve güçlü yönleri sorulmalı ve gerekli tedbirlerin yeterli olup olmadığı analiz edilmelidir. Amaç ne kadar hazır olunduğunu bilerek güçlü yanları öğrenirken, eksikliklerin ve zayıf yönlerinde bilinmesini sağlamaktır.

Kurumun Organizasyon Şeması

Şekil 12. Afet ve Olağandışı Durumlarda İzmir Kadın Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğü Yönetimi Koordinasyon Şeması

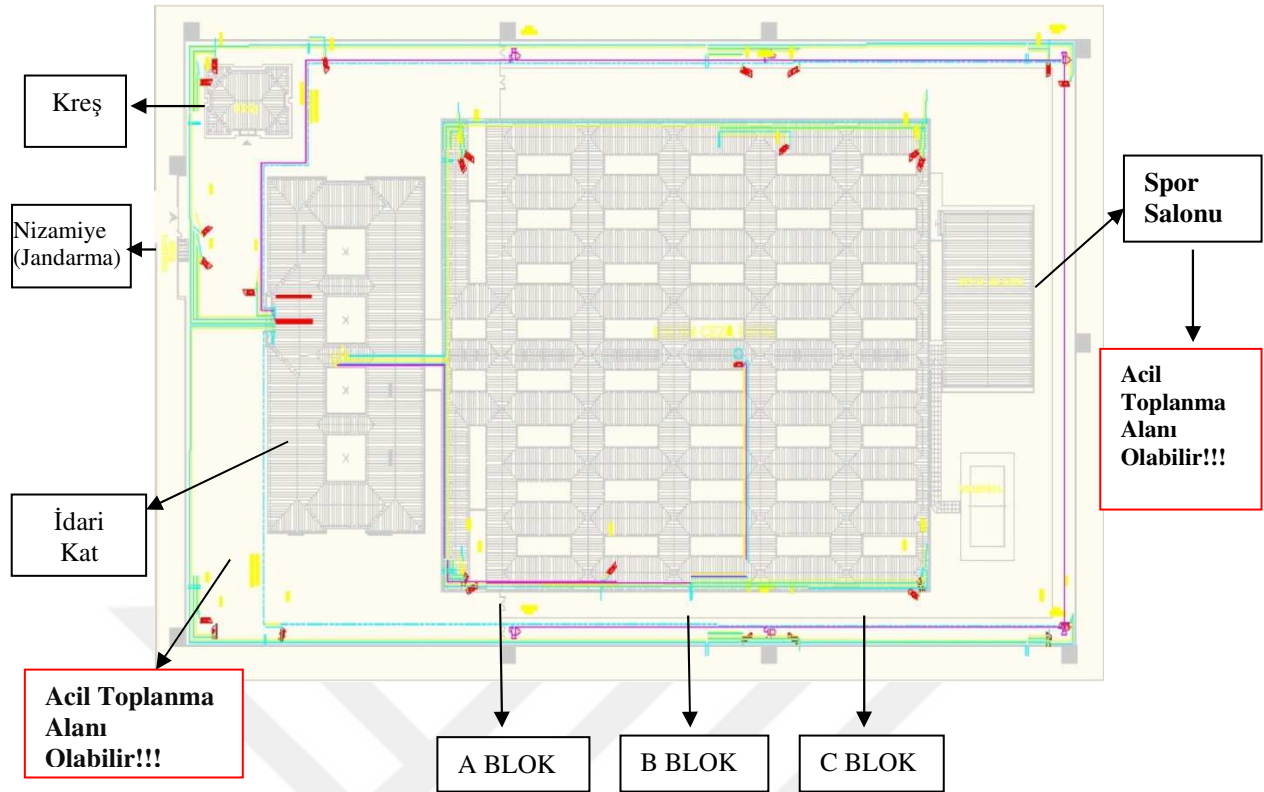
İzmir Kadın Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğü İzmir Adli Yargı İlk Derece Mahkemesi Adalet Komisyonu Cezaevi Savcısına bağlı olmakla birlikte kurumun işleyiş ve

yönetimi Cezaevi Müdüründedir. Kurumda 3 adet Kurum 2. Müdürü olmakla birlikte 1 adet İdare Memuru bulunmaktadır. Ortalama 3-4 adet İKBM vardır. Afetle karşılaşılması ihtimaline karşı İnfaz ve Koruma Memurlarından oluşan hızlı ve etkin müdahale için Afet Birimi oluşturulmalıdır. Revir personelleri tarafından sağlık ihtiyaçları karşılanır. Merkez Kontrol birimi tarafından gerekli irtibat sağlanır. Ceza İnfaz Kurumunda ilk müdahale için gerekli olabilecek malzeme ve ekipmanlar temin edilmelidir ve İzmir Kadın Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda ekipmanlar mevcuttur.

İzmir Kadın Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda Gerçekleşebilecek Afet ve Acil Durumlara Karşı Alınabilecek Tedbirler

Afetlere hazırlıklı olmak için öncelikle her bireyin olası afet durumlarında bulunduğu ortamda, ne yapacağını, nasıl korunacağını önceden planlaması gerekmektedir. Dolayısıyla hem cezaevi personelinin hem de hükümlü/tutukluların kendine özgü hazırlıklarını planlaması afetlere hazırlık aşamasının birinci basamağıdır. Bir personelin kurtarma, ilkyardım, nakil, iletişim, malzeme tedariki gibi konularda ve nerede ne yapacağı konusunda bilinçli olması gerekmektedir. Önceden planlama yapılmadığı takdirde düzen ve işbirliği yerine bir kaos ortamı oluşur.

İzmir Kadın Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda afet ile ilgili senaryolar hazırlanmalıdır. Zarar görme olasılıkları değerlendirilmeli ve elde bulunan kaynakların (personel, malzeme vs.) miktarları bulunmalıdır. Ceza İnfaz Kurumunda bulunan iletişimin sağlanabildiği Merkez Kontrol biriminde diğer kurum ve kuruluşlarla hızlı ve etkili bilgi akışı sağlanmalıdır. Aliğa Ceza İnfaz Kurumları Kampüsü içerisinde bulunan hastane, itfaiye, jandarma ve sivil toplum kuruluşları ile bütünlük sağlanarak görüş alınmalıdır. Plan onaylanır ve onaylanan plan gerekli personel ve kuruluşlara dağıtılmalıdır. Afet ve acil durum planı her zaman güncel tutulmalı, geliştirilmeli ve İzmir Kadın Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda çalışmakta olan personellere eğitim ve tatbikatlarla bilgilendirme sağlanmalıdır.

Şekil 13. İzmir Kadın Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğü yapısı

Şekil 13'de İzmir Kadın Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğü'nün yapısı belirtilmiştir. Buna göre; İzmir Kadın Kapalı Ceza İnfaz Kurumu girişinde Kreş binası, İdari Kat binası ve mahkûmların bulunduğu A-B ve C bloklarından oluşan koğuşlar ve spor salonu binalarından oluşmaktadır. Kreş binasında kurumda anneleri ile kalan mahkûmların 0-6 yaş aralığında olan çocuklarına eğitim verilmektedir. Kurumda ziyaretçi görüş alanları bulunmakta olup mahkûmların aileleri ile görüşme olanakları sağlanmaktadır. İdari Kat binasında müdüriyet ve işleyişlerin ilerlemesi için Personel Kalemi Birimi, Ambar Birimi, Muhasebe Birimi, Mektup Okuma Birimi, Bilgi İşlem Birimi, İnfaz Birimi vb. birimlerden oluşmaktadır. Ayrıca kurumda kantin, revir vb. birimler bulunmakta olup temel gereksinimlerin karşılanması sağlanmaktadır. Mahkûm kabul birimi ile kuruma sadece mahkûmların giriş çıkışlarının sağlandığı ayrı bir kapı bulunmakta olup, sürekli kilitli bulunmakta ve sabit personeli ile güvenliği sağlanmaktadır. Suç gruplarına göre tekli hücreler

yer almaktadır. Ayrıca mahkûmların günlük zamanlarının verimli kullanılabilmesi ve fayda sağlanıp halka kazandırılması için iş atölyeleri, eğitim birimi, kütüphane ve spor salonu bulunmaktadır.

İzmir Kadın Kapalı Ceza İnfaz Kurumu'nda, kurumun konumuna göre meydana gelebilecek olası yangın ve doğal afet tehlikesine karşı sivil savunma birimi oluşturulmuş ve bu birimde ekipler halinde personel görevlendirilmiş olup personele afet bilincinin farkındalığı için söz konusu görevi hakkında gerekli tebligat ayrıca yapılmalıdır. Görevli personelin altı ayda bir olağanüstü hal tatbikatı yapması planlanmaktadır. Ayrıca kurum da görevlendirilen personele uzman kişiler tarafından her yıl gerekli eğitimler verilmelidir. Kurum içerisinde duman dedektörleri, buton ve alarmlar, yangın dolapları, kişisel koruyucu yangın elbisesi, oksijen tüp ve maskeleri, yangın tüpleri mevcut olup içinde yangın vana ve hortumları her zaman kullanıma hazır durumda bulunmaktadır. Belli bir kısmın tahliyesi gerektiği durumlarda Spor Salonu ayrı bir bölüm gibi olduğu için zarar görmemesi halinde Acil Toplanma Alanı olarak kullanılabilir. Ancak yıkımlar meydana gelirse ve bina acilen boşaltılmak zorunda kalınırsa güvenlik önlemleri alınarak Nizamiyeden çıkış yapmamak koşulu ile Mahkûm Kabul biriminden çıkış sağlanarak tahliye gerçekleştirilebilir. Ayrıca yangın çıktığı zaman Merkez Kontrol biriminde bulunan kamera sistemi sayesinde yangını fark etme olasılığı çok yüksektir.

Olası bir yangın için alınması gereken tedbirler;

- Binanızdaki baca ve boruları zamanında temizleyiniz.
- Sigaranızı iyice söndürüp sigara tablasına atınız.
- Çatı aralarına elektrik tesisatı çekmeyiniz. Buralarda yanıcı, parlayıcı, patlayıcı madde bulundurmayınız.
- İzinsiz elektrik ocağı, sobası ve gazlı ocak kullanmayınız.

- Elektrik ve gaz tesisatı işlerini mutlaka ehliyetli kişilere yaptırınız ve bu tesisatın fenni muayenesini mutlaka yaptırınız.
 - Elektrik tesisatına yeterli güçte otomatik sigorta taktırınız.
 - Yangın söndürme cihaz ve malzemelerini her an kullanıma hazır halde bulundurunuz.
 - Mesai bitiminde bütün odaları kontrol ettiriniz.
 - Arşiv ve ambarlarda soba kullanmayınız.
 - Sigara içilmesi yasak olan yerlere uyarı levhaları astırınız ve bu yasağa uyulup uyulmadığını denetleyiniz.
 - Bütün personeli yangın ve yangın söndürme konularında eğitiniz, malzemelerin nerde bulunduğu konusunda bilgilendiriniz.
 - Yangın kaçış yollarını kullanılabilir halde tutunuz. Ancak cezaevlerinde kaçış yolları personel nezaretinde kullanılabilir ve kaçış yollarının kullanımı yangının büyüklüğüne göre değişiklik gösterebilecektir.
- Şayet yangın mesai saatleri içerisinde gerçekleşirse;
- Yangını ilk gören kişi, alarm, zil, telefon, bağırarak vb. aracılığıyla insanları harekete geçirir ve derhal telefonla itfaiyeye haber verir.
 - Yangın söndürme ekibi itfaiye gelene kadar yangına müdahale etmeye çalışır.
 - Personel Şekil 14’de gördüğümüz yangın sınıfları ve hangi maddeler ile söndürülebileceği bilgisine sahip olmalı. İtfaiye ekipleri gelmeden ilk müdahaleye başlanacağı için su ile mi yoksa KKT vb. maddeler ile mi söndürüleceği bilgisine sahip olup o maddeyi kullanmalıdır.

YANGIN SINIFLARI VE SÖNDÜRME MADDELERİ		
YANICI MADDE CİNSİ	SINIFI	UYGUN SÖNDÜRME MADDESİ
KATI		KURU KİMYASAL TOZ SU
SIVI		KURU KİMYASAL TOZ KÖPÜK KARBONDİOKSİT HALON ALTERNATİFİ GAZLAR
GAZ		KARBONDİOKSİT SU
METAL		ÖZEL METAL TOZU

Şekil 14. Yangın Sınıfları ve Söndürme Maddeleri (TS EN 2 Standardı)

- Kurtarma ekibi; önce mahkûmları ve varsa personelleri kurtarır. Yangında öncelik sırasına göre evrak ve eşyaları boşaltmaya hazır duruma getirir. Gerektiğinde binanın güvenli kısımlarına taşıyabilirler. Yangının olduğu binanın tahliyesine, yangının büyüklüğüne göre olay mahalline gelen itfaiye amirinin ya da cezaevi savcısının emri üzerine başlanır. Kurtarılan eşyalar itfaiye amiri ya da idari amirin belirlediği yere getirilir.
- İlk yardım ekibi ve revir personelleri ise yaralı ve hastalara ilk müdahaleleri yapar.

Eğer yangın büyüklüğü küçük ise ve yangın söndürme tüpü ile söndürülebilecekse söndürme işlemi zaman kaybetmeden başlanmalıdır. Bunun için personel Şekil 15’de bulunan kullanım talimatı bilmeli ve uygulayabilmelidir. Çünkü İzmir Kadın Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda Portatif Yangın Söndürme Cihazları bulunmakta ve cihazların aylık ve yıllık kontrollerinin yapılması, her an kullanılabilir halde olması sağlanmalıdır.

Şekil 15. Yangın söndürme cihazı kullanma talimatı

(<https://www.uysisguvenligi.com.tr/yangin-sondurme-cihazı-kullanım-talimatı>)

Yangın mesai saatleri dışında gerçekleştiğinde nöbetçi müdür ve personel yardım gelene kadar olaya müdahale etmekle yükümlüdür. Bunun için vardiya ekiplerinde çalışan personellerin de yangına müdahale tekniklerini öğrenmeleri ve gerekli eğitimleri almaları gerekmektedir.

Şekil 16. İzmir ve yakın çevresi fayları (Emre vd., 2013)

Şekil 16’da görüldüğü üzere İzmir ve çevresi 1.derece deprem bölgesi olup, diri fay hatları mevcuttur. Bunun içindir ki İzmir Kadın Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda deprem afetinin yaşanılma riski yüksek olup gerekli önlemler aşağıdaki gibi sıralanabilir.

- Deprem başlar.
- Personeller ve mahkûmlar deprem anında ÇÖK-KAPAN-TUTUN taktiğini uygulamalıdır. Çünkü enkaz altında kalınma durumunda yaşam bulgularına devam etme olasılığını arttırdığı her zaman bilinmektedir.
- Deprem sona erince personel bulundukları mahallerde pozisyon alır.
- Sarsıntı geçer geçmez en alt kattan üst kata doğru güvenli bölgeye alma işlemine başlanır.
- Jandarma ile irtibata geçilir ve firara sebebiyet vermemek için gerekli önlemlerin alınması sağlanır.
- Merdiven, koridor, kazan dairesi ve diğer riskli alanlar görevli personelce denetlenir ve mevzi bir tehlike yok ise irtibat elemanları katları kontrole başlar.
- Öncelikle Sivil savunma servislerinde görevli olan personel ve personeller hareketlenerek toplanma bölgelerinde pozisyon alır.
- Personeller oda ve eklentilerin kapısında beklememektedir.
- Ceza İnfaz Kurumunda binanın hasarı dikkate alınarak tahliye karar verilebilir. Her durumda tahliye kararı verilmez. Tahliye edilecek olursa görev alacak personel tahliye güzergâhlarında konumlarını alırlar.
- Tahliye işlemi gerçekleştirilecek olursa mahkûmlar için diğer cezaevleri ile irtibata geçilir ve uygun binalar belirlendikten sonra sıra ile tahliye başlanılır.

Mahkûmların tahliye öncelikleri;

1.Sıra: Çocuklar, yürüyebilen hastalar

2.Sıra: Tekerlekli sandalye ile hareket edebilecek olan mahkûmlar

3.Sıra: Tahliyesi için sedye gerekli olan mahkûmlar

4.Sıra: Yaşama sansı en az olanlar.

- Personeller yoklama yaparak varsa eksikleri derhal idareye rapor eder.
- İdare kayıplar için öncelikle Sivil Savunma Servislerini göreve davet ederek arama ve kurtarma faaliyetlerini başlatır. Var ise yangınlara müdahale edilir. Kendi imkânları ile bu faaliyetleri yapamayacak ise mahalli itfaiye veya İl Afet Acil Durum Müdürlüğü'nden yardım ister.
- Ceza infaz kurumları bilgi paylaşımının çok olmadığı yerler olduğu için alanı en iyi bilen personellerden arama kurtarma için yardım alınır. Arama kurtarma için gerekli sayı hakkında bilgi verebilir. Çünkü koğuşlarda kaçır kişi kaldığı ve kimlerin kaldığı listeler halinde müdürlükte bulunmaktadır.
- Personeller evlerine gönderilmez.
- Artçı depremler riskine karşı dikkatli olunur ve artçı depremle karşılaşılması durumunda depremde yapılması gerekenler uygulanır.

Sabotaj olması durumunda;

- Ceza infaz kurumlarında sabotajı mahkûmlar da yapabilir, dışarıdan tehlike de oluşturulabilir. Mahkûmlar sabotaj amaçlı yangın çıkarabilir, eğer yangın çıkarırlarsa yangın anında yapılması gereken işlemler uygulanır.
- Mahkûmlar sabotaj amaçlı açlık grevi yapabilirler. Prosedürler gereği gerekli makamlara bilgilendirme yapılır, mahkûm caydırılmaya ve vazgeçmesi için ikna edilmeye çalışılır.
- Sabotaj amaçlı firarlar amaçlanabilir. Ancak İzmir Kadın Kapalı Ceza İnfaz Kurumu, yüksek güvenli bir ceza infaz kurumu olmakla birlikte firarları engellemek için genel ve kısmi aramalarda firar teşebbüsüne dair gözlemler yapılır. Sabah ve akşam sayımları ile firar engellenmeye çalışılır.

- Mahkûm yakınları tarafından terör saldırıları vb. çalışmalara karşı ziyaretçi aramaları özenli yapılmalı, kurum çevresinde gözlemlenen alışılmışın dışında bir durum, dron uçuşulması vs. gibi durumları engellenmeye yönelik gerekli önlemler alınmalıdır.

Patlama olması halinde;

- Kurum müdürüne, sivil savunma amiri ve koruma ve güvenlik amirine, İlçe Emniyet Müdürlüğü'ne, itfaiyeye ve ambulansa haberi iletilir.
- Durum değerlendirmesi yapılır.
- Gerek duyulduğunda sivil savunma servisleri harekete geçirilir ve tahliye işlemi başlatılır.
- Güvenlik kuvvetlerinin emir ve talimatları doğrultusunda hareket edilir.
- Patlama olması durumunda ceza infaz kurumları kapalı alanlar olduğu için yanma sonucu oluşan dumanın tahliyesi zordur ve patlama anında bütün personel ve mahkûmlar ortak bir bina da bulunduğu için çok tehlikelidir.

Salgın hastalıklar olması halinde;

Mahkûmlar işlediği suçlardan bağımsız olarak insan onuruna yakışır muamele görmelidir. İnsan haklarının korunmasında hiçbir şekilde ayırım gözetilemez. Bu nedenle İzmir Kadın Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda hükümlü ve tutuklunun canı ve sağlığı için emniyetinin güvence altına alınmasına yönelik her türlü tedbir alınmalıdır.

Ceza İnfaz Kurumunda salgın hastalık ile karşı karşıya kalındığı anlaşılır anlaşılmaz alınması gereken önlemler aşağıdaki gibi olmalıdır:

- Ring araçlarının, ortak alanların, ortak kullanım araçlarının, ziyaretçi mahallerinin, dezenfekte işlemleri yapılmalıdır.
- Tüm koğuşlara ücretsiz çamaşır suyu, sıvı sabun vb. dezenfekte işlemleri için malzemeler verilmelidir.

- Ceza infaz kurumlarında bulunan tüm tutuklu ve hükümlülere yeteri kadar ücretsiz temizlik ve hijyen malzemesi dağıtılmakta, ayrıca (oda veya koğuşlarından dışarı çıkmaları gerektiğinde kullanmaları için) ücretsiz maske ve eldiven temin edilmelidir.
- Ceza infaz kurumlarında yemekhane ve kantinde hijyen kurallarına dikkat edilmeli, yemekhane ve kantin birimlerinde, kurum ortak kullanım alanları ile hükümlü ve tutukluların yaşam alanlarının, tüm taşıtların periyodik aralıklarla her türlü temizlik ve dezenfekte işlemleri aksatılmadan yapılmalıdır.
- Koridorlar, mahkûm kabul birimi, ziyaretçi mahalleri, bireysel çalışma salonları, bürolar, tuvalet ve banyolar, telefon kulübelerinin günlük genel temizliği yapılmalıdır. Kapı kolları, turnike ve X-Ray geçişleri, musluk başlıkları, telefon ahizeleri, bilgisayar klavyeleri, masa yüzeyleri, merdiven tırabzanları gibi sık dokunulan yüzeylerin temizliğine dikkat edilmelidir.
- Şüpheli duyulan kişilerin bulundukları odadan ivedilikle ayrılıp, koruyucu önlemler alınarak ceza infaz kurumunda bulunan revir birimine, müdahale yapılamadığı takdirde en yakın sağlık birimine sevki sağlanmalı, ancak kurumda bulunan herkeste çıkabileceği ihtimali ile karantina işlemleri başlatılmalıdır.
- İl/ilçe sağlık müdürlüğü bulaşıcı hastalıklar birimi ile irtibata geçilmelidir.
- Hastalığın seyrine göre hazırlanan hekim raporu ve İl Pandemi Kurulu'nun görüşü doğrultusunda, bazı vakalarda hastanede, bazılarında ise kurum içinde ayrı ve tek kişilik odada izolasyon yapılmalıdır. Duruma göre karantina işlemi gerçekleştirilmelidir.
- Sevk, tedavi ve izolasyon süreçleri dikkatle takip edilmekte; her bir vakada ilgilinin yakınlarına kurum idareleri tarafından gecikmeksizin bilgi verilmelidir.

- Açık ve kapalı görüşler, özel izinler, kurumlardaki eş ve aile görüş odalarının kullanımı, diğer koğuşlarla birleşerek yapılan sportif ve iş atölyeleri vb. faaliyetler, başka kurumlara yapılacak nakiller söz konusu tehlike geçmeden yapılmamalıdır.
- İzmir Kadın Kapalı Ceza İnfaz Kurumu'ndaki vakalar, yakalanan sayı vb. kamuoyuna duyurulmalıdır.

Gıda (Besin) Zehirlenmesi Olması Halinde;

Ceza İnfaz Kurumunda besin zehirlenmesine karşı tedbirler alabilmek için öncelikle mutfak ve hijyene önem verilmelidir. İzmir Kadın Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda yemekler kurumda hazırlanmamakta, İzmir Açık Ceza İnfaz Kurumundan yemek tedarik edilerek dağıtımı gerçekleştirilmekte olduğu için bu yemeklerin ne şekilde taşındığı, kullanılan ekipmanların temizliği, yemekhanede çalışan mahkûmların ve personelin hijyen kültürü hususlarında gerekli denetimlere dikkat edilmelidir.

Tüm mahkûmlar ve personel kuruma gelen yemekler ile ihtiyaçlarını karşıladıkları için herhangi bir zehirlenme karşısında herkes etkilenecektir. Ceza İnfaz Kurumunda 4'lü vardiya sisteminde her vardiya da ortalama 20 personel olacak şekilde, 08:00 -17:00 saatleri arasında ortalama 100-130 personel çalışmakta olduğu için sabah ve öğlen dağıtımı yapılan yemeklerden daha çok personel etkileneceği, akşam dağıtımı yapılan yemeklerde ise vardiya da çalışan personelin etkileneceği ortadadır. Ortalama 400-600 arası mahkûmların ise her türlü olaydan etkileneceği düşünülmektedir. Zehirlenmelerin kantin de satılan malzemeler ile olabileceği de unutulmamalı, onun için satılmakta olan malzemelerin son kullanım tarihlerine vb. dikkat edilmelidir.

- Besin zehirlenmesi olması durumunda çoğunluğun etkileneceği düşünülerek Revir birimi ile müdahale aşamaları başlanır.
- Etkilenen kişiler listelenir ve aciliyet durumuna göre tedaviye başlanır.
- Besin zehirlenmesinin sebebinin ne olduğu bulunması için numune alınarak test edilir.

- Personelin de etkilenmesi durumunda takviye personel çağırılır.
- Revir birimi ile kontrol altına alınamadığı takdirde Kampüs de bulunan hastane ve sağlık birimlerine nakiller gerçekleştirilerek tedavi yapılır.

Yukarıda İzmir Kadın Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda meydana gelebilecek afetler hakkında bilgilendirme yapılmıştır. Ancak İzmir Kadın Kapalı Ceza İnfaz Kurumu'nun bulunduğu bölge ve coğrafi konumu nedeni ile heyelan, sel, çığ vb. afetler karşılaşılamayacağı düşünülmektedir. Ceza İnfaz Kurumu için hazırlanan Ceza İnfaz Kurumu afet planları, cezaevlerinde oluşacak iç afetleri ve dışında oluşacak afetlere cevap verebilmelidir. Ceza İnfaz Kurumu afet ve acil durum planları olası afeti beklemeden belli aralıklarla eğitim ve tatbikatlarla güçlendirilmeli, personelin bilgi düzeyini artırıcı çalışmalar düzenlenmeli, gözlemlenen eksiklikler giderilmeli ve gerekli değişiklikler yapılmalıdır. Çünkü afetin ne zaman ve nerede gerçekleşeceği belirsizdir.

Afet Yönetimi Aşamalarına Uyarlanması

Zarar Azaltma ve Hazırlık Aşaması

1.Yapısal ve yapısal olmayan Tehlikeleri Azaltma Çalışmalarının Yapılması, Planlanması ve Azaltma Çalışmaları: Ceza İnfaz Kurumlarında binaların yapım ve malzeme özellikleri son derece güvenilir inşa edilmektedir. Çünkü mahkûmların kaçış planları ve firarlarını engellemek amacıyla kapalı ceza infaz kurumları yüksek güvenlik duvarları bulunan sağlam yapılardır.

Ceza İnfaz Kurumlarının içerisinde bulunan yapısal olmayan tehlikeleri azaltma denildiğinde; küçüklü büyüklü eşyaların afet anında en az zarar verecek şekilde önlem alınarak yerleştirilmesi olarak tanımlanabilir. Ceza İnfaz Kurumlarında koğuşlarda ve ortak alanlarda sabitlemeler yapılmamakla birlikte, alan içerisinde çok fazla kişisel eşyaların bulunmadığı, bulunmadığı için de tehlikeyi minimum seviyeye getirdiği söylenebilir.

Ceza İnfaz Kurumunda raflarda bulunan malzemelerin alçak raflara konması, dolap kapaklarının, çekmecelerinin açılmaması için özel kilitler takılmalıdır. Sallanma riski olan malzemeler sabitlenmelidir. İzmir Kadın Kapalı Ceza İnfaz Kurumu'nun içerisinde bulunan bilgisayar, televizyon, masa üstü gereçler, buzdolabı vs. gibi ağır ya da büyük malzemeler zemin veya duvara sabitlenmelidir. Kaçış yolları asla kapalı olmamalıdır. Kurumun aydınlatmaları sabit bulunan ampullerdendir. Pencere camları mahkûmların güvenliği için kırılmaz cam olmalıdır. Acil kaçış işaretleri tüm kaçış, çıkış ve koridor ve merdivenlerde bulunmaktadır. Ancak mahkûmlar koğuşlarında kilitli vaziyette bulundukları için personellerin yönlendirmesi ile bu alanlar kullanılabilir. Onun içindir ki personele gerekli bilgilendirme yapılmalı ve eğitimlere tabi tutulmalıdır.

2. Personel Eğitimleri ve Personel Yeterliliği: Afete hazırlık aşamasında personele verilen eğitim önem taşımaktadır. Bunun içindir ki Ceza İnfaz Kurumunda çalışmakta olan ve mahkûmlarla bire bir iletişim halinde olan kurumun İnfaz ve Koruma Memuru'ndan, Ceza İnfaz Kurumu Müdürü'ne bütün personele eğitimler verilmelidir. Söz konusu personellere eğitimler düzenlenmeli, tüm personelin iletişim bilgileri ve adresleri alınarak bilgi toplanmalıdır. Her yıl mutlaka en az bir defa tatbikat yapılmalı ve belli aralıklarla personel eğitilmelidir. Bu konu ile ilgili AFAD, UMKE ve İtfaiye teşkilatları vs. ile koordine olarak personelin eğitim alması sağlanabilir ya da Adalet Bakanlığı'na bağlı tecrübeli ve bilgisi olan uzman kişilerden eğitim alınması sağlanabilir. Kurumun afet ve acil durum planı kitapçık haline getirilerek ayrıca personelin bilgilendirilmesi de sağlanabilir. Böylece personel, afet yönetiminde zarar azaltma, müdahale, hazırlık ve iyileştirme aşamalarında önceden ne yapması gerektiği ile ilgili bilgi sahibi olabilecektir.

Tablo 2.

İzmir Kadın Kapalı Ceza İnfaz Kurumunun Personel Listesi

İzmir Kadın Kapalı Ceza İnfaz Kurumundaki Personel Statüleri	Personel Sayısı
Cezaevi Müdürü	1
Kurum 2.Müdürü	3
İdare Memuru	1
İnfaz ve Koruma Başmemuru	5
İnfaz ve Koruma Memuru (Bayan)	198
İnfaz ve Koruma Memuru (Bay)	17
Cezaevi Katibi-Bilgisayar İşletmeni	7
Doktor ve Diş Tabibi	2
Hemşire	1
Öğretmen	1
Psikolog	1

Tablo 2’de de görüldüğü üzere İzmir Kadın Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda çalışmakta olan sirkülâsyondan dolayı ortalama personel sayısı belirtilmiştir. Ceza İnfaz Kurumunda ortalama 600 mahkûm ve ortalama 230 personel olduğu, 4’lü vardiya sistemi ile her vardiya da ortalama 20 personel olacak şekilde çalışılmaktadır. Tüm vardiyada çalışan personel göz önünde bulundurulursa mesai saatleri dışında riskin daha fazla olduğu söylenebilir.

Müdahale Aşaması**1.Afet ve Acil Durumlarda Ceza İnfaz Kurumları Yapı ve İşleyişi**

Ülkemizde var olan bütün ceza infaz kurumlarının yapısı ve işleyişi birbirinden farklıdır. Araştırmamıza konu olan İzmir Kadın Kapalı Ceza İnfaz Kurumu’nun yapısı Şekil 13’te gösterilmiş olup ayrıca nizamiye dışında İzmir Kadın Kapalı Ceza İnfaz Kurumu’na ait Ziyaret Kabul Birimi de bulunmaktadır. Kurum yönetimi Cezaevi Savcısı, Kurum Müdürü, Kurum 2.Müdürü, İdare Memuru ve İnfaz ve Koruma Başmemurundan oluşmaktadır. Kadın ceza infaz kurumlarında erkek personel sayısı az olmakla birlikte sadece idari kat ve ziyaretçi işlemlerinde kullanılmaktadır. Bayan İnfaz ve Koruma Memurları ise ceza infaz kurumunda

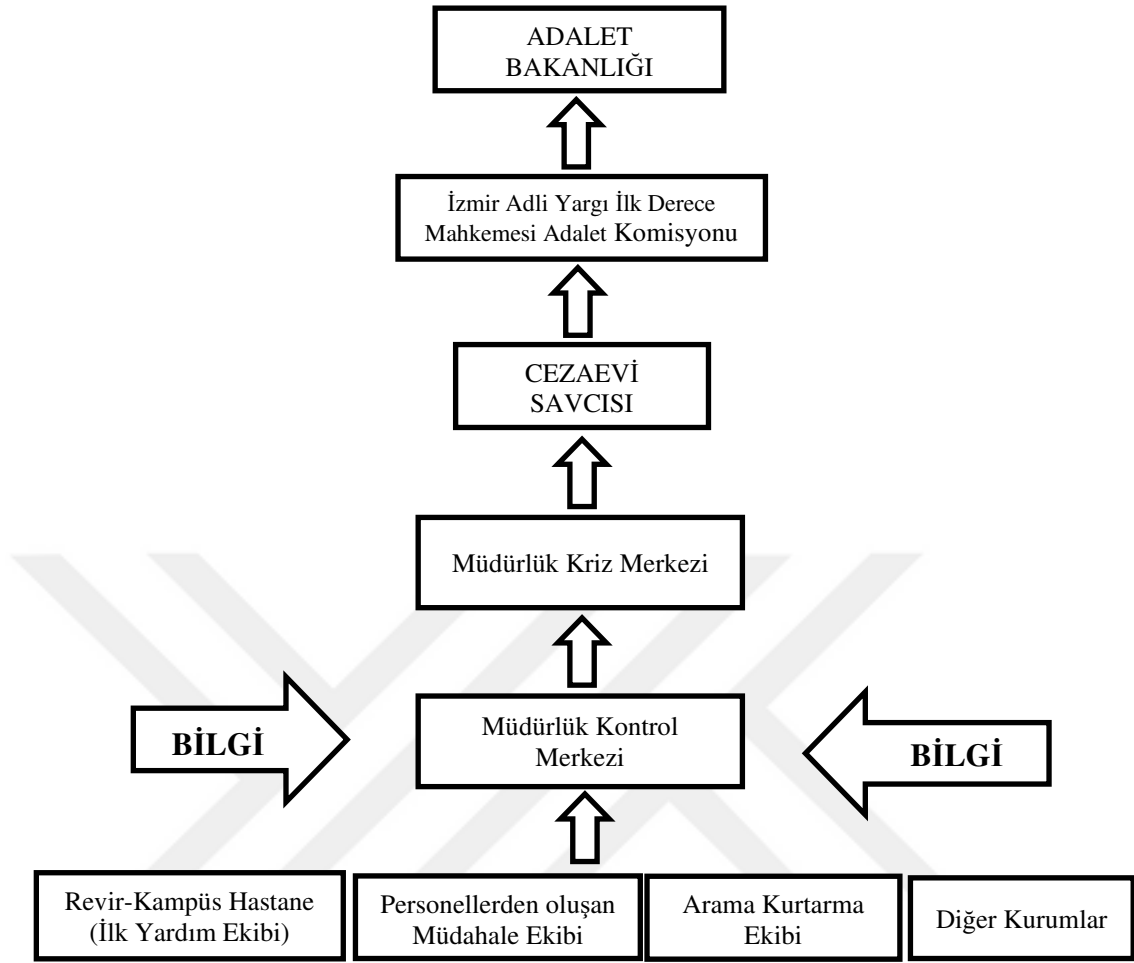
bütün işleyişte yer almaktadır. Bunun için kadın kapalı ceza infaz kurumlarında ilk müdahale bayan personeller tarafından gerçekleştirilebilecektir. Şekil 13'te ceza infaz kurumunun yapısı belirtilmiş olup, Acil Toplanma Alanı olabilecek yerler de ayrıca belirtilmiştir. Ceza İnfaz Kurumlarının kapalı alanlar ve kısıtlamaların olduğu bir kurum olduğu, hem mahkûmlar hem de personeller açısından zorluk ve güçlüklerle karşılaşılan yerler olduğu unutulmamalıdır. Bunun için ceza infaz kurumunun tahliyesi ve müdahale aşamalarına geçiş süreci daha uzun sürebilecektir. Müdahale çalışmaları için dışarıdan personel ihtiyacı olması halinde Mahkum Kabul biriminden gerekli tedbirler alındıktan sonra personelin girişi sağlanabilecek ve işlemlere başlanabilecektir. Ancak enkaz çalışmalarına ihtiyaç duyulması halinde AFAD, UMKE, 112 vb. ekipler direkt müdahaleye geçecektir.

2.Kurtarma ve yardım

Ceza İnfaz kurumlarında kurtarma ve yardım işlemleri için AFAD, UMKE, 112 Acil Servis vb. kurumlar yardımıyla çalışmalar yürütülebilecektir. Ancak ceza infaz kurumu personeli bina yapısına ve içeri de olabilecek kişi sayısına hâkim olduğu için arama kurtarma yapacak olan kurum ve kuruluşlara yardımda bulunabilecektir. Kurtarma ve yardım seviyesine gelindiği takdirde çalışılmakta olan kurumun ceza infaz kurumu olduğu unutulamayarak jandarma, kolluk kuvvetleri vb. kurumlardan güvenlik önlemlerin alınması talep edilecektir.

3. Koordinasyon

Afet anında müdürlük odasında komuta merkezi kurulur. Bina zarar görmüş ise, komuta merkezi İzmir Kadın Kapalı Ceza İnfaz Kurumu'na yakın ve saha içinde bulunan güvenlik duvarının içinde kreş alanında kurulur. Bu şartta sağlanamadığı takdirde güvenlik duvarı içinde bulunan boş alana çadır kurularak merkez oluşturulabilir. Yardımcı olacak ekipler ve saha ekipleri belirlenerek düzenlenmelidir.

Şekil 17. Ceza infaz kurumları afet ve acil durum yönetimi koordinasyon şeması

4.Hızlı Sağlık İhtiyaçlarının Değerlendirilmesi

Afet ve acil durumlarda en önemli konulardan birisi sağlıktır. Can ve mal kaybının en aza indirgenebilmesi için olay anında müdahale gerekmektedir. İzmir Kadın Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Revir biriminde 1 doktor ve 1 hemşire bulunması nedeni ile yeterli personel sayısı karşılanamamakta ve müdahale için sorun teşkil edebilmektedir. Bunun için diğer kurum ve kuruluşlarla koordine sağlanmalı ve ihtiyaçlar bir an önce giderilmelidir. Diğer kurum ve kuruluşlarla afet gerçekleştiği zaman Merkez Kontrol birimi tarafından irtibata geçilerek; “Nerede oldu?”. “Ne Oldu?”, “Kaç yaralı var?”, “Ne tür yaralanmalar var?”, sorularına doğru cevaplar verilerek gerekli yardımın gelmesi sağlanmalıdır.

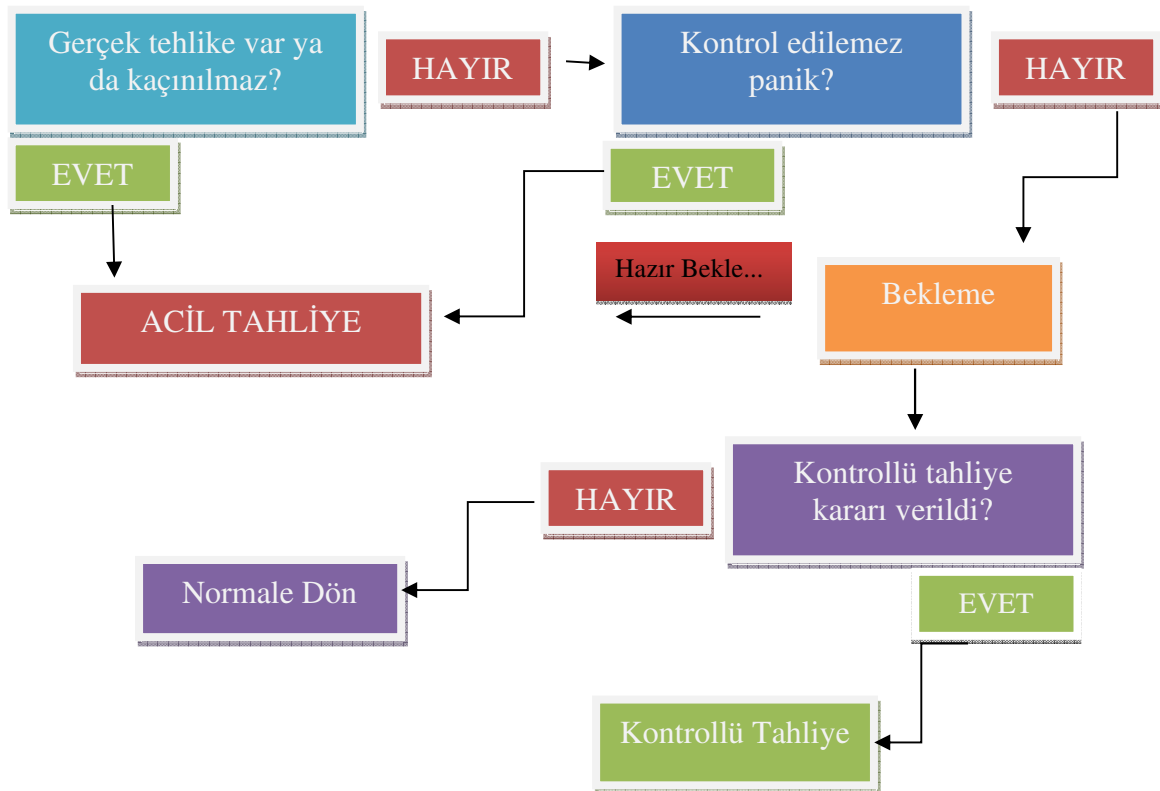
5. Personel Göreve Çağırılması

Afet ve acil durumla karşı karşıya kalınması durumunda tüm personel göreve çağırılmalıdır. Bunun için personelin telefon, kan grubu, ikametgâhı vb. bilgilerinin olduğu bir tablo oluşturulmalıdır. Oluşturulan tabloya göre operasyonu, planlamayı yürütecek kişi tarafından görevlendirilen kişi ile en yakından başlamak koşulu ile tüm personel tek tek aranarak kuruma çağırılmalıdır.

6. Haberleşme

Ceza İnfaz Kurumlarında personel ve mahkûmların güvenlik nedeni şahsi telefonlarının olmaması sebebi ile kurumda dâhili hatlar kullanılmaktadır. Dâhili hatların kesintisi olma ihtimaline karşı seyyar telefonda bulunmakta olup müdürlük makamında bulunmaktadır. Bunun için afet ve acil durumlarda haberleşme dâhili hatlar sayesinde sağlanacaktır.

7. Ceza İnfaz Kurumunun Boşaltılması

Şekil 18. Tahliye Kararı (Tekin, 2015)

Şekil 18’de tahliye kararını vermek için nelerin oluşması gerektiği belirtilmiş olup tahliye kararı verilir ise Ceza İnfaz Kurumunun boşaltılması olabildiğince hızlı ve güvenli olmalıdır. Karar vermek için fazla zaman olmadığı için zarar görmemiş olan diğer kurum ve kuruluşlarla irtibata geçilerek bir an önce boşaltma başlatılmalıdır. Bu işlem için ise ciddi bir personele ihtiyaç bulunacaktır. Boşaltma kararını Cezaevi Savcısı verebilir. Ceza İnfaz Kurumunun içerisinde güvenli olmayan bölgeler belirlenir ve mahkûm ve personeller güvenli bölgeye alınarak sıra ile tahliye edilebilir. Ancak bina zarar görmüş ve yıkımlar mevcut ise arama kurtarma ekipleri ile olaya müdahale gerçekleştirilir. Boşaltma için uygun yerler afet ve acil durum planında yer almalı, İzmir Kadın Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda bina zarar görmüş ise spor salonu, yıkım var ise ve tahliye gerekli ise Nizamiye giriş kapısından çıkış saplanmadan güvenlik duvarının içerisinde boş alan Acil Toplanma Alanı olarak kabul edilebilir. Aşamalar kaosa sebebiyet vermemek amacı ile mahkûmların duyabileceği şekilde Merkez Kontrol biriminden anons edilmelidir. Ancak çok fazla bilgiden de kaçınılmalıdır.

Cezaevinin belli bir bölümünde patlama, yangın, yıkılma, suikast gibi benzeri afetlerle karşılaşıldığı zaman, bir veya birkaç bloktan diğer bloklara boşaltma kararı alınabilir. İzmir Kadın Kapalı Ceza İnfaz Kurumu İdari Kat, tekli hücreler, A,B ve C blokları, spor salonu ve dış alanda bulunan kreşten oluşmakta söz konusu afetle karşılaşılmaması durumunda suç grupları da karıştırılmadan işlem yapılmalıdır. Yıkılma ile karşı karşıya kalındığı takdirde güvenlik önlemleri en üst seviyeye çıkarılmalı ve Jandarma tarafından ceza infaz kurumunun 5 km yarıçapı içerisinde güvenlik setleri oluşturması sağlanmalıdır.

İyileştirme ve Yeniden Yapılanma Aşaması

Ceza İnfaz Kurumlarında hafif ve orta hasarlar meydana gelmesi halinde kapalı ve suçlu gruplarının bulunduğu alanlar olduğu için kurum kendi imkânları ile sorunları gidermeyi denemelidir. Yıkım meydana gelmesi, ağır hasarlı ve kullanıma kapatılması durumunda tahliye işlemi uygulanmalıdır. Tahliye işlemi gerçekleştirildikten sonra gerekli

teknik birimlerle iyileştirme işlemlerine başlanılmalı. Sorunlar giderilmediği takdirde kullanıma açılmamalıdır.

Araştırmanın Bulguları

Bu bölümde araştırma süresince elde edilen veriler üzerinde yapılan analizler sonucunda ulaşılan bulgulara yer verilmiştir. Çalışmanın bu bölümünde araştırma sonucunda elde edilen verilerin ilgili istatistiksel çözümlemeler sonucunda ulaşılan bulgular üzerinde durulmuştur. Elde edilen bulgular tablolar şeklinde gösterilmiş, çalışmanın amacı ve problemleri doğrultusunda ulaşılan veriler üzerinde yapılan analizlerin sonuçları paylaşılmıştır.

Demografik Bulguların Dağılımları

Tablo 3.

Katılımcıların Demografik Bulgulara Göre Dağılımları

Değişken	Frekans	Yüzde (%)	Birikimli Yüzde (%)
Yaş			
30 ve altı	30	45,5	45,5
31 – 40	29	43,9	89,4
41 ve üstü	7	10,6	100,0
Cinsiyet			
Kadın	55	83,3	83,3
Erkek	11	16,7	100,0
Görev Yeri			
Vardiya Personeli	12	18,2	18,2
Gündüz Personeli	54	81,8	100,0
Eğitim Durumu			
Lise	16	24,2	24,2
Ön Lisans	17	25,8	50,0
Lisans	31	47,0	97,0
Lisansüstü	2	3,0	100,0
İnfaz ve Koruma Memurluğunda Çalışma Yılı			
5 ve altı	36	54,5	54,5
6 – 10	22	33,4	87,9
11 ve üstü	8	12,1	100,0
Toplam	66	100,0	

Araştırmaya katılan 66 katılımcının;

- %45,5'i (30 kişi) 30 yaş ve altı, %43,9'u (29 kişi) 31 – 40 yaş arası ve %10,6'sı (7 kişi) 41 yaş ve üstü bireylerden oluşmaktadır. Memurlar arasında en genç birey 19, en yaşlı birey ise 53 yaşındadır. Ayrıca, memurların yaşları ortalaması 31,5455, yaşlarının standart sapması ise 7,0409'dur.
- %83,3'ü (55 kişi) kadın birey, %16,7'si (11 kişi) ise erkek bireydir.
- %18,2'ü (12 kişi) vardiya personeli olarak, %81,8'i (54 kişi) ise gündüz personeli olarak görev yapmaktadır.
- %24,2'sinin (16 kişi) eğitim durumu lise, %25,8'inin (17 kişi) eğitim durumu ön lisans, %47,0'sinin (31 kişi) eğitim durumu lisans (üniversite), ve %3,0'ünün (2 kişi) ise eğitim durumu lisansüstüdür.
- %54,5'inin (36 kişi) çalışma yılı 5 yıl veya altı, %33,4'ünün (22 kişi) çalışma yılı 6 – 10 yıl arasında ve %12,1'inin (8 kişi) çalışma yılı ise 11 yıl veya daha fazladır. Memurlar arasında infaz ve koruma memuru olarak çalışma yılı en az 1 yıl, en fazla ise 30 yıldır. Ortalama çalışma yılı 6,5758 yıl ve çalışma yılının standart sapması 6,7094'tür.

Tablo 4.

Katılımcıların Afet Yaşama Durumlarına Göre Dağılımı

Yaşamınızın herhangi bir döneminde herhangi bir afet yaşadınız mı?	Frekans	Yüzde (%)	Birikimli Yüzde (%)
Hayır	41	62,1	62,1
Evet	25	37,9	100,0
Toplam	66	100,0	
Evet ise;			
Deprem	15	60,0	60,0
Yangın	5	20,0	80,0
Deprem, yangın	4	16,0	96,0
Sel	1	4,0	100,0
Toplam	25	100,0	

Araştırmaya katılan 66 katılımcının;

- %62,1'i (41 kişi) yaşamlarının herhangi bir döneminde herhangi bir afet yaşamadıklarını, %37,9'u (25 kişi) ise en az bir afet ile karşılaştıklarını belirtmiştir. Daha önce afet yaşayan bu 25 bireyin %60,0'ı (15 kişi) deprem, %20,0'si (5 kişi) yangın, %16,0'sı (4 kişi) hem deprem hem yangın ve %4,0'ü (1 kişi) ise sel yaşadıklarını belirtmiştir.

Tablo 5.

Katılımcıların Eğitim Öncesi Ve Sonrası 8-12. Sorulara Verdikleri Doğru Cevap Sayıları

Soru	Eğitim Öncesi			Eğitim Sonrası		
	Frekans	Yüzde (%)	Birikimli Yüzde (%)	Frekans	Yüzde (%)	Birikimli Yüzde (%)
8 - Afetlerden korkuyor musunuz eğer korkuyorsanız önlem alıyor musunuz?						
Evet	38	57,6	57,6	38	57,6	57,6
Hayır	28	42,4	100,0	28	42,4	100,0
9 - Afetlerle ilgili herhangi bir eğitiminiz, öğrenci topluluklarında aktif çalışmalarınız veya Sivil Toplum Kuruluşlarında çalışmalarınız var						
Evet	9	13,6	13,6	9	13,6	13,6
Hayır	57	86,4	100,0	57	86,4	100,0
10 - Ceza İnfaz Kurumlarında herhangi bir afet anında gerekli müdahale çalışmalarını yapabilir misiniz?						
Evet	40	60,6	60,6	59	89,4	89,4
Hayır	26	39,4	100,0	7	10,6	100,0
11 - Ceza İnfaz Kurumunuzda afet ve acil durum planı mevcut mu? Bilginiz var mı?						
Evet	27	40,9	40,9	30	45,5	45,5
Hayır	39	59,1	100,0	36	54,5	100,0
12 - İzmir'deki büyük depreme yol açabilecek aktif fay hatlarının bulunduğu bölgeleri biliyor musunuz?						
Evet	19	28,8	28,8	65	98,5	98,5
Hayır	47	71,2	100,0	1	1,5	100,0
Toplam	66	100,0		66	100,0	

- Tablo 5'e göre 8. ve 9. sorularda eğitim öncesi ve eğitim sonrası bir değişme olmamıştır. Buna göre memurların %57,6'sı (38 kişi) afetlerden korktuğunu ve önlem aldığını, %42,4'ü (28 kişi) ise afetlerden korkmadığını ve herhangi bir önlem almadığını belirtmiştir. Ayrıca, memurların %13,6'sı (9 kişi) afetlerle ilgili herhangi bir eğitimi, öğrenci topluluklarında aktif çalışmaları veya Sivil Toplum Kuruluşlarında çalışmaları olduğunu, %86,4'ü (57 kişi) ise olmadığını belirtmiştir.
- 10. soruya bakıldığında eğitim öncesi memurların sadece %60,6'sı (40 kişi) Ceza İnfaz Kurumlarında herhangi bir afet anında gerekli müdahale çalışmalarını yapabileceğini düşünüyorken, eğitim sonrası memurların büyük çoğunluğu (%89,4, 59 kişi) herhangi bir afet anında gerekli müdahale çalışmalarını yapabileceğini belirtmişlerdir.
- 11. soruya bakıldığında eğitim öncesi memurların %40,9'u (27 kişi) Ceza İnfaz Kurumlarında afet ve acil durum planı olduğunu belirtirken, eğitim sonrası bu oran %45,5'e (30 kişi) yükselmiştir.
- 12. soruya bakıldığında, deprem öncesi memurların sadece %28,8'i (19 kişi) İzmir'deki büyük depreme yol açabilecek aktif fay hatlarının bulunduğu bölgeleri bildiğini belirtmiştir. Fakat eğitim sonrası memurların neredeyse tamamı %98,5'i (65 kişi) bu bölgeleri bildiğini belirtmiştir.

Aşağıdaki tabloda 13. sorudan 30. soruya kadar olan ve İnfaz ve Koruma Memurlarının afet ve acil durumlar hakkında bilgilerini tespit etmek için 66 memura sorulmuş 18 soruya, eğitim öncesi ve eğitim sonrası verilen doğru cevap sayıları ve doğru cevap oranları gösterilmiştir.

Tablo 6.

Katılımcıların Eğitim Öncesi Ve Sonrası 13 – 30 Sorulara Verdikleri Doğru Cevap Sayıları

Soru	Eğitim Öncesi		Eğitim Sonrası	
	Frekans	Yüzde (%)	Frekans	Yüzde (%)
13 – Aşağıdakilerden hangisi afetin sonuçlarındandır?	56	84,8	66	100,0
14 – Aşağıdakilerden hangisi afet yönetim aşamaları kapsamında değildir?	34	51,5	66	100,0
15 – Deprem, uçak kazası, heyelan, bomba patlaması ve bomba tehdidi, yıldırım ve hortum gibi tehlikelerde aşağıdaki yöntemlerden hangisini uygulamalıyız?	34	51,5	63	95,5
16 – Aşağıdakilerden hangisi afetin büyüklüğüne etki eden ana faktörlerden değildir?	5	7,6	40	60,6
17 – Acil durum planlaması konusunda aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?	49	74,2	59	89,4
18 – İş yerinde meydana gelebilecek acil durumlar belirlenirken aşağıdaki hususlardan hangisi dikkate alınmaz?	39	59,1	55	83,3
19 – Acil durum işaret ve yönlendirmeleri hangi renkle yapılır?	33	50,0	63	95,5
20 – Acil durum planlamasıyla ilgili olarak hangisi yanlış verilmiştir?	61	92,4	65	98,5
21 – Aşağıdakilerden hangisi deprem sırasında yapılması gereken bir uygulamadır?	10	15,2	53	80,3
22 – Aşağıdakilerden hangisi yangın algılama sistemlerinden biri değildir?	47	71,2	63	95,5
23 – Yangına karşı tesis edilmesi gereken duman dedektörü hangi periyotlarda kontrol edilmelidir?	24	36,4	56	84,8
24 – Acil durum tatbikatları ne kadar sürede bir yapılır?	16	24,2	48	72,7
25 – Acil müdahalenin oluşumuna müteakip toplanma yerine gelmeyen personelin isimlerini ve/veya birimiyle ilgili ilk maddi hasar bilgilerini “Acil Durum Yetkilisine” iletecek ve kurtarma ekiplerinin yönlendirilmesini sağlayacak olan Acil Tahliye Ekibi hangisidir?	11	16,7	46	69,7
26 – Aşağıdakilerden hangisi bir hasta veya yaralıya müdahale ederken göz önünde bulundurulması gereken hususlardan değildir?	55	83,3	63	95,5
27 – Aşağıdakilerden hangisi kişisel ilk yardım paketleriyle ilgili yanlış bir ifadedir?	26	39,4	43	65,2
28 – Solunma yapılan kimyasala ilk yardım müdahalesi nasıl olmalıdır?	29	43,9	60	90,9
29 – Ülkemizde İlk Yardım Yönetmeliği’ne ilişkin aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?	44	66,7	65	98,5
30 – Kurtarma ekibinin görevleri aşağıdakilerden hangisinde yanlış verilmiştir?	58	87,9	64	97,0

Tablo 6 incelendiğinde; 18 sorunun tamamı için eğitim sonrası verilen doğru cevap sayısı eğitim öncesine göre artmıştır. Eğitim öncesi en az doğru cevap verilen soru 5 (%7,6) doğru cevap ile 16. sorudur. Eğitim sonrası bu soruya verilen doğru cevap sayısı 40'a (60,6%) yükselmiştir. Eğitim öncesi en çok doğru cevap verilen soru ise 61 (%92,4) doğru cevap ile 20. sorudur. Eğitim sonrası bu soruya verilen doğru cevap sayısı 65'e (98,5%) yükselmiştir. Ayrıca, eğitim sonrası 13 ve 14. sorulara memurların tamamı doğru cevap vermiştir.

66 memurun 18 soruya eğitim öncesi ve eğitim sonrası verdiği doğru cevap sayılarından bir toplam puan elde edilmiştir. Buna göre tüm sorulara doğru cevap veren memur 18 puan almaktadır. Her doğru cevap 1 puan değerindedir. Memurların anketten elde ettiği toplam puanların normal dağılıma uygunluğunu test etmek adına hem eğitim öncesi hem de eğitim sonrası toplam puanları için %95 güven düzeyinde Kolmogorov-Smirnov (KS) ve Shapiro-Wilk (SW) normallik testleri uygulanmıştır. Testler sonucunda elde edilen p-değeri 0,05'ten küçükse verinin normal dağılıma uymadığı sonucuna ulaşılır. Aşağıdaki tabloda normallik testleri sonuçları gösterilmiştir.

Tablo 7.

Katılımcıların Eğitim Öncesi ve Sonrası Verdikleri Cevapların Doğruluk Testleri

		p-değeri	
		Kolmogoro v-Smirnov	Shapiro- Wilk
Anket Toplam Puanları	Eğitim Öncesi	0,001	0,017
	Eğitim Sonrası	0,000	0,001

Tabloya göre memurların eğitim öncesi ve eğitim sonrası 18 sorudan elde ettikleri toplam puanların hem KS hem de SW testlerine göre normal dağılıma uymadığı sonucuna ulaşılır (p-değeri<0,005). Dolayısıyla toplam puanların eğitim öncesi ve eğitim sonrası farklılaşma gösterip göstermediğini test etmek adına parametrik olmayan “Wilcoxon matched-pair signed-rank (2 samples)” testinden faydalanılmıştır.

Tablo 8.

Eğitim Öncesi ve Sonrası Verilen Cevapların Özet İstatistikleri ve Test Sonucu P-Değerleri

	En Düşük	En Yüksek	Ortalama	Standart Sapma	p-değeri
Eğitim Öncesi	5	14	9,5606	2,2064	0,000
Eğitim Sonrası	13	18	15,7272	1,5145	

Tablo 8’de; eğitim öncesi 18 sorudan elde edilen en düşük puanın 5, en yüksek puanın ise 14 olduğu belirlenmiştir. Puanların ortalaması 9,5606 ve puanların standart sapması ise 2,2064’tür. Eğitim sonrası ise anketten alınan en düşük puan 13 ve en yüksek puan ise 18’dir. Eğitim sonrası puan ortalaması 15,7272’ye yükselmiştir ve puanların standart sapması ise 1,5145’tir. Ortalamaların farkı için yapılan test sonucunda p-değeri=0,000 bulunmuştur. Buna göre eğitim öncesi ve eğitim sonrası memurların doğru cevap sayılarında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık oluşmuştur. Eğitim sonrası ortalama doğru cevap sayısı eğitim öncesine göre daha yüksektir ve eğitimin faydalı olduğu sonucuna ulaşılır.

Aşağıdaki tablolarda memurların demografik bulgularına göre eğitim öncesi ve eğitim sonrası doğru cevap sayılarına ilişkin özet istatistikler verilmiştir. Ayrıca, memurlar sorulara birbirinden bağımsız cevaplar verdiği için ortalamaların farkı için parametrik olmayan “Kruskal-Wallis one-way ANOVA” testinden faydalanılmıştır.

Tablo 9.

Katılımcıların Eğitim Öncesi ve Sonrası Verdikleri Doğru Cevap Sayıları ve Demografik Bulguları İle İlişkili Özet İstatistikler

		Ortalama	Standart Sapma	p-değeri
Yaş grubu				
Eğitim Öncesi	30 ve altı	9,4000	2,3722	0,048*
	31 – 40	9,2759	2,1026	
	41 ve üstü	11,1429	1,2149	
Eğitim Sonrası	30 ve altı	15,6000	1,4762	0,439
	31 – 40	15,6897	1,6058	
	41 ve üstü	16,4286	1,2724	
Cinsiyet				
Eğitim Öncesi	Kadın	9,9818	2,0860	0,000*
	Erkek	7,2727	1,1908	
Eğitim Sonrası	Kadın	15,8727	1,4913	0,104
	Erkek	15,0000	1,4832	
Görev Yeri				
Eğitim Öncesi	Vardiya Personeli	11,2500	1,3568	0,002*
	Gündüz Personeli	9,1481	2,1840	
Eğitim Sonrası	Vardiya Personeli	16,0833	1,4433	0,364
	Gündüz Personeli	15,6481	1,5315	
Eğitim Durumu				
Eğitim Öncesi	Lise	9,5625	2,1899	0,532
	Ön Lisans	10,0588	1,9193	
	Lisans	9,1613	2,4096	
	Lisans Üstü	10,5000	0,7071	
Eğitim Sonrası	Lise	15,8667	1,6417	0,926
	Ön Lisans	15,8235	1,0146	
	Lisans	15,5938	1,6628	
	Lisans Üstü	16,0000	2,8284	
Çalışma Yılı				
Eğitim Öncesi	5 ve altı	9,5278	2,2739	0,009*
	6 – 10	8,8182	1,9182	
	11 ve üstü	11,5000	1,5118	
Eğitim Sonrası	5 ve altı	15,7778	1,4364	0,508
	6 – 10	15,4545	1,7654	
	11 ve üstü	16,2500	1,0351	

Tablo 9'a göre,

- Eğitim verilmeden önce 41 yaş ve üstü memurların ortalama doğru cevap sayısı 11,1429'dur ve kendilerine göre daha genç memurlardan daha fazla bilgi düzeyine sahip oldukları sonucuna ulaşılmıştır (p-değeri=0,048). Fakat eğitimden sonra tüm yaş gruplarının ortalama doğru cevap sayıları yükselmiştir ve aralarında anlamlı bir farklılık bulunamamıştır (p-değeri=0,439). Verilen eğitim tüm yaş grupları üzerinde bilgi düzeylerini arttırmıştır ve aynı düzeye getirmiştir.
- Eğitimden önce kadın memurların ortalama doğru cevap sayısı 9,9818 ve erkek bireylerin ortalama doğru cevap sayısı 7,2727 olarak bulunmuştur. Kadın memurların bilgi düzeylerinin eğitimden önce erkek memurlardan daha yüksek olduğu saptanmıştır (p-değeri=0,000). Fakat eğitimden sonra hem kadın hem erkek bireylerin ortalama doğru cevap sayıları yükselmiştir ve cinsiyete göre anlamlı bir farklılık bulunamamıştır (p-değeri=0,104). Verilen eğitim hem kadınların hem de erkeklerin bilgi düzeylerini arttırmıştır ve aynı düzeye getirmiştir.
- Eğitimden önce vardiya personelinin ortalama doğru cevap sayısı 11,2500 iken gündüz personelinin ise ortalama doğru cevap sayısı 9,1481'dir. Aralarında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur (p-değeri=0,002) ve vardiya personelinin bilgi düzeyinin gündüz personelinden daha fazla olduğu saptanmıştır. Fakat eğitimden sonra hem vardiya hem gündüz personelinin ortalama doğru cevap sayıları yükselmiştir ve görev yerine göre anlamlı bir farklılık bulunamamıştır (p-değeri=0,364). Verilen eğitim tüm görev yerlerinde bilgi düzeylerini arttırmıştır ve aynı düzeye getirmiştir.
- Memurların eğitim durumlarına (lise, lisans vs.) göre ortalama doğru cevap sayıları hem eğitim öncesi (p-değeri=0,532) hem de eğitim sonrası (p-değeri=0,926) istatistiksel

olarak anlamlı bir farklılaşma göstermemektedir. Fakat tüm gruplar için yine verilen eğitimden sonra ortalama doğru cevap sayıları dolayısıyla bilgi düzeyleri yükselmiştir.

- Son olarak, eğitim verilmeden önce çalışma yılı 11 ve üstü olan memurların ortalama doğru cevap sayılarının (11,5000) daha az yıl çalışan bireylerden daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır (p-değeri=0,009). Yani eğitimden önce çalışma yılı 11 ve üstü olan bireyler daha fazla bilgiye sahiptirler. Fakat verilen eğitimden sonra hem 5 yıl ve altı, hem 6 – 10 yıl, hem de 11 yıl ve üstü için ortalama doğru cevap sayıları yükselmiştir ve aralarında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunamamıştır (p-değeri=0,508). Verilen eğitim tüm grupların bilgi düzeylerini arttırmıştır ve aynı düzeye getirmiştir.

Tablo 10.

Katılımcıların Afet Yaşama Durumlarına Göre Eğitim Öncesi ve Sonrası Verdikleri Cevapların İstatistiksel Sonuçları

		Ortalama	Standart Sapma	p-değeri
Afet Yaşama				
Eğitim Öncesi	Evet	9,6000	1,8929	0,973
	Hayır	9,4878	2,3991	
Eğitim Sonrası	Evet	15,8400	1,5459	0,521
	Hayır	15,6585	1,5101	

Tablo 10'a göre hem eğitim öncesi hem de eğitim sonrası afet yaşayan kişilerle afet yaşamayan kişilerin ortalama doğru cevap sayıları ve bilgi düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık bulunamamıştır. Eğitim öncesi afet yaşayanların ortalama doğru cevap sayısı 9,6000 ve afet yaşamayanların ortalama doğru cevap sayısı ise 9,4878'dir ve aralarında anlamlı bir farklılık bulunamamıştır (p-değeri=0,973). Eğitim sonrası ise hem afet yaşayanların hem de afet yaşamayanların ortalama doğru cevap sayıları ve bilgi düzeyleri artış göstermiştir. Afet yaşayanların ortalama doğru cevap sayısı 15,8400 yaşamayanların ise 15,6585'tir. Fakat yine

aralarında anlamlı bir farklılık bulunamamıştır (p -değeri=0,521). Normal şartlarda eğitimden önce, hayatlarında herhangi bir zamanda afet yaşayanların çok daha tedbirli ve bu konuda bilgi düzeyinin yüksek olması beklenir fakat afet yaşayanlarında bilgi düzeyinin yaşamayanlara göre aynı olduğu görülmektedir.

Sonuç

Araştırmanın bulgularına göre; ceza infaz kurumlarında Sivil Savunma Planları'na önem verildiği ve düzenlendiği ancak Afet ve Acil Durum Planları'nın bulunmadığı, 2 plan arasındaki farkın bilincinde olunmadığı tespit edilmiş olup araştırmamıza konu olan İzmir Kadın Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda da aynı sorun ile karşılaşmıştır.

Yapılan ankette demografik bilgilerle ilgili soruların cevapları incelendiğinde 66 katılımcının;

- Yaş açısından; en genç olanın 19, en yaşlı olanın ise 53 yaşında olduğu,
- Cinsiyet açısından; 55'inin kadın 11'inin erkek olduğu,
- Eğitim durumları açısından; 16'sının lise, 17'sinin önlisans, 31'inin lisans, 2'sinin ise lisansüstü mezunu oldukları,
- Meslekte çalışma yılları açısından ise; 36 kişinin 5 yıl ve altı, 22 kişinin 6-10 yıl arası, 8 kişinin 11 yıl ve fazlası meslekte görev aldıkları ve en az 1 yıl en fazla ise 30 yıl çalışma yıllarına sahip oldukları tespit edilmiştir.

Yaş değişkeninin verilen eğitimle ilişkisine bakıldığında; eğitim verilmeden önce 41 yaş ve üstü memurların ortalama doğru cevap sayılarının kendilerinden daha genç olan memurlardan daha fazla olduğu, ancak eğitim verildikten sonra tüm yaş gruplarının doğru cevap sayılarının ve bilgi düzeylerinin arttığı tespit edilmiş olup yapılan eğitimin faydası göz önüne serilmiştir.

Cinsiyet bakımından incelendiğinde; eğitimden önce kadın memurların bilgi düzeylerinin erkek memurlardan daha yüksek olduğu, eğitimden sonrasında ise hem kadınların hem erkeklerin bilgi düzeyleri arttığı belirlenmiştir.

Eğitim durumlarına göre incelendiğinde; eğitim öncesi farklılık saptanmamış olup eğitimden sonra bilgi düzeylerinin tüm gruplarda arttığı tespit edilmiştir.

Çalışma yılları incelendiğinde; eğitimden önce çalışma yılı 11 yıl ve üstü olan personelin doğru cevap sayısının daha fazla olduğu ancak eğitimden sonra tüm grupların bilgi düzeyinin arttığı tespit edilmiştir.

Eğitimden önce vardiya personelinin bilgi düzeyinin gündüz personelinden daha fazla olduğu, eğitimden sonra her iki grubunda bilgi düzeylerinin arttığı sonucuna ulaşılmıştır.

Katılımcılar arasında 41 kişi yaşamlarının herhangi bir döneminde afet yaşamamış olup 15 kişi deprem, 5 kişi yangın, 4 kişi hem deprem hem yangın, 1 kişi ise sel afeti ile karşı karşıya kalmıştır. Eğitimden önce afet yaşayan ve yaşamayan memurların bilgi düzeyleri arasında farklılık saptanmamış olup eğitim sonrası bilgi düzeylerinde artış meydana gelmiştir.

Eğitim öncesinde 40 kişi gerekli müdahaleleri yapabileceğini belirtmişken, eğitim sonrası 59 kişi gerekli müdahaleleri yapabileceğini belirtmiş olup verilen eğitimin önemi göz önüne serilmiştir.

Eğitim öncesi 19 kişi İzmir'deki büyük depreme yol açabilecek fay hatlarının bulunduğu bölgeleri bilirken, eğitim sonrasında 65 kişi bu bölgeleri bildiğini belirtmiştir.

Tüm bu bilgiler ışığında; eğitim sonrası doğru cevap sayısının eğitim öncesine göre daha yüksek olduğu, eğitim öncesi ve eğitim sonrası katılımcıların doğru cevap sayılarında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık oluştuğu ve ceza infaz kurumunda İnfaz ve Koruma Memurlarına verilen eğitimin faydalı olduğu, ceza infaz kurumlarında eğitimlere ve tatbikatlara önem verilmesi gerektiği sonucu ortaya çıkmıştır.

Yaşanan ve yaşanabilecek olan söz konusu afetlerde önemli olan şey mahkûm olsun veya olmasın insandır. Bunun içindir ki, bilinçli bir toplum olabilirsek plan olsun veya olmasın hedefimize ulaşacağız demektir.

Tartışma

Ceza İnfaz Kurumunda görev yapan personellerin yaşamlarının herhangi bir döneminde afete maruz kalma durumuna bakıldığında, çalışmaya katılım sağlayan personellerin %37,9'unun afete maruz kaldıklarını ifade etmiş oldukları görülmektedir. Afete maruz kalan personellerin bir kısmının İzmir'in 1.deprem bölgesi olduğu da göz önünde bulundurulursa İzmir ve çevresinde ya da görev yapmakta oldukları kurumda veya çalışma yıllarının düşük olması sebebi ile kurum öncesi farklı bir yerde de afeti yaşamış oldukları düşünülmektedir. AFAD (2014b) çalışmalarında elde edilen sonuca göre %23'lük bölümün doğrudan bir afete maruz kaldığı belirlenmiştir. Ünal ve ark. (2017) çalışmalarında elde ettikleri sonuca göre ise; afete maruz kalma yüzdesi yarıya yakın bir seviyededir. Bu iki durumda bizim çalışmamızda elde edilen verilerle benzerlik göstermektedir.

Ceza İnfaz kurumunda görev yapan personellerden afete maruz kalan ve afet yaşayan bireyler tedbirli olduklarını belirtmişlerdir, ancak yapılan anket sonucunda bu konuda bilgi düzeylerinin düşük olduğu belirlenmiştir. Bu da ceza infaz kurumunda görev yapan personellerin bilinçli olmadıkları sonucunu ortaya koymaktadır. AFAD (2014b) gerçekleştirdiği çalışmasında; afete maruz kalan bireylerin beşte üçünden daha fazlası, yaşadıkları afetlerin bilinçlendirme noktasında katkı sağladığını tespit etmişlerdir.

Afete yaşamının herhangi bir döneminde maruz kaldığını ifade eden personellerin en çok karşı karşıya kaldıkları afet türleri sırasıyla deprem, yangın, hem deprem hem yangın ve sel olduğu belirlenmiştir. Bu afetleri yaşayan personellerin aynı afetlerle karşı karşıya kalınması durumunda daha soğukkanlı olacakları ve bilinçli birer birey olduklarına katkısı olduğunu düşünmektedirler. Maya ve Sarı (2018) yaptıkları çalışmalarında; benzer sonuçlara ulaşılmış, en önemli üç konuyu deprem, sel ve yangın olarak belirtmişlerdir. AFAD (2014b)

yapılan çalışmada en çok karşılaşılan afet türlerinin sırasıyla deprem, trafik kazaları, sel ve yangın, heyelan olduğu sonucuna ulaşılmış ve benzerlik göstermektedir.

Meslek grubunda 41 yaş ve üstü memurların hazır olma durumlarının ve bilgi birikimlerinin daha yüksek, 31-40 yaş ile 30 ve altı yaş aralığında bulunan personellerin ise bilgi birikimlerinin daha düşük seviyelerde olduğu belirlenmiştir. Ünal ve ark. (2017) yaptığı çalışmaya göre; yaş arttıkça hazır olma durumlarının arttığı sonucuna ulaşılmış ve Polat (2014) yaptığı çalışmada yaş gruplarına bağlı olarak yaş arttıkça afetlere yönelik bilgi düzeyinin arttığı sonucuna ulaşılmış olup çalışmamızla örtüştüğü sonucuna ulaşılmıştır.

Ceza İnfaz Kurumunda çalışan personellerin %28,8'i yaşadıkları bölge olan İzmir ve çevresinde bulunan aktif fay hatlarının bulunduğu bölgeleri ve bulundukları bölge de afet riski olabileceğini düşünmektedir. AFAD (2014b) çalışmasında %22'lik bir kısım yaşadıkları bölgenin kaçınıcı dereceden deprem bölgesi olduğunu bildiği ve birbiri ile benzer sonuçlar ortaya çıktığı ancak yaşadıkları bölgede afet riski olduğunu düşünenlerin ise katılım sağlayanların yarısına yakın bir bölümü olduğu ve birbiri ile örtüşmediği sonucuna ulaşılmıştır. Aradaki bu fark ceza infaz kurumlarında sıklıkla müdahale gerektirecek afetlerle karşı karşıya kalınmaması ve biraz daha özelleştirilmiş olmasından kaynaklanabilir.

Ceza İnfaz Kurumu personellerinin yarısından fazlası afetlere karşı önlem aldığını ve hazırlıklı olduğunu düşünmektedirler. Ancak Özcan (2013) çalışmasında; Türkiye'nin afetlere karşı hazırlıklı olma derecesini sorgulamış ve çalışmaya katılanların yarısından fazlasının afetlere karşı hazır olmadığı sonucunu bulmuştur. AFAD (2014b) çalışmasında ulaşılan sonuçlara benzer sonuçlar elde edilmiştir. Bireylerin genel olarak hazırlıksız oldukları tespit edilmiş olup benzerlik göstermektedir.

Ceza İnfaz Kurumu personellerinin büyük çoğunluğu afetlere karşı önlem aldığını ve afete hazırlıklı yaşama önem verdiklerini belirtmişlerdir. Ancak, afetlere yönelik hazırlık durumları sorgulandığında personellerin sadece bir kısmı hazırlığının olduğunu ifade etmiştir.

Buna göre ceza infaz kurumu personellerinin afetlere karşı önlem aldıklarını belirtmelerine karşın afetlere hazırlık yapmadıkları ortaya çıkmaktadır. Ceza İnfaz Kurumu personellerinin çoğunluğu kurumda acil durum planının olup olmadığını bilmediklerini belirtmektedir. Ayrıca Acil Toplanma Alanı gibi önemli yerlerin de nerede olduğu bilgisine vakıf olmadıklarını belirtmektedirler. Ayrıca yıl içerisinde yeterli eğitimleri almadıkları belirlenmiştir. Polat (2014) çalışma sonucunda benzer sonuçlar elde etmiştir. Çalışmaya katılanların sadece bir kısmı afet durumunda aile olarak toplanma alanı belirlemiş olduğunu tespit etmiştir. Her iki durumda da bu oranlar yetersiz düzeydedir. Bu durum afet sonrası dönemde problemlere yol açabilmektedir.

Ceza İnfaz Kurumu personellerinin eğitim durumlarına göre bilgi düzeylerinde anlamlı farklılık yoktur. AFAD (2014b) tarafından gerçekleştirilen çalışmada ulaşılan sonuca bizim çalışmamızdaki sonuç örtüşmemektedir. AFAD'ın çalışmasında toplum temelinde eğitim düzeyi yükseldikçe afetlere hazırlıklı yaşama verilen önemin de arttığı tespit edilmiştir. Ancak ceza infaz kurumunda afet bilincinin tam olarak farkındalık yaratmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Çalışma yılı 11 ve üstü olan memurların bilgi düzeylerinin daha yüksek, 6-10 yıl aralığında bulunan personellerin daha düşük ve 5 ve altı yıl aralığında bulunan personellerin bilgi düzeyleri daha düşük seviyelerde çıkmıştır. Maya ve Sarı (2018) çalışma sonucunda benzer sonuçlar elde edilmiş ve öğretmenlerin yaşları, çalışma yılları arttıkça afet eğitimi alma oranlarının arttığı bu sayede bilgi düzeylerinin de artacağı sonucuna ulaşılmıştır.

Ceza İnfaz Kurumunda görev yapan personellerden bayan memurların bilgi düzeylerinin erkek memurlardan daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Bunun nedeninin ise; kadın ceza infaz kurumlarında kadın mahkûmların bulunmasından kaynaklı olduğu ve çoğu aşamalarda kadın personellerin müdahale edebileceği durumların varlığından dolayı daha fazla hassasiyet gösterdikleri ve bu konuda erkeklerden daha çok bilinçli oldukları

düşünülmektedir. Ancak Ünal ve ark. (2017) çalışmalarında ise erkek katılımcıların kadın katılımcılardan daha hazır olma eğiliminde olduğu belirlenmiş ve benzerlik göstermediği sonucuna ulaşılmıştır.

Ceza İnfaz Kurumunda çalışan personellerin %13,6'sının herhangi bir Sivil Toplum kuruluşunda çalışma yürüttükleri belirlenmiştir. AFAD (2014b) çalışmasında ise; %9'unun afet çalışmalarına gönüllü veya profesyonel olarak katılım sağladıkları belirlenmiş ve çalışmamız ile benzerlik gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır.

Cezaevi personellerinin afetle karşı karşıya kalındığı zaman yarısından fazlası müdahale yapabileceğini belirtmiştir. Ancak bu oran eğitim ve tatbikatlarla desteklendiğinde daha yüksek çıkabilmektedir. Maya ve Sarı (2018) çalışma sonucunda, afet eğitimi uygulamalarının yetersiz bulunduğunu belirtmektedir ve desteklendiği zaman olumlu sonuçlar alınacağı sonucuna ulaşılmıştır. Polat (2014) tarafından yapılan çalışmada ise, eğitim çalışmalarının yeterlilik durumuna bakıldığında eğitimlerin yetersiz olduğu sonucu ortaya çıkmıştır.

Ceza İnfaz Kurumlarında afete yönelik verilecek eğitim ve tatbikatların eğitim sonrası yapılan anket sonuçlarına göre de personelin bilgi düzeylerini arttıracak belirlenmiştir. Topaloğlu (2011) yaptığı çalışmasında İnfaz ve Koruma Memurlarının eğitim aldıktan sonra sorunları rahatlıkla çözebilecekleri ve eğitimin, bilgi düzeyini arttırdığı sonucuna ulaşmıştır. Bu araştırmanın bulguları bizim bulgularımızla benzerlik göstermektedir.

Öneriler

Ülkemiz, tarih boyunca afet ve acil durum olayları ile sürekli karşı karşıya kalmıştır. Son zamanlarda zarar azaltma çalışmalarına öncelik verilmeye çalışılsa da görülmektedir ki çalışmalar hala yetersiz durumdadır. Bu bağlamda, önceden yapılan planlama ve çalışmalar başarılı olmalıdır ki can ve mal kaybının da az olması bu durumda beklenebilir. Afet konusunda elimizde önce bir planın olması ve bu planın da uygulanabilirliğinin yüksek olması gerekmektedir.

Afet durumlarında Ceza İnfaz Kurumlarının ilk 72 saat (altın saat) kendilerine yetebilmeleri için gerekli düzenlemeleri gerçekleştirmeleri gerekmektedir. Afete hazırlık ve afet halinde yapılması gerekenler için birtakım önerilerde bulunulabilir:

Afete hazırlık aşamasında;

- Afetlerde öncelikle başvurulacak açık ve anlaşılır komuta ve kontrol sistemlerinin iş ve işleyiş kuralları standartlaştırılmalıdır.
- Afet ve acil durum planlarının hazırlanması bir yasal zorunluluk olarak görülmemeli, can ve mal kayıplarını en aza indireceği bilinciyle kişilerin ve kurumun yararına olacak bir belge olduğu unutulmamalıdır.
- Bu belgenin adı geçen yerlerde, odaların hemen girişinde, kapının açılacağı yönün tersine, herkesin kolayca ulaşabileceği bir yükseklikte, koridorlarda duvara monte edilmelidir.
- Planların etkin bir şekilde kullanımı için bütün kurum ve kuruluşların afet ve acil durum planı bulunmalı, birbirleri ile işbirliği çerçevesinde bağlantıları sağlanmalıdır.
- Ceza İnfaz Kurumunda hangi afetlere maruz kalınabileceği belirlenmeli, AR-GE faaliyetleri konu olarak ele alınmalıdır.

- Afet ve acil durum planları kurumun yapısına uygun olarak düzenlenmeli, yanlış bilgi ve verilerle hazırlanmamalıdır.
- Ceza İnfaz Kurumlarında afet öncesinde kurumun yerleşim alanı, imar planı, binaların konumu ve yapısı hakkında önceden bilgi sahibi olunmalı ve elimizin altında bulunmalıdır.
- İmar planlarında, sakıncalı bulunan alanlara izin verilmemelidir. Çünkü cezaevleri diğer kurum ve kuruluşlara oranla daha fazla sorun ve sıkıntılarla karşı karşıya kalabilmektedir.
- Bina içerisinde her türlü yapısal olmayan malzemeler ve düşme riski olan bilgisayar, televizyon, dolap vb. araçlar sabitlenmelidir. Tehlikeli ve patlayıcı maddeler güvenli bölgelere yerleştirilmelidir.
- Personel ve mahkûmlar için tahliye yollarını kapatmayacak boşluklar oluşturulmalıdır.
- Ceza İnfaz Kurumlarında afetlerde görev alacak personelin, görev ve sorumlulukları açık ve net bir şekilde belirlenerek yazılı olarak verilmeli, eğitim ve tatbikatlarla desteklenerek ne yaptığını bilen, kalifiyeli personellerin yetiştirilmesi sağlanmalıdır.
- Eğitim ve tatbikatların rutin aralıklarla yapılması gerekmektedir.
- Afet ve acil durum planlarında yeni gelişmeler, eklemeler düzenlenmeli ve planlar sürekli güncel tutulmalıdır. Güncel tutulmayan planlar hiç plan yapılmamış gibi olumsuz sonuçlara neden olabileceği unutulmamalıdır.

Afet halinde:

- Afet esnasında cezaevinde bulunan personel ve mahkûm sayıları bilinmeli ve kurtarmaya ihtiyaç olabileceği takdirde bilgi paylaşımı yapılmalıdır.
- Olay anında planın aktif olması için her görevli, kendisine bağlı ihtiyaç duyulan alt kişileri göreve çağırarakla yükümlü olmalıdır.
- Planların kullanılabilirliği, masa başı ve saha tatbikatları ile test edilmelidir.

- Her kat için ayrı bir tahliye planı yapılmalıdır. Ancak cezaevleri genellikle en fazla iki kattan olduğundan dolayı tahliye işlemleri tek kattan yapılabilmektedir.
- Mümkün olduğunca hızlı, uygun ve etkili bir müdahale evresi gerçekleştirilmelidir.
- Rutin hizmetlerin sekteye uğramaması, kritik hizmetlerin ise ara verilmeden sürekliliği sağlanmalıdır.
- Kaynaklar tasarruflu kullanılmalıdır.
- Gerekğinde kapasite artırılmalıdır.

Herhangi bir CİKAP'ın aşağıdaki özelliklere sahip olması gerekmektedir:

1. CİKAP, farklı seviyedeki afetler için etkili bir eylemi desteklemelidir.
2. CİKAP'ın çeşitlilik ve büyüklük açısından değişik olaylarda etkili olması gerekmektedir.
3. CİKAP, yeni gelişen, afet ve acil durumlarda gelecekte yararlı olabilecek teknik olanaklarla birlikte olabilmelidir.
4. CİKAP, standardize edilmiş organizasyon ve prosedür üzerine kurulmalıdır.
5. CİKAP, faaliyete geçtiği takdirde, kurumun var olan sistemine minimum seviyede uyumsuzluğu göstermek zorundadır.
6. CİKAP, kolay anlaşılır ve ekonomik olmalıdır. Bu şekilde yeni personel planı kolayca öğrenecek ve programın devamı kuruma maddi olarak çok fazla bir yük getirmeyecektir.

Kısaca; afet yaşanılmadan önemi anlaşılamayacağı gibi, yaşama ihtimalinin olabileceği ve ciddi hasarlara sebebiyet verebileceği unutulmadan gerekli özen gösterilmelidir.

Kaynakça

5275 Sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun, 2004.

Adalet Bakanlığı, (2019). *Ceza infaz kurumları tipleri*.

<https://cte.adalet.gov.tr/Home/haritaliste>

AFAD; (2014), *Açıklamalı afet yönetimi terimleri sözlüğü*,
https://bartin.afad.gov.tr/upload/Node/34041/files/Aciklamali_Afet_Yonetimi_Terimleri_Sozlugu.pdf, Erişim Tarihi: 08.10.2020.

Ağahan, M. (2018). *Çanakkale 112 acil sağlık hizmetleri istasyonlarında görev yapan sağlık personellerinin afet farkındalığı ve afetlere hazırlık düzeyleri* (Yüksek Lisans Tezi). Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Çanakkale.

Akar, S. (2013). Doğal afetlerin kamu maliyesine ve makro ekonomiye etkileri: Türkiye değerlendirmesi. *Yönetim ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi*, 11 (21), 185-206.

Akyel, R. (2007). *Afet yönetim sistemi: Türk afet yönetiminde karşılaşılan sorunların tespit ve çözümüne ilişkin bir araştırma* (Yayımlanmamış doktora tezi). Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.

Akyılmaz, F. D. ve Karka, O. (2011). *Afetlerde psikolojik ilkyardım*, İstanbul: AFAD Yayınları.

Akyön, F.V. ve Çetintaş, M.M. (2018). Afet risklerinin yönetiminde deprem sigortalarının değerlendirilmesi: DASK Örneği. *International Social Sciences Studies Journal*, 4(26): 5651- 5657

Alkan, N. (2007). Cezaevi ölümleri. *İstanbul Barosu Dergisi*, 81(4), 2007-2014.

Alp, S. (2009). *Bir tıp fakültesi hastanesi afet planının içeriği ile uygulanma durumunun değerlendirilmesi* (Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

- Altay, A. (2017). Doğal afetlerin makroekonomik etkilerinin analizi. Z. Toprak-Karaman ve A. (Ed.). *Bütünleşik afet yönetimi*. (s.147-163). İzmir: Birleşik Matbaacılık.
- Arca, D. (2012), Afet yönetiminde coğrafi bilgi sistemi ve uzaktan algılama, *Karaelmas Fen ve Mühendislik Dergisi*, 2(2), 3.
- Artuk, M.E., Alşahin, M.E. (2015). Hapis cezalarının ve cezaevlerinin tarihi gelişimi. *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi*, 21(2), 297-338.
- Ataman, O., Tabban, A. (1977), Türkiye’de yerleşme alanlarının doğal afetler ile ilişkileri, *Mimarlık*, 4:25.
- Atlı, A. (2005). *Afet yönetimi kapsamında deprem açısından Japonya ve Türkiye örneklerinde kurumsal yapılanma* (Doktora Tezi). Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Berg, B. M., Musigdilok, V. V., Haro, T. M. & Myers, P. (2014). Public-Private partnerships: A whole community approach to addressing children's needs in disasters. *Clinical Pediatric Emergency Medicine*, 15(4), 281-288.
- Bolat, Y. Z. (2015). *Kamu kurumlarında acil durum planı hazırlama rehberi ve ilgili sektörde acil durum bilincini artırmaya yönelik uygulama* (Uzmanlık Tezi). T.C. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı İş Sağlığı ve Güvenliği Genel Müdürlüğü, Ankara.
- Coşkun, Ş. (2011). Afet Eğitimi Algılaması: İlköğretim öğrencilerine verilen afet eğitimlerinin algılanmasını ölçmek üzere bir araştırma (Yüksek Lisans Tezi). Sakarya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya
- Demirhan, N. (2003). *Türkiye’de 112: İlk ve acil yardım hizmetleri ve afetlerdeki rolü*. İstanbul: Nobel Tıp Kitapevi.
- Dikmen D. (2015). *Toplu beslenme yapan kuruluşlarda hijyen*, Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Beslenme ve Diyetik Bölümü Toplu Beslenme Sistemleri AB Dalı,

Ankara.

www.gidabilimi.com/images/fbfiles/Toplu_Beslenme_yapan_kurulu_larda_Hijyen.pdf

Doğan, A. (2007). *Afet acil müdahale dönemleri için insangücü planlaması yapmak* (Yüksek

Lisans Tezi). Atılım Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

EMDAT, *International Disaster Database Guidelines*. <https://www.emdat.be/guidelines>.

Emre, Ö., Duman, T. Y., Özalp, S., Elmacı, H., Olgun, Ş., Şaroğlu, F., (2013). Açıklamalı

Türkiye Diri Fay Haritası, Maden Tetkik ve Arama Genel Müdürlüğü Özel Yayınlar Serisi-30, Ankara, Türkiye.

Erbay, A. (2017). Çocuk Ceza İnfaz Kurumlarının Çocuk Tutuklu/Hükümlüler Üstündeki

Psikolojik Etkileri. *Aydın Toplum ve İnsan Dergisi*, 3(1). 23-33.

Ergünay, O. (2009). *Afet yönetimi: Genel ilkeler, tanımlar, kavramlar*. Ankara: Afet İşleri

Genel Müdürlüğü.

Erkal, T., Değerliyurt, M. (2009). Türkiye’de Afet Yönetimi. *Doğu Coğrafya Dergisi*, 22,

147-168.

Fişek, G. O. ve Kabasakal, H. (2008). *Afet ve insan* (Çev: S. Akkoç). İstanbul: Boğaziçi

Üniversitesi Yayınevi.

Gökçe, O., Özden, Ş., Demir, A. (2008). *Türkiye’de afetlerin mekansal ve istatistiksel dağılımı*

afet bilgileri envanteri. Ankara: Bayındırlık ve İskan Bakanlığı.

Göl, C. (2005), Çiğ olgusu ve ormancılık. *Süleyman Demirel Üniversitesi Orman Fakültesi*

Dergisi Seri: A, 1, 49-63.

Guha-Sapir D., Hoyois P., Wallemacq P. & Below. R. (2016). *Annual disaster statistical*

review 2016: the numbers and trends. Brussels: Centre for Research on the Epidemiology of Disasters (CRED).

Güler, Ç. ve Çobanoğlu, Z., (2001). *Afetler*. Ankara: Sağlık Bakanlığı, Temel Sağlık

Hizmetleri Genel Müdürlüğü.

- Işıksan, V. (2002). Felaketlerin acil yardım ekibi üzerindeki etkileri, *Sağlık ve Toplum*, 12(1), 9-13.
- İçişleri Bakanlığı (1994). *Sivil savunma ile ilgili kanun tüzük ve yönetmelikler*, Ankara.
- İTÜ (2002). *Ulusal afet yönetim modeli geliştirme projesi*, İstanbul: İstanbul Teknik Üniversitesi Afet Yönetim Merkezi.
- JICA, (2004). *Türkiye’de doğal afetler konulu ülke strateji raporu* Ankara.
- Kadıoğlu, M., Özdamar, E, (2008), *Afet zararlarını azaltmanın temel ilkeleri*, JICA Türkiye Ofisi Yayınları No 2, Birinci Baskı, Ankara.
- Karademir, A. (2000). *İstanbul’daki Bazı İlköğretim Okullarının Kantinlerinde Gıda Zehirlenmesine Sebep Olan Önemli Bakterilerin Adli Bilimler Yönünden Değerlendirilmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). İstanbul Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Karaman, Z. T. (2017). Afet yönetimine giriş ve Türkiye’de örgütlenme. Z. Karaman ve A. Altay (ed.), *Bütünleşik afet yönetimi* (ss: 1-36). İzmir: Birleşik Matbaacılık.
- Koenig KL. (2013). Adventures in disaster medicine: A United States experience that illustrates key public health policy principles. *Journal of Acute Medicine*, 3(4), 119-124.
- Korkanç, S. Y., Korkanç, M. (2006). Sel ve taşkınların insan hayatı üzerindeki etkileri. *ZKÜ Orman Fakültesi Dergisi*, 8(9), 42-50.
- Kovach, B. (2013). *Correctional disaster planning: Are you ready?*, <http://www.corrections.com/news/article/34328-correctional-disaster-planning-are-you-ready->
- Laine, R. (2009). When disaster strikes, inmates can move to the front lines of community response, <https://www.govtech.com/em/disaster/Inmates-Community-Response.html>.

- Lee, D. (2012). *The impact of natural disasters on neighborhood change: Longitudinal data analysis* (Doctorate Thesis). Georgia Institute of Technology, Atlanta.
- Limoncu, S. ve Atmaca, A. B. (2018). Çocuk merkezli afet yönetimi. *Megaron*, 13(1), 132-143.
- Maya, İ., & Çalışkan, C. (2016). Dünyada lisans derecesi düzeyinde afet eğitimi ve öğretimi yapan programların değerlendirilmesi ve Türkiye örneği. *Turkish Studies*, 11(9), 579-604.
- Maya, İ., ve Sarı, B. (2018). Ortaokul öğretmenlerinin görüşlerine göre Türkiye’de afet eğitimi Uygulamaları. *The Journal of Academic Social Science Studies*, 71, 49-65.
- Mızrak, S. (2018). Eğitim, Afet Eğitimi ve Afete Dirençli Toplum. *Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 5(1), 56-67
- Othmani, A. (2003). *Hapishaneden çıkış*, (çev. I. Ergüden), İstanbul: Metis Yayınları.
- Özaslantaş LÖ. (2011). *Afyon Kocatepe Üniversitesi Ahmet Necdet Sezer Uygulama ve Araştırma Hastanesinde afet planı eğitim çalışması* (Tıpta Uzmanlık Tezi). Afyon Kocatepe Üniversitesi Tıp Fakültesi, Afyonkarahisar.
- Özcan, F. (2013). *Hemşirelerin afete hazır olma durumu ve hazırlık algısı* (Yüksek Lisans Tezi). Marmara Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Özer, Y.E. (2017). Afetlerin kalkınmaya üzerine bir değerlendirme. Z. Toprak-Karaman ve A. Altay (ed.) *Bütünleşik afet yönetimi* (ss: 183-199). İzmir: Birleşik Matbaacılık.
- Petal, M., & Izadkhah, Y.O. (2008). *Concept note: Formal and informal education for disaster risk reduction*. In Proceedings of the International Conference on School Safety. May 2008. Islamabad, Pakistan
- Polat, T. (2014). *Erzincan Yavuz Selim mahallesinde ikamet eden ulaşılabilen 18 yaş ve üstü bireylerin temel afet bilinci bilgi düzeylerinin saptanması*. (Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

- Rahman, A., Shaw, R., Surjan, A. & Gulsan, A. P. (2016). Urban disasters and approaches to resilience. *Urban disasters and resilience in Asia (pp: 1-19)*. New York: Springer.
- Ronan, K. R., & Towers, B. (2014). Systems education for a sustainable planet: Preparing children for natural disasters. *Systems*, 2(1), 1-23
- Rundle, E. (2009). *Emergency management*, <https://www.govtech.com/em/disaster/Inmates-Community-Response.html>.
- Saygılı, R. (2014). *Türkiye heyelan afeti haritası*.
<http://cografyaharita.com/haritalarim/4iturkiye-heyelan-afet-haritasi.png>,
- Siriwardena, M., Malalgoda, C., Thayaparan, M., Amaratunga, D., & Keraminiyage, K. (2013). Disaster resilient built environment: Role of lifelong learning and the implications for higher education. *International Journal of Strategic Property Management*, 17(2), 174-197.
- Şahin, N. (2009). *Afet yönetimi ve acil yardım planları*, TMMOB Kent Sempozyumu. 2009, İzmir.
- Şen, G. (2017). *Afet triajında etik karar verme: İzmir ili örneği*. İzmir: Kitapana.
- Şengün, H. (2007). *Afet yönetimi sistemi ve marmara depremi sonrasında yaşanan sorunlar* (Doktora Tezi). Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Taşkın, A. (2010). Ceza infaz kurumları ve tutukevleri personelinin eğitimi. Gürsoy-Naskali, E. ve Oytun-Altun, H. (Ed.), *Hapishane Kitabı*, (s. 401-412). İstanbul: İstanbul Kitabevi Yayınları.
- T.C. Başbakanlık Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı, (2014a). *Açıklamalı afet yönetimi terimleri sözlüğü*, T.C. Başbakanlığı AFAD Deprem Dairesi Başkanlığı https://bartin.afad.gov.tr/upload/Node/34041/files/Aciklamali_Afet_Yonetimi_Terimleri_Sozlugu.pdf, Erişim Tarihi: 08.10.2020.

- T.C. Başbakanlık Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı (2014b). *Türkiye, afet farkındalığı ve afetlere hazırlık araştırması*, Ankara.
- T.C. Kalkınma Bakanlığı. (2014). *Afet yönetiminde etkinlik, onuncu kalkınma planı 2014-2018. Özel İhtisas Komisyonu Raporu*, Ankara.
- T.C. Orman ve Su İşleri Bakanlığı (2017). Çölleşme ve erozyonla mücadele müdürlüğü. http://www.cem.gov.tr/erezyon/AnaSayfa/faaliyetlerimiz/ulusal_eylem_planlarimiz/se_l_zarari_ve_tehlike_haritasi.aspx?sflang=tr
- TDK, (2019). Türk Dil Kurumu Sözlüğü, www.tdk.gov.tr.
- Tekin, E. (2015). *Hastane afet planlaması, hastane acil durum komuta sistemi ve Atatürk Üniversitesi Sağlık Araştırma Ve Uygulama Merkez Müdürlüğü Hastanesi'ne uygulanması* (Uzmanlık tezi). Atatürk Üniversitesi Tıp Fakültesi/ Acil Tıp Anabilim Dalı, Erzurum.
- Topaloğlu, H. (2011). *İnfaz ve Koruma Memuru Eğitiminin, Mesleki Gelişim Açısından Önemi: Kahramanmaraş Personel Eğitim Merkezi Örneği* (Yüksek Lisans tezi). Sütçü İmam Üniversitesi, Kahramanmaraş.
- UNISDR. (2009). *2009 UNISDR terminology: Disaster risk reduction*. United Nation. Geneva Switzerland.
- Ünal, Y., Işık, E., Şahin, S., Tekeli Yeşil, S. (2017). *Sağlık afet çalışanlarının depremlere ilişkin bireysel hazırlık düzeylerinin değerlendirilmesi: Ulusal Medikal Kurtarma Ekipleri(UMKE) Derneği Örneği*. DEÜ Tıp Fakültesi Dergisi, 31(2), 71-80.
- Vatansever, K. (2002). *Türkiye'de olağandışı durumlarda sağlık hizmetleri mevzuatı, olağandışı durumlarda risk grupları, olağan dışı durumlarda sağlık hizmetleri sağlık çalışanının el kitabı*. Ankara: TTB Yayını.
- Waeckerle J.F. (1991). Disaster planning and response. *N Engl J Med*, 324(815), 821.

Wisner, B., Blaikie, P., Cannon, T. & Davis, I. (2004). *At risk: natural hazards, people's vulnerability and disasters*. New York: Routledge.

Yarar, O. (2002). *Afetlerde hastane ve hastane yönetim hizmetleri*. TOBB Yayını,

Yavaş, H. (2001). Doğal afetler ve kriz yönetimi. *Yerel Yönetim ve Denetim*. VI(2), 50-55.

<https://info.nicic.gov/dtg/node/14>

<https://www.medicalpark.com.tr/bulasici-hastaliklar/hg-2134>

<https://deprem.afad.gov.tr/deprem-tehlike-haritasi>

https://tr.wikipedia.org/wiki/Türkiye%27deki_cezaevleri

<https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/emergency>

<https://www.milliyet.com.tr/kariyer/infaz-koruma-memuru-nedir-ne-is-yapar-ve-nasil-olunur-6336174>

<https://www.uysisguvenligi.com.tr/yangin-sondurme-cihaz-kullanım-talimatı>

EKLER

Ek A: Tatbikat öncesi ve sonrası anket soruları

İNFAZ VE KORUMA MEMURLARININ AFET VE ACİL DURUM PLANLAMASI HAKKINDA BİLGİ DÜZEYİ ANKETİ

Bu çalışma Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Afet Eğitimi ve Yönetimi Ana Bilim Dalında öğrenci olan Neslihan KÜÇÜK 'ün 'Ceza İnfaz Kurumlarında Afet ve Acil Durum Planlaması (CİKAP): İzmir Kadın Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Uygulaması' adlı tez çalışması için yapılmaktadır.

Bu anket Ceza İnfaz Kurumlarında çalışan İnfaz ve Koruma Memurlarının afet ve acil durumlar hakkında bilgi düzeylerini tespit etmekle kalmayıp, eksiklerimizi görmemize katkı sağlayacak ve yanıtlardan elde edilecek eksiklerle İzmir Kadın Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda Afet ve Acil Durum Planlaması için gerekli çalışmalar yapılmasına katkı sağlayacaktır. Bu nedenle soruların tümüne içtenlikle cevap vermeniz büyük önem taşımaktadır.

Araştırmaya katılım gönüllülük esasına dayalıdır. Bu form aracılığı ile elde edilecek bilgiler gizli kalacak ve sadece bilimsel amaçlar için kullanılacaktır. Çalışmaya katılmamayı tercih edebilirsiniz veya anketi doldururken istemezseniz son verebilirsiniz.

Lütfen anket formuna adınız ve soyadınızı yazmayınız ve soruları tam okuduktan sonra kendinize uygun olan cevabı işaretleyiniz.

Çalışma ile ilgili herhangi bir sorunuz olduğunda lütfen Neslihan KÜÇÜK
ile iletişime geçiniz.

Anketi yanıtladığınız için teşekkür ederiz.

Yrd. Doç. Dr. Fehmi Volkan AKYÖN

Neslihan KÜÇÜK

İnfaz Ve Koruma Memurlarının Afet Ve Acil Durum

Hakkındaki Bilgi Düzeyi Anketi

1-Yaşınız?

(.....)

2-Cinsiyetiniz?

(.....)Kadın (.....)Erkek

3-Görev Yeriniz?

(.....)Vardiya Personeli (.....)Gündüz Personeli

4-Eğitim Durumunuz?

(.....)

5-İnfaz ve Koruma Memurluğunda Çalışma Yılıınız?

(.....)

6-Yaşamınızın herhangi bir döneminde herhangi bir afet yaşadınız mı?

(.....)Evet (.....)Hayır

7-Yaşamınızın herhangi bir döneminde afet yaşadıysanız, yaşadığınız afetleri yazınız.

(.....)

8-Afetlerden korkuyor musunuz eğer korkuyorsanız önlem alıyor musunuz?

(.....)Evet (.....)Hayır

9-Afetlerle ilgili herhangi bir eğitiminiz, öğrenci topluluklarında aktif çalışmalarınız veya Sivil Toplum Kuruluşlarında çalışmalarınız var mı?

(.....)Evet (.....)Hayır

10-Ceza İnfaz Kurumlarında herhangi bir afet anında gerekli müdahale çalışmalarını yapabilir misiniz?

(.....)Evet (.....)Hayır

11-Ceza İnfaz Kurumunuzda afet ve acil durum planı mevcut mu? Bilginiz var mı?

(....)Evet (....)Hayır

12-İzmir'deki büyük depreme yol açabilecek aktif fay hatlarının bulunduğu bölgeleri biliyor musunuz?

(....)Evet (....)Hayır

13-Aşağıdakilerden hangisi afetin sonuçlarındandır?

(....)Çeşitli güç ve genişlikte olurlar.

(....)Alt yapıyı bozarlar.

(....)Yörenin ekonomik yapısını bozarlar.

(....)Hepsi

14-Aşağıdakilerden hangisi afet yönetim aşamaları kapsamında değildir?

(....)Hazırlık

(....)Müdahale

(....)İyileştirme

(....)Risk ve kriz yönetimi

15-Deprem, uçak kazası, heyelan, bomba patlaması ve bomba tehdidi, yıldırım ve hortum gibi tehlikelerde aşağıdaki yöntemlerden hangisini uygulamalıyız?

(....)Yerinde sığınak oluşturun.

(....)Çök-Kapan-Tutun

(....)Kilitlen ve yat

(....)Tahliye

16-Aşağıdakilerden hangisi afetin büyüklüğüne etki eden ana faktörlerden değildir?

(....)Olayın kimyasal ve fiziksel büyüklüğü

(....)Hızlı nüfus artışı

(....)Olayın yoğun yerleşme alanlarına olan uzaklığı

(.....)Bilgisizlik ve eğitim eksikliği

17-Acil Durum Planlaması konusunda aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

(.....)Her konu için birden fazla çalışanın görevlendirilmesi gereken işyerlerinde bu çalışanlar konularına göre ekipler halinde koordineli olarak görev yapar. Her ekipte bir ekip başı bulunur.

(.....)İşveren tarafından acil durumlarda ekipler arası gerekli koordinasyonu sağlamak üzere çalışanlar arasından bir sorumlu görevlendirilir.

(.....)10'dan az çalışanı olan ve az tehlikeli sınıfta yer alan işyerlerinde Arama, Kurtarma ve Tahliye, Yangınla Mücadele konuları ile ilgili olarak 2 kişi görevlendirilmesi yeterlidir.

(.....)İşveren, ilk yardım konusunda İlk yardım Yönetmeliği esaslarına göre destek elemanı görevlendirir.

18-İş yerinde meydana gelebilecek acil durumlar belirlenirken aşağıdaki hususlardan hangisi dikkate alınmaz?

(.....)Yangın, tehlikeli kimyasal maddelerden kaynaklanan yayılım ve patlama ihtimali

(.....)Risk değerlendirmesi sonuçları

(.....)İş yerinde güvenlik biriminin bulunması

(.....)İlk yardım ve tahliye gerektirecek olaylar

19-Acil durum işaret ve yönlendirmeleri hangi renkle yapılır?

(.....)Yeşil-beyaz

(.....)Mavi-beyaz

(.....)Sarı-siyah

(.....)Kırmızı-beyaz

20-Acil durum planlamasıyla ilgili olarak hangisi yanlış verilmiştir?

(....)Tahliye sonrası, iş yeri dahilinde kalmış olabilecek çalışanların belirlenmesi için sayım da dahil olmak üzere gerekli kontroller yapılır.

(....)Acil durumların meydana gelmesi halinde çalışanların bulundukları yerden güvenli bir yere gidebilmeleri amacıyla izlenebilecek uygun tahliye düzenlemeleri acil durum planında belirtilir ve çalışanlara önceden gerekli talimatlar verilir.

(....)Acil durum müdahale yöntemleri işverence belirlenir ve yazılı hale getirilir.

(....)Acil durum müdahale yöntemleri işverence belirlenir ve sözlü olması yeterlidir.

21- Aşağıdakilerden hangisi deprem sırasında yapılması gereken bir uygulamadır?

(....)Asansör kullanılması

(....)Merdivenlere ya da çıkışlara doğru koşulması

(....)Balkonlardan ya da pencerelerden atlamak

(....)Hayat üçgeni uygulanması

22-Aşağıdakilerden hangisi yangın algılama sistemlerinden biri değildir?

(....)Sis dedektörleri

(....)Isı dedektörleri

(....)Duman dedektörleri

(....)Beam dedektörleri

23-Yangına karşı tesis edilmesi gereken duman dedektörü hangi periyotlarda kontrol edilmelidir?

(....)Altı ayda bir

(....)Üç ayda bir

(....)On iki ayda bir

(....)Ayda bir

24-Acil durum tatbikatları ne kadar sürede bir yapılır?

(....)İş yerinin tehlike sınıfına göre ve üretim şekline göre değişir.

(.....)En az 6 ayda 1 defa

(.....)En az 2 yılda 1 defa

(.....)En az yılda 1 defa

25- Acil müdahalenin oluşumuna müteakip toplanma yerine gelmeyen personelin isimlerini ve/veya birimiyle ilgili ilk maddi hasar bilgilerini “Acil Durum Yetkilisine” iletecek ve kurtarma ekiplerinin yönlendirilmesini sağlayacak olan Acil Tahliye Ekibi hangisidir?

(.....)Ön test ekibi

(.....)İlk Hasar Tespit ve Acil Müdahale Ekibi

(.....)Güvenlik ekibi

(.....)Sosyal yardım ekibi

26- Aşağıdakilerden hangisi bir hasta veya yaralıya müdahale ederken göz önünde bulundurulması gereken hususlardan değildir?

(.....)Bilinci kapalı, yüksekte düşen birini yerinden oynatmayınız

(.....)Eğitim aldığınız şekilde ilkyardım uygulayınız

(.....) Öncelikle sahayı inceleyerek girişin güvenli olduğundan emin olunuz

(.....) Acil durum tespiti öncesi derhal müdahaleye geçiniz

27-Aşağıdakilerden hangisi kişisel ilk yardım paketleriyle ilgili yanlış bir ifadedir?

(.....)Kişisel ilk yardım paketleri, maden, tünel, yeraltı karayolları ve demiryolları işçileri gibi kaza ihtimali çok olan, dağınık ve münferit çalışmayı gerektiren işyerlerindeki işçilere verilecektir.

(.....)Kişisel ilk yardım paketinin, gerektiğinde nasıl ve ne şekilde kullanılacağı, ilgililere öğretilecek, buna ait yazılı bir yönerge paket içine konacaktır.

(.....) Kişisel ilk yardım paketi, çalışmayı önlemeyecek ve düşmeyecek şekilde, iş elbisesi cebine konacak veya uygun bir yerine bağlanacaktır

(.....)Bu paketler, büyük ve kullanışlı, malzeme ve ilaçları dış etkilere karşı koruyacak metal kutu içinde muhafazalı olacaktır.

28-Solunma yapılan kimyasala ilk yardım müdahalesi nasıl olmalıdır?

(.....)Kirlenen giysiyi çıkarın, bol su ve sabunla deriyi yıkayın. Tahriş geçmiyorsa İşyeri hekimine başvurun.

(.....)Gözünüz bol su ile yaklaşık 15 dk. Yıkanmalıdır. Tahriş geçmiyorsa İşyeri hekimine başvurulmalıdır.

(.....)Temiz havaya çıkın. Şikâyetlerin devam etmesi halinde İşyeri hekimine başvurun

(.....)Su için, ağzınızı bol su ile çalkalayın. Kusmamaya çalışın. İşyeri hekimine başvurun

29-Ülkemizde İlk Yardım Yönetmeliği'ne ilişkin aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?

(.....)Temel ilkyardım eğitimi en az 16 saat ol-Imalıdır.

(.....)İlkyardım eğitimleri sonunda İl Sağlık Müdürlüklerince sertifika verilir.

(.....)Tüm kurum ve kuruluşlarda istihdam edilen her yirmi personel için bir olmak üzere , bu yönetmeliğe göre yetkilendirilmiş merkezlerden en az Temel İlk Yardım Eğitimi sertifikası almış İlk Yardımcının bulundurulması zorunludur.

(.....)Sertifikalı ilkyardım eğitimleri bu konuda eğitimi olan herkes tarafından verilebilir

30-Kurtarma ekibinin görevleri aşağıdakilerden hangisinde yanlış verilmiştir?

(.....)Can kurtarma faaliyetleri ve enkaz kaldırmasına yardımcı olacaktır

(.....)Enkaz altında kalanların kurtarılmasında diğer personele kılavuzluk yapar

(.....)Olaya müdahale ederken önce can emniyeti göz önünde bulundurulmalıdır

(.....)Şehir İtfaiyesi olay mahalline intikal edinceye kadar can ve mal kaybının minimuma düşürülmesi için önlem alınmasına gerek yoktur.

Ek B: Adalet Bakanlığı Anket Kullanım ve Uygulama İzni Yazısı

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü

Sayı : 57292265-204.06.03-E.2068/177247

30/11/2018

Konu : Neslihan KÜÇÜK
Araştırma Talebi

İZMİR CUMHURİYET BAŞSAVCILIĞINA

İlgi :27/11/2018 tarihli ve B.M. 2018/38847 sayılı yazı.

İzmir Kadın Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda görevli iken Manisa T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumuna tayin olan İnfaz ve Koruma Memuru Neslihan Küçük 'in, yüksek lisans çalışması kapsamında "Ceza İnfaz Kurumlarında Afet ve Acil Durum Planlaması (CİKAP): İzmir Kadın Kapalı Ceza İnfaz Kurumu (CİKAP) Uygulaması" konulu araştırmayı İzmir Kadın Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda yapma talebine ilişkin, ilgi yazı ve ekleri incelendi.

Talebe konu araştırmanın; İzmir Kadın Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda, 07 Ocak - 29 Mart 2019 tarihleri arasında, kurumun belirleyeceği gün ve saatlerde, çalışmaya katılacak infaz ve koruma memurlarının bilgilendirilmesi ve bilgilendirme onam formu doldurulması, araştırma konusuyla sınırlı kalınması, ses kaydı ve görüntü alınmaması, kurum görevlileri nezaretinde gerçekleştirilmesi, çalışma sonucunun iki örneği ile CD'sinin, araştırmayı yapacak kişi tarafından Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğüne gönderilmesi, araştırma sonucunun Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğünün izni olmaksızın yayınlanmaması koşullarıyla, mesai saatleri aksatılmadan gerçekleştirilmesi uygun görülmüştür.

Yılmaz ÇİFTÇİ
Hâkim
Bakan a.
Genel Müdür Yardımcısı

Ek C. Araştırma Etik Kurul Raporu

T.C.
ÇANAKKALE ONSEKİZ MART ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER VE EĞİTİM BİLİMLERİ ETİK KURULU

PROJE/ARAŞTIRMA DEĞERLENDİRME SONUÇ RAPORU

Toplantı Tarihi	09.05. 2018
Toplantı Sayısı	3
Başvuru protokol numarası	2018/32
Başvuru tarihi	03.05.2018
Proje/araştırma başlığı	Ceza İnfaz Kurumlarında Afet ve Acil Durum Planlaması(CİKAP): İzmir Kadın Kapalı Ceza İnfaz Kurumu CİKAP Uygulaması
Proje/araştırma yürütücüsü	Neslihan KÜÇÜK
Karar	Bilimsel araştırmâ etik kurallarına uygundur.
Açıklamalar	-----

Ek D: Eğitimden Bazı Fotoğraflar

ÖZGEÇMİŞ

KİŞİSEL BİLGİLER

Adı Soyadı: Neslihan KÜÇÜK

Doğum Yeri:

Doğum Tarihi:

EĞİTİM DURUMU

Önlisans Öğrenimi: Eskişehir Anadolu Üniversitesi Adalet Bölümü

Lisans Öğrenimi: Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Acil Yardım ve Afet Yönetimi Bölümü

Yüksek Lisans Öğrenimi: Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Afet Eğitimi ve Yönetimi Anabilim Dalı

İŞ DENEYİMİ

2016-2018 yılları arası Adalet Bakanlığı- İzmir Kadın Kadın Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğü İnfaz ve Koruma Memuru

2018-2019 yılları arası Adalet Bakanlığı- Manisa T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğü İnfaz ve Koruma Memuru

2019 yılından beri Devlet Hava Meydanları İşletmesi Genel Müdürlüğü- Şırnak Şerafettin Elçi Havalimanı Müdürlüğü ARFF Memuru olarak halen görev yapmaktayım.

İLETİŞİM

E-posta Adresi:

ORCID ID: